

น้องสาวฉันก่อน จัดหนังสือในสำนักงาน

แล้วเจอสมุดบันทึก (friendship) สมัยที่กำลังจะจมนั้น ม.ศ. ๕
อ่านบันทึกที่เพื่อนๆ กิ๊งนอ้าเวลา ทำโน้ตถึงถึงความสุขในช่วงวัยนั้นมากมาย
เลียดายจนเวลาที่ผ่านมาไม่จนน้ำตาซึม

ในแรก

ทำไมเพื่อนในวัยผู้ใหญ่ถึงต่างกันอย่างกับเพื่อนเมื่อตอนที่เราเป็นเด็ก
แล้วก็อยากมีคนที่รัก ปรารถนาดี และส่งเสริมเราให้ก้าวไปข้างหน้า
อย่างมั่นคง เหมือนครูบาอาจารย์ที่เคยสอนเรามา

ในสมุดบันทึกเล่มเดียวกัน อาจารย์สอนภาษาอังกฤษท่านหนึ่งบอกว่า
ครูมันใจว่าเธอต้องประสบความสำเร็จตามที่ปรารถนา ลูกศิษย์ต้องดีกว่าครู
แล้วครูก็อดส่ำห้วงเล็บไว้ด้วยว่า อย่าลืมเที่ยวบ้าง อ่านถึงตอนนี้แล้วคิดถึงตอนที่ไปเยี่ยม
อาจารย์ที่โรงเรียนเก่า หลังจากสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้แล้ว อาจารย์สอนภาษาอังกฤษอีกท่าน
หนึ่งทักว่า เมื่อไรจะใส่เสื้อสีแดงบ้างละ

สมุดบันทึกอีกเล่มหนึ่งหน้าปกสีแดง วันนั้นไม่ได้อ่านเพราะยังไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน แต่จำได้ว่า
อาจารย์ที่สอนภาษาฝรั่งเศสเขียนข้อความไว้แปลเป็นไทยได้ว่า ถ้าเธอรู้ว่าเธอต้องการอะไร
เธอจะประสบความสำเร็จในชีวิต

ความสัมพันธ์ดีๆ กับเพื่อนและครู หล่อหลอมจิตใจให้เป็นสุขตลอดมา
เวลาทุกข์ คิดถึงชีวิตที่เคยเป็นสุข ก็คลายทุกข์ลงไปได้บ้าง
น่าจะใช้ประโยชน์จากความสุขเพียงเล็กๆ น้อยๆ แค่นี้
ชีวิตจริงไม่ได้มีความสุขมากมายยาวนานนักหรอก จึงไม่ควรหลงแสวงหาแต่ความสุข
ที่จะบำรุงบำเรอตนเอง ทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางใจ และเมื่อเสพสุขอยู่
ก็มีควรรีดยึดมั่นหัวปักหัวปำกับสุขนั้นจนไม่อาจพรากจาก

เพราะความสุขไม่ได้ช่วยสร้างสรรค์สังคมเท่ากับความทุกข์ เพราะเรียนรู้ทุกข์ ตระหนัก
ถึงความทุกข์ ทั้งของตนและผู้อื่น คนจึงขวนขวายที่จะพัฒนาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น

มัชฌิม

น้ำตาปู.....	๑๔
ธรรมะกับการเกษตร.....	๒๖
ลมหายใจ ชีวิต กับธรรมชาติ/โลกสี่ทอง.....	๔๖
ความรักสีดำ.....	๕๒
กิเลส.....	๖๖

เก็บมาฝาก

ทัศนคติบอด.....	๑๑
เท่าทันทุนนิยม.....	๓๒

โลกทัศน์-ชีวิตทัศน์

บทวิจารณ์ / ความสุขที่ทุกคนไขว่คว้าได้.....	๓
รอบบ้านรอบตัว/ พุทธศาสนาสอนให้ถึงสุข.....	๗
ขาดก/ บ้าความสุข.....	๑๗
ด้วยคำสริมงคล/อย่าพูดถึงเขาเลย (ถ้าไม่ชอบ).....	๒๓
ข่าวจากกระทรวงต่างประเทศ.....	๔๓
คิดตามหนัง/ เรื่องเล่าของลิต.....	๕๔

เรื่องสั้น-เรื่องยาว

ปลูกฝันไว้ในแผ่นดิน.....	๘๓
--------------------------	----

สังฆมดอกรแก้ว

ปัจฉิมลิขิต.....	๙๖
------------------	----

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ “ดอกหญ้า”

- เพื่อยังความเป็นภราดรภาพ และสามัคคีธรรมให้เกิดในหมู่สมาชิก
- เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาและให้ตระหนักถึงคุณค่าสาระของหลักธรรมในศาสนา ในส่วนที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตและสังคม

สารบัญ

ปีที่ ๒๒ อันดับที่ ๑๒๕

ก.ก.-ต.ก. ๒๕๔๕

www.asoke.info

เจ้าของ : สมาคมผู้ปฏิบัติธรรม

๖๗/๓๐ ถ.นวมินทร์

คลองกุ่ม บึงกุ่ม กทม.๑๐๒๔๐

โทร.๐-๒๓๗๔-๕๖๓๐

E-mail : ppaniya@excite.com

บรรณาธิการ : วันธรรม อดิถุทธระกูล

กองบรรณาธิการ

น้อมตำ สัมภรณ์ กุณัษ์ พิธีกร
ทัศนวล ชารดาท พุทธพันธ์ธิดา ภูดาท

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มูลนิธิธรรมสันติ

๖๗/๑ ถ.นวมินทร์

คลองกุ่ม บึงกุ่ม กทม.๑๐๒๔๐

E-mail : thatfah2520@yahoo.com

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ธีรธรรมาธรรม์ เลิศบุตย์

จำนวนพิมพ์ ๒๔,๐๐๐ เล่ม

บทวิจารณ์

..เมืองพัก ชาวหินฟ้า

ความสุขที่ทุกคนไขว่คว้าได้

หากไม่ชอบภาพผู้คนที่มีความ
ปรารถนาอะไรมากที่สุดในขณะที่ก็คงจะได้คำตอบ
ต่างๆมากมาย บางตนอาจต้องการทรัพย์สิน
เงินทอง บางตนอาจต้องการให้นางจากโรตริอัม
ที่ดูตามสุภาพ บางตนอาจต้องการสมหวัง
ในความรัก ฯลฯ

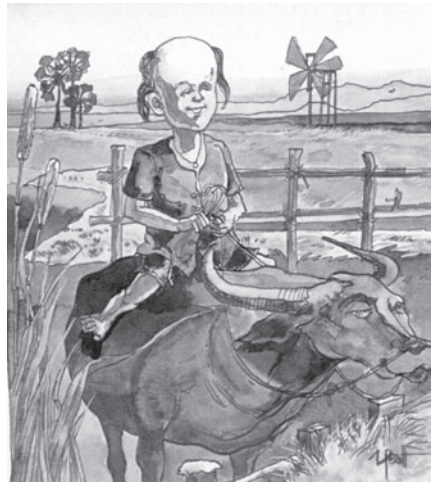
แต่ถ้าไล่ถามต่อไปเรื่อยๆ ว่าต้องการ
สิ่งเหล่านั้นเพื่ออะไร จนถึงบรรทัดสุดท้าย
(bottom line) ของคำตอบ ผู้คนส่วนใหญ่
ก็คงจะตอบคล้ายกันว่าต้องการ “ความสุข”
หรือ “ความพอใจ” จากสิ่งที่ไขว่คว้าแสวงหา
เหล่านั้น

อย่างไรก็ตาม คงไม่มีอะไรได้มาฟรีๆ ในโลกนี้ ถ้าหากอยากได้รับ ‘ผล’ อะไรก็ต้องสร้าง ‘เหตุ’ ที่สอดคล้องสัมพันธ์พอดีกับผลที่ต้องการนั้นๆ ก่อน การแสวงหาความสุขหรือความพึงพอใจในชีวิตจึงมี ‘ต้นทุน’ ที่เราจะต้องจ่าย เพียงแต่จะจ่ายมากหรือน้อยเท่านั้น ขึ้นกับเหตุปัจจัยต่างๆ

ก็เหมือนกับการลงทุนประกอบกิจการทั่วไป บางคนลงทุนลงแรงไม่มากหรือใช้ ‘ต้นทุนต่ำ’ แต่ได้รับผลตอบแทนสูง ทำแล้ว ‘กำไร’ ขณะที่บางคนลงทุนลงแรงมากหรือใช้ ‘ต้นทุนสูง’ แต่ได้รับผลตอบแทนเพียงเล็กน้อย ทำแล้ว ‘ขาดทุน’

เหตุปัจจัยที่จะทำให้ ‘กำไร’ หรือ ‘ขาดทุน’ ขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายตัว ซึ่งตัวแปรบางตัวเป็นปัจจัยที่เราควบคุมกำหนดไม่ได้ อาทิ ดินฟ้าอากาศ ภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ ตลอดจนสิ่งที่เรายังไม่ถึงซึ่งเรียกโดยรวมๆ ว่าเป็น ‘โชคชะตา’ (ไม่ว่าจะเป็น ‘โชคดี’ หรือ ‘โชคร้าย’ ก็ตาม) เป็นต้น

ขณะเดียวกัน ตัวแปรหลายตัวก็เป็นเหตุปัจจัยที่เราสามารถควบคุมกำหนดได้ อาทิ พฤติกรรมทางกาย วาจา ใจ ของตัวเราเอง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้คนที่ประสบชะตากรรมอย่างเดียวกัน เช่น ประสบภัยพิบัติน้ำท่วมใหญ่จนพืชผลไร่เนาเสียหายหมด ฯลฯ แต่

ผลที่เกิดตามมากับผู้คนแต่ละคนอาจไม่เหมือนกัน

สำหรับคนที่มีสติปัญญา มีความขยันอดทนทำงานหนัก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ฯลฯ อาจจะสามารถพลิกวิกฤติเป็นโอกาส โดยอาศัยจังหวะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตดังกล่าว มุมานะเปลี่ยนอาชีพใหม่ จนสุดท้ายกลับมีฐานะดียิ่งกว่าเดิมก็ได้

ขณะที่คนซึ่งงอมืองอเท้า หมดอาลัยตายอยาก ขาดสติปัญญาและความขยันอดทนที่จะต่อสู้กับอุปสรรคปัญหาของชีวิต ก็อาจจะสิ้นเนื้อประดาตัว โดยไม่สามารถฟื้นฐานะขึ้นมาใหม่ บางคนก็ลุ่มใจหนักจนถึงกับฆ่าตัวตายไปเลยเพื่อหนีปัญหา เป็นต้น

ฉะนั้น ถ้ารู้จักวิธีควบคุมตัวแปรที่อยู่ในวิสัยซึ่งเราสามารถควบคุมได้ ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม เราก็จะมีช่องทางสามารถเข้าถึง ‘ความสุข’ หรือความ ‘พอใจ’ ในชีวิตด้วยวิธีง่ายๆ ที่มีต้นทุนต่ำ อันเรียกได้ว่าเป็น **‘กำไรของชีวิต’**

ในทางกลับกัน ถ้าไม่รู้จักวิธีควบคุมตัวแปรที่เราควบคุมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือพฤติกรรมทางกาย วาจา ใจ ของตัวเราเอง ให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะทำให้เราไม่ได้รับความสุข หรือความพอใจตามที่ปรารถนา หรืออาจจะได้รับเหมือนกัน แต่ต้องจ่าย **‘ต้นทุน’** สูงมากจนไม่คุ้มค่า ก็เรียกได้ว่าเป็น **‘ความขาดทุนของชีวิต’**

การมุ่งแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการต่างๆ เพื่อสร้างความสุขและความพอใจให้ชีวิตนั้น มักจะนำไปสู่ภาวะ **‘การขาดทุน’** มากกว่า **‘กำไร’** ตัวอย่างเช่น คนที่ติดบุหรี่และต้อง **‘ลงทุน’** ហាបុរីมาสูบวันละครึ่งซอง ถึงจะมี **‘ความสุข’** หรือ **‘มีความพึงพอใจ’** แต่เมื่อเกิดความซาซิมและติดบุหรี่มากขึ้น ต่อไปสูบวันละครึ่งซองจะยังรู้สึกไม่ถึง **‘จุดพอใจ’** ต้องสูบเพิ่มเป็นวันละ ๑ ซองถึงจะ **‘พอใจ’** เลยทำให้ต้นทุนของความสุขเพิ่มมากกว่าเดิมอีกเท่าตัว

ผลที่สุด ยิ่งแสวงหาความสุขหรือความพอใจในชีวิตด้วยวิถีทางเช่นนี้ ต้นทุนของความสุขหรือความพอใจ นับวันก็จะยิ่งเพิ่มสูงมากขึ้นๆ ทำให้ชีวิตมีภาระเพิ่มขึ้น จึงเป็นทิศทางที่นำไปสู่ความขาดทุนของชีวิต

อย่างไรก็ตาม ยังมีวิธีแสวงหาความสุขหรือความพึงพอใจในอีกวิถีทางหนึ่ง ซึ่งมี **‘ต้นทุน’** ต่ำกว่าวิธีแรก คือการทำให้ **‘ความไม่พอใจ’** หดไป เมื่อหมดความ **‘ไม่พอใจ’** มากเท่าไร ความสุขหรือความ **‘พอใจ’** ก็จะเกิดขึ้นทดแทนมากเท่านั้น

วิธีที่จะทำให้ความไม่พอใจหดไปได้ ก็โดยอาศัยการปรับจิตปรับใจ พิจารณาให้เห็นประโยชน์ที่เราพึงจักได้รับจากสถานะที่เผชิญนั้นๆ ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่มีต้นทุนอะไรมาก เป็นความสุขง่ายๆ ที่ไม่ต้องเสียเงินซื้อหา

ดังเช่นกรณีของ **‘หลวงพ่อดีเนาะ’** ที่มองเห็นประโยชน์จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เผชิญในชีวิต เมื่อมีคนจะนำรถมารับเพื่อไปกิจนิมนต์ที่กรุงเทพฯ ตอนเช้า พอใกล้ถึงเวลาคนขับรถโทรศัพท์แจ้งว่าจะมาช้าหน่อย หลวงพ่อก็บอกว่า **‘ดีเนาะ’** จะได้ไม่ต้องรีบไปแต่เช้า

รอนจนเลยเวลาไปมาก คนขับรถนั้นก็โทรศัพท์มาขอโทษขอโพยบอกว่ารถเสีย กำลังซ่อมอยู่ อาจจะมารับไม่ทันในวันนั้น

หลวงพ่อก็บอกว่า “ดีเนาะ” วันนี้จะได้อยู่วัดทำงานที่ยังค้าง ไม่ต้องไปกิจนิมนต์ที่ไหนจนถึงช่วงบ่ายก็ได้รับโทรศัพท์ที่ใหม่ว่ารถซ่อมเสร็จแล้ว กำลังจะรีบมารับไปกรุงเทพฯ หลวงพ่อก็บอกว่า “ดีเนาะ” จะได้รับไปกิจนิมนต์ให้เสร็จๆ ไม่ต้องเลื่อนวันไปอีก

ถ้าสามารถทำให้ ‘ความไม่พอใจ’ หดไปได้ อาจจะใช้วิธีพิจารณาให้เห็นประโยชน์จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นต้น จนสามารถ

ปล่อยวางภาวะความอึดอัดขัดเคืองในจิตใจ เมื่อทำได้สำเร็จ จิตใจก็มีความสุข ความพอใจเกิดขึ้นแทนที่ โดยไม่ต้องลงทุนลงแรงซื้อหาอะไร

และถ้ามีปัญหาคอยระมัดระวัง ไม่ให้การปล่อยวางจิตใจนั้นๆ กลายเป็นความประมาท ไม่ปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่เป็นความบกพร่องต่างๆ (เพราะมัวแต่มองในแง่ดีหมด) การแสวงหาความสุขหรือความพอใจแบบนี้ ก็จะเป็นวิธีการแสวงหาความสุขที่มีต้นทุนน้อยแต่ให้ผลมาก อันเป็นทิศทางที่พาไปสู่ ‘กำไร’ ของชีวิต

ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เคยมีพระราชดำรัสไว้ว่า

“ความไม่พอใจนี้เป็นของไม่ดี มีความไม่พอใจที่ไหน ความเดือดร้อนก็เกิดที่นั่น จึงแสดงออกมาเป็นข้อสังเกตว่า คนเราความพอใจแท้ๆ จะมีไม่ได้ เพราะว่าถ้าคนไหนมีความพอใจแท้ๆ คนนั้นพูดไม่จริง เพราะว่าไม่มีใครที่มีความพอใจแท้ๆ แม้จะเป็นพระจะเรียกว่าจะมีความพอใจแท้ๆ ก็ไม่ได้ แม้จะเป็นพระอรหันต์มีความสำเร็จ ไม่ใช่ความพอใจ มีความสำเร็จว่าไม่ต้องพอใจแล้ว...

จึงมาคิดว่า ถ้าใครในที่นี้เกิดมีความไม่พอใจขึ้นมา ก็ขอบอกว่าขอภัย แต่ว่าแยกกามวิธีที่ดีที่สุดสำหรับทำให้พอใจ ก็คือระงับความไม่พอใจ จะระงับความไม่พอใจของแต่ละคนได้อย่างไร คิดให้ดีๆ เรามาในวันนี้ทำอะไรก็ได้สำเร็จประโยชน์แล้ว คือได้มาและได้กล่าวให้พร โดยวิธีการมีผู้รับมอบจันทะเป็นผู้กล่าว **อย่างนี้ก็เป็นวิธีอย่างหนึ่งที่จะทำให้ระงับความไม่พอใจ ถ้าระงับความไม่พอใจแล้ว ก็จะเกิดความพอใจพอสมควร** ข้อนี้เป็นข้อสังเกตอย่างหนึ่ง”

(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๑๙)

เมื่อพูดถึงแก่นศาสนา หลาย
คนมักจะคิดถึงนิพพาน
ส่วนนิพพานจะมีลักษณะ
อย่างไร ก็ย่อมเป็นไปตาม
จินตนาการของแต่ละคน
มีพุทธพจน์ว่า นิพพานี้ ปรม
สุข สุขอื่นยิ่งกว่านิพพานไม่มี

พุทธศาสนา สอนให้ถึงสุข

ความหมายนี้ ยิ่งทำให้คนจินตนาการต่อเนื่อง เอาความสุข
เป็นฐาน แล้วก็บวกขึ้นไปอีกหลายเท่า นี่กรรมมังที่เรียกอารมณ์
นิพพาน

มีบทความของพระเถระท่านหนึ่ง เขียนไว้ว่า ทุกวันนี้เราเจอ
อารมณ์นิพพาน แต่เราไม่สนใจต่างหาก

อารมณ์นิพพานในทัศนะของท่าน จึงไม่ใช่สุขต่อยอด แต่เป็น
คนละพันธุ์กับสุขที่มนุษย์ไขว่คว้ากันเลย

ท่านโพธิรักษ์เคยให้โศลกไว้ว่า

“พัฒนาประเทศไม่สำเร็จ ถ้าไม่ตัดกิเลสกันให้จริง”

ส่วนคุณหมอประเวศ วะสี ได้พูดถึงความทุกข์ในสังคมว่า ทุกวันนี้เราทุกข์เพราะมันแต่ตั้งคำถามว่า

“เมื่อไหร่จึงจะรวย?”

และขอให้เปลี่ยนคำถามใหม่ว่า

“ความดีคืออะไร?”

แล้วชีวิต แล้วสังคมก็จะค้นพบความสุข

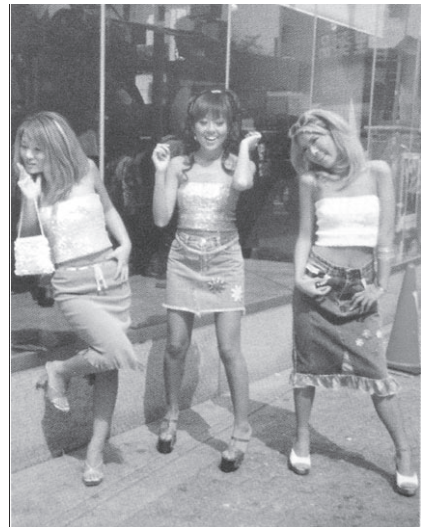
นักจิตวิทยาชื่อดัง คุณหมอวัลลภ ปิยมโนธรรม ท่านบอก สังคมวันนี้ “บ้า” ความสุข “เมา” ความสุข

อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ เขียนบทความลงในมติชนสุดสัปดาห์ (ฉบับที่ ๑๓๔๖ วันที่ ๒-๘ มิ.ย.๒๕๔๕) ในหัวข้อ พุทธศาสนากับความท้าทายใหม่ ว่า...

“ปัญญาชนกลุ่มนั้นเลือกที่จะเผชิญกับความท้าทาย ด้วยการตีความว่า พุทธธรรมกับวิทยาศาสตร์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยที่ปัญญาชนไทย ไม่ได้ระแวงว่า วิทยาศาสตร์ตะวันตกนั้น ตั้งอยู่บนระบบคุณค่าบางอย่าง ซึ่งเป็นอริกับศาสนธรรมของทุกศาสนา เช่น การผลัก

ให้สิ่งที่ไม่อาจอธิบายหรือเข้าใจได้ เพราะไม่เป็นวัตถุวิสัยให้พ้นไปจากวิทยาศาสตร์ (ซึ่งเกือบจะเท่ากับว่าไม่มีอยู่จริง หรือถึงมีอยู่จริงก็ไม่ใช่ “ความรู้” เพราะรู้ไม่ได้) และด้วยเหตุดังนั้น วิทยาศาสตร์จึงมีนัยว่า สิ่งสำคัญที่สัมพันธ์กับเราอยู่ในโลกนี้เท่านั้น พ้นจากนี้ไป ไม่เกี่ยวกับเรา จุดมุ่งหมายในชีวิตจึงเหลือเพียงแต่ละคนแสวงหาความสุขกับการเสพสิ่งที่วิทยาศาสตร์ประดิษฐ์มาให้ ซึ่งก็คือความสะดวกสบายในชีวิตนี้นั่นเอง

จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม วิทยาศาสตร์จึงเปิดทางให้แก่ลัทธิบริโภคนิยม...”

“บริโภคนิยม” เป็นสังคมที่ป้อน รูป-รส-กลิ่น-เสียง-สัมผัส ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

จากปราชญ์ผู้รู้หลายท่าน ซึ่งขอ
อนุญาตนำมาเล่าสู่กันฟัง ก็คงจะเห็นว่า
สังคมกำลังติดลบเสื่อมต่ำ

คำที่ทันสมัยก็คือ “บริโภคนิยม”

เป็นสังคมที่ป้อน รูป-รส-กลิ่น-
เสียง-สัมผัส ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

และโลกาภิวัตน์-ทุนนิยมเสรี-
บริโภคนิยม ก็จะเป็นพี่น้องแฝดสามที่
แยกกันไม่ออก

จำได้ว่า มีพุทธพจน์บทหนึ่งบรรยาย
ได้ภาพคนกำลังเดินรำลึกกุศล

“โลกลูกเป็นไฟ ยังมัวเริงรำ ตัวตก
อยู่ในความมืด ไยไม่รู้จักหาแสงสว่าง”

ความจริงแล้ว พระพุทธเจ้าท่าน
ต่อต้านความสุขทั้งหลายของเหล่ามวล
มนุษย์หรือไม่?

เมื่อครั้งตรัสรู้พระสัมมาสัมโพธิญาณ
พระสูตรบทแรกก็นำมาสอนแก่โลกมนุษย์
ชื่อธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พระสูตรบทนี้
พูดถึงความสุขโต่งของ ๒ ขั้ว

ขั้วแรก หวังหลุดพ้น จึงเอาแต่
ทรมานตน (อัสติกลิมถานุโยค)

ขั้วที่ ๒ หวังแต่ความสุข เพลิดเพลิน
เจริญใจทางตาหูจมูกลิ้นกาย (กามสุขัลลิก-
กานุโยค)

ยุทธศาสตร์ทั้ง ๒ ขั้วจะไม่มีโอกาส
เข้าถึงพระนิพพานได้เลย

นี่คือพระสูตรเปิดแข่งครั้งแรกในโลก
หากเป็นการขายต้องบอกว่ารอบ “กาล่า
ดินเนอร์!”

กามสุขัลลิกานุโยค แปลเป็นไทยว่า
สุขอันไม่จริง สุขอันต่อแหล!

เพราะเหตุนี้ ความสุขจึงไม่ใช่สิ่งที่
พระพุทธองค์ชื่นชม

ผู้ปฏิบัติธรรมจึงต้องเริ่มต้นเรียนรู้
เรื่องกามคุณหรือเรื่องบริโภคนิยม ก่อนที่
จะเรียนรู้โลกแห่งอัสตาตัวตนที่สูงขึ้นไปอีก

ท่านผู้รู้จึงบอกว่า คำสอนของพระ
พุทธองค์เป็น “สัลเลขธรรม” เป็นธรรม
ที่ขัดใจ ทวนกระแสใจ

ความจริงในศีล ๘ เราจะพบว่า การ
ต่อต้านบริโภคนิยม เริ่มตั้งแต่ศีลข้อ ๑ ถึง

ข้อ ๕ อย่านหลงใหลจนถึงขั้นประทุษร้าย
ผู้อื่น

ในระดับศีลข้อ ๖ ถึง ๘ ก็เริ่มเข้า
ลึกถึงระดับกิเลสกินอยู่หลับนอนกันเลย

นิพพานจึงเป็นเรื่องที่ใครๆ ก็อยากได้
แต่ไม่รู้จักหน้าตา

แต่หากสัมผัสจริงๆ หลายคนอาจจะ
ขอถอนตัว เพราะไม่พอใจ ไม่ค่อยเท่า
ที่คิด

อารมณ์ไม่สุขไม่ทุกข์ เป็นอารมณ์
นิพพานที่สะอาด บริสุทธิ์

เปรียบเทียบกับเหมือนน้ำเปล่าอันทรง
คุณค่า แต่คนก็ไม่อยากดื่ม อยากได้น้ำ
อัดลมมากกว่า!

นิพพานจึงต้องมีปัญญา

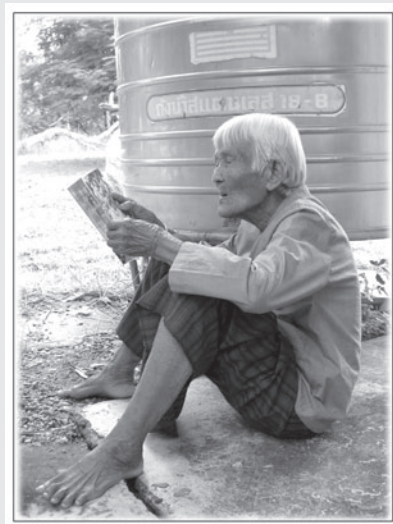
ปัญญาด้วยเห็นคุณค่า

ปัญญาจึงเป็นด่านสุดท้าย ที่ทำให้เรา
ไม่เวียนกลับ

กลับไปเป็นสุนัขบริโภคอามเหมือน
อย่างเคยๆ

ผู้เฒ่าที่ศาลา

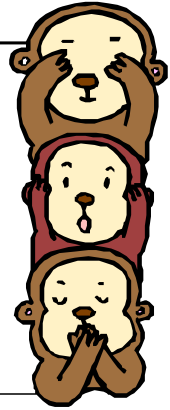
ยายแจวแอบนั่งที่ข้างแท๊งค์
ขันแข็งเขม้นมองจ้องหนังสือ

ปรีติปฏิบัติหัดฝึกปรี

เต็มฝีมือแม้วัยใกล้คำแล้ว

เรื่องเล่าผ่านเน็ต

ทัศนคติบอด
ทัศนคติบอด
ทัศนคติบอด

ชนะ โทรไปบริษัทนี้เป็นคนที่สองในรอบสัปดาห์นี้
บริษัทนี้เป็นลูกค้ารายใหม่ที่เขากำลังติดตามเรื่องอยู่
เสียงโอเปอเรเตอร์ซึ่งรับสายด้วยเสียงที่เป็นมิตร และอ่อนโยนกล่าวว่า
“สวัสดีค่ะ บริษัทเอบีซีอิงค์ ยินดีต้อนรับค่ะ”

คุณชนะกล่าวว่า “ผมขอเรียนสายกับคุณสมจิต ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากร
มนุษย์หน่อยครับ”

โอเปอเรเตอร์กล่าวทักขึ้นมาว่า “นั่นคุณชนะใช่ไหมค่ะ”

ชนะรู้สึกแปลกใจความสามารถในการจดจำเสียงของพนักงานคนนี้ได้ เขากล่าว
ตอบด้วยเสียงที่เต็มไปด้วยความประทับใจ “ใช่แล้วครับ ขอขอบคุณที่จำได้ครับ”

เธอกกล่าวว่า

“ยินดีค่ะ ดิฉันจะโอนสายให้ค่ะ”

หลังจากที่ชนะสนทนาเรื่องงานกับ

สมจิตจบ ชนะจึงถามสมจิตว่า

“คุณสมจิต ผมขอชมพนักงาน

รับโทรศัพท์ของคุณหน่อยครับ

เธอเก่งจริงๆ เลยที่จำเสียงผมได้”

เป็นการให้บริการที่เกินความคาดหวังของผมจริงๆ เลยครับ
ผมเองไม่ได้เป็นลูกค้าประจำ และก็ไม่ได้โทรมาบ่อยๆ
ขนาดที่เธอจะจำเสียงผมได้ด้วย เธอมีเคล็ดลับอะไรครับ”

สมจิตพูดว่า “เธอชื่อ**เรณู**ค่ะ เธอได้รับคำชม
อย่างนี้บ่อยๆ หากคุณฟังเรื่องของเธอมากขึ้นกว่านี้
คุณก็จะยิ่งประทับใจ สนใจฟังไหมล่ะคะ”

ชนะรีบกล่าวตอบด้วยความกระตือรือร้นว่า
“สนใจสิครับ ช่วยกรุณาเล่าให้ฟังหน่อยครับ”

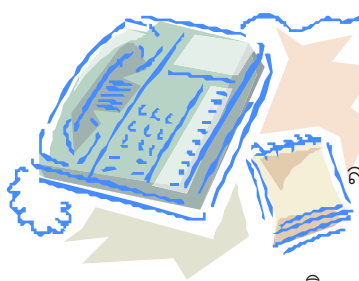
สมจิตเริ่มต้นเล่าอย่างอารมณ์ดี

“คุณเรณูเธอตาบอดค่ะ เธอจึงต้องอาศัยการฟัง
เพียงอย่างเดียว ทำให้เธอสามารถจดจำชื่อคนได้ดี
เธออาศัยอยู่ที่สมุทรปราการ และมาทำงานที่ออฟฟิศนี้
ซึ่งอยู่แถวดอนเมือง ซึ่งถือว่าไกลมากโดยเฉพาะสำหรับเธอ
ที่ต้องเดินทางโดยรถเมล์เหมือนคนปกติ ส่วนใหญ่ก็จะมี
คนตาดีอย่างพวกเราที่คอยช่วยดูสายรถเมล์และส่งเธอขึ้นรถ
เธอไม่เคยมาสายเลย และไม่เคยเรียกร้องขอรถรับส่งแต่อย่างใด
ไม่เหมือนพนักงานปกติของเราหลายคน ตอนที่เราย้ายสำนักงานจากในเมือง
ต้องขอรถรับส่งให้ด้วย แถมหลายๆ คนที่มีรถส่วนตัวก็ยังมาทำงานสาย
ด้วยเหตุผลสารพัด คิดแล้วอายแทนคนตาดีเลยล่ะ”

เธอหยุดเว้นจังหวะสักครู่ก่อนจะเล่าต่อว่า “คุณเรณูมีทัศนคติที่ดีมากๆ กับ
งานของเธอ เธอเคยเล่าให้ดิฉันฟังว่าสำหรับเธอแล้ว การรับโทรศัพท์ **ไม่ใช่งาน แต่
มันคือชีวิต** เงินเดือนที่บริษัทให้เธอ ทำให้เธอสามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้
อย่างดี นอกจากนี้เธอยังมีเงินเหลือกว่าครึ่งสะสมไว้อีก ที่จริงแล้วเพื่อนคนตาดีหลายคน
เคยหยิบยืมเงินจากเธอในยามฉุกเฉิน

คุณเรณูกล่าวว่า บริษัทเรา เพื่อนร่วมงาน ลูกค้า และสังคมมอบโอกาสให้เธอ ได้พิสูจน์ว่าเธอมีคุณค่า และสามารถมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ประโยชน์ให้สังคมได้ เธอบอกว่า เธอพยายามทำงานของเธออย่างสุดความสามารถ ซึ่งรวมทั้งพยายามจำชื่อของผู้ที่ ไทโรเข้ามาด้วย เธอบอกว่าทุกคืนก่อนเข้านอน เธออยากรีบนอนไวๆ เพื่อจะได้รีบตื่นขึ้น

มาทำงาน เธออดใจรอจะมาทำงานไม่ไหว เหม
อย่าหาว่าดิฉันบ่นเลยล่ะ แต่พวกตาดีๆ อย่างพวกเรา
กลับภาวนาให้ถึงวันหยุดเร็วๆ เสียนี้กระไร”

สมจิตจบเรื่องด้วยเสียงหัวเราะเบาๆ อย่างคนอารมณ์ดี
เมื่อชนะมาแล้วเรื่องนี้ให้ผมฟังในรถ ระหว่างที่เรา

เดินทางไปพบลูกค้าที่นคร ผมจึงเสริมความเห็นของผมไปว่า

“เราน่าจะเล่าเรื่องนี้ให้คนที่มาเข้าอบรมกับเราฟังบ้างนะ บ่อยครั้งเรามักจะได้ยินคนบ่น
ว่างานหนัก หรือไม่ก็มีปัญหาเรื่องงานมาก สิ่งที่คุณเรณูมีแตกต่างกับเรา ไม่ใช่ว่าเธอ
ตาบอดหรือครับ **ความจริงพวกเราต่างหากที่บอด เราทัศนคติบอดโง่ละ เราได้รับ**

**สิทธิประโยชน์ต่างๆ มากมายจากนายจ้างจนเคยชิน กระทั่งมองไม่เห็นคุณค่าของสิ่ง
เหล่านั้น** ยิ่งนานวันเรายังเรียกร้องมากขึ้นโดยเฉพาะช่วงปลายปีแบบนี้ ในขณะที่

คุณเรณูกลับมองแตกต่างกับเราอย่างสิ้นเชิง บางคนเมื่องานจนอยากลาออกไปอยู่กับ
บ้านเฉยๆ มันทำให้ผมนึกถึงคำพูดของ Dr.Denis Waitley ผู้แต่งหนังสือขายดีชื่อ

‘The psychology of winning’ เขายกรายงานวิจัยในอเมริกาที่บอกว่า ผู้เกษียณ
อายุออกจากการไปโดยไม่มีการทำอะไรทำ มีอายุเฉลี่ยเพียงแค่เจ็ดปีเท่านั้น **พวกเขา
ตายเพราะความรู้สึกด้อยคุณค่า หรือภาษาชาวบ้านเรียกว่าเฉาตายนั่นเองครับ**

เราบางคนมีโอกาสได้ทำงานที่ตนเองรัก ในขณะที่คนจำนวนมากไม่มีโอกาสอย่างนั้น
อย่างไรก็ตาม เรามีสิทธิที่จะเปลี่ยนมุมมองโดยหันมารักและหลงใหลในสิ่งที่เราทำได้
โดยไม่ต้องรอให้ตาบอดแบบคุณเรณูก็ได้”

น้ำตาปู

• อรรถ ฟิ่งประยูร

“ปู” สัตว์ครึ่งน้ำครึ่งบก ทะเลเป็นที่อาศัย เหล่าปูอยู่แต่ตึกดำบรรพ์มา เรียกว่า ปูทะเล “ปู” สัตว์ครึ่งน้ำครึ่งบก อาศัยท่องนาอยู่ เป็นสัตว์น้ำจืด เราเรียกว่า ปูนา ปู ทุกตัวมี ๘ ขา สองก้ามหน้าใช้คีบอาหารเลี้ยงตัว อีกหกขาใช้เดิน ปู ทุกตัวเดินตรงไม่ได้ เฉียงไปเฉียงมาเพราะก้างขาทั้งแปดไม่เท่ากัน ลูกปูต่อว่าแม่เสมอ แม่เดินไม่ตรงทาง แม่แก่แล้ว แม่ฉุน ลูกอวดดี ให้เดินให้ดู ลูกปูก็เดินเหมือนแม่ ดังสุภาษิตบทหนึ่งว่า “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น”

ปู มีหลายร้อยพันธุ์ ปูสวยที่สุดคือ “ปูเจ้าฟ้า”

ปู เรียกชื่อฟิ่งแล้วรู้ว่าเป็นปูของประเทศจีน “ปูเสฉวน”

ปู เป็นอาหารโปรดของมนุษย์โต๊ะจีนราคาแพงนอกจากเสิร์ฟหุฉลามแล้วปูติดอันดับด้วย

ปู เมื่อกินนอกบ้านลำบากในการกิน แกะก้ามออก มีหนามคอยตำมือ ปูตายแล้วยังหวงตัว มีหนามคมไว้เตือนสติคนกินว่า ฉันทเป็นสัตว์ มีขาตั้งแปดขา ขามากไปจึงหนีไม่ทัน มนุษย์จับกินหลายรูปแบบจึง

ก้ามของฉันทก็เอามาหนึ่ง เรียกก้ามปูหนึ่ง ฉันทมีเส้นที่ “มัน” เรียกเต็มว่า “มันปู”

มนุษย์นำมาทำให้สุก เอาเนื้อหมูลับผสมกับเครื่องปรุงร่วนเล็กน้อย หนึ่ง ฉันทภูมิใจ มันของฉันท

อ่อยมาก..ก..ก...

ไม่ลืมหันหอมแดงไว้ในจาน มะนาว
หันซีกเล็กๆ ผักชีด้วย คลุกข้าวกินเพิ่มพุง

ปูพันธุ์เล็กพันธุ์หนึ่งเรียกว่า “ปูลม”
ชอบอวดโฉมออกจากรูตอนกลางคืน วิ่ง
รับลมฉิวๆ ไปมา เด็กผู้ใหญ่รู้เวลา วิ่งไล่
จับใส่กระป๋อง น้ำไปล้างทรายออก ชุบ
แป้งทอด

ฉันเป็นปู รู้จักมนุษย์ดี เด็กกลุ่มหนึ่ง
คนหนึ่งขาเป๋วิ่งไล่จับพวกฉัน จับไม่ได้ ฉัน
เร็วกว่า ครั้งหนึ่งขาเป๋จับได้อวดเพื่อนว่า

ได้แล้วไวยยย เพื่อนขอดู ไร้ถึง ปูขาไม่ครบ
กล่าวถึงเพื่อนอีกแห่ง ชอบอยู่ในนา
เลยมีชื่อว่า “ปูนา” ตัวดำๆ เหมือนคุณ
ดอกดินผู้สร้างหนึ่งเงินล้านจนเงินไม่มีที่เก็บ
(เขาเล่าว่าครับ)

เหตุเกิดที่ชายหาดแม่รำพึง จังหวัด
ระยองโน่น ใกล้กับอนุสาวรีย์ท่าน “สุนทร-
ภู่” เป็นตลาดจำหน่ายสินค้าจากทะเล
ทุกชนิด โดยเฉพาะปลาตากแห้งเรียกว่า
ปลาแห้ง ปลาอินทรี ปลาฉวี ปลาเล็ก
ปลาน้อย อย่างถามหาปลาร้า แม่ค้าจะดูเอา
หูฉลามก็มีราคาแล้วไม่สน ร้านอาหาร
หลายร้านผัดไทยเส้นจันท์นึ่งนี้ เคี้ยวง่าย

อ่อย ไม่เหมือนเส้น กทม.

นักท่องเที่ยวยุคใหม่แล้วต้องไปกราบ
อนุสาวรีย์ท่านสุนทรภู่

กรมศิลปากรออกแบบบอสังการยั้ง
พระอภัยเข้าปี่ดูสง่างามสมเป็นพระเอกใน
วรรณคดี

วันละ ๑ ชั่วโมง หรือครึ่งชั่วโมง เข้า
หรือพลบค่ำ อนาคต อนาคต.เพ ควรนำ
เครื่องเสียง ลำโพง ซ่อนไว้ให้มิดชิด
อย่าให้ประชาชนหรือนักท่องเที่ยวรู้ ได้
เวลากำหนดเปิดเสียง “ปี่” อัดลงเทปไว้ให้
โหยหวนออกมา เป็นไงครับ ปวงประชา
ชอบแน่ๆ จับมือคู่รักบ้าง จับมือภรรยาบ้าง
ตาจับมือยาย นั่งฟังเสียงปี่ วาดมโนภาพ
ไกลไปถึงท้องเรื่อง ถ้าจำไม่ได้กลับไปหา
อ่านที่บ้าน กลับมาฟังอีก สนุก ซึ่ง ใน
รสชาติของเรื่องอันเป็นวรรณคดีโลก

นางยักษ์ตามมหาสามี (เจ้าชู้) ผุดจาก
ทะเล ลืมใส่ชุดอาบน้ำ ดูประเจิดประเจ้อ
ลืมไปครับ สมัยโน้นไม่มีชุดอาบน้ำ ตัว
ละครท่านสุนทรภู่วางไว้หยิบมาอ่านแล้ว
วางไม่ลง สนุกเหมือนเรื่องจริง

กราบคารวะท่านสุนทรภู่ ผู้ประพันธ์
เรื่อง “พระอภัยมณี” ที่ไม่มีวันตายมา ณ

โอกาสนี้

ออกนอกเรื่อง “ปู” ไปหน่อย วกเข้า
มาได้แล้ว

ณ หน้าร้านขาย “ลัมตำ” หรือ “ตำลัม”
สุดแต่จะเรียก

โหลแก้วใบมึมหิมาขนาดกว้างประมาณ
๕๐-๖๐ เซนต์ สูงประมาณ ๑๐๐ เซนต์

ปูนาถูกจับใส่ลงไปในอนอตัอยู่ในโหล
ทั้งเป็น ราวน้ำเกลือจนท่วมเกือบถึงปากโหล

ปูเป็นๆ นอนคุยกัน (เสียงปูคนละคลื่น
กับเสียงมนุษย์ เหมือนคลื่นวิทยุเอเอ็ม กับ
คลื่นเอฟเอ็ม) ปรับทุกข์ บางตัวโวยวาย
น้อยใจว่าทำไมจับฉันมา ฉันทำอะไรให้
ฉันอยู่ล่างสุด ไม่มีอากาศหายใจ คิดถึงลูก
ไม่รู้ไปอยู่ไหน พลางตะโกนเรียก เราไม่ได้
ยิน มันคนละเวฟ (คลื่น)

“ลัมตำครกหนึ่ง” นักท่องเที่ยวลี้
น้ำลายสอ ผู้เขียนมองไม่เห็นคนลั้ง ขณะ
เอ่ยน้ำลายของผู้เขียนมีปฏิภิริยาสอ ตัด
ภาพลึกลง คนปรุงหียบตัวบน (เคราะห์ร้าย)
ดินแต่วอยู่ แกะกระดองออก โอย ปูร้อง
(มนุษย์ไม่ได้ยิน) มองให้ลึกลับ ปูถูกแกะ
กระดองทั้งเป็นนั่นเจ็บปวดสุดพรรณนา

คนปรุงไม่หยุดแค่นั้น หักส่วนขา

ส่วนอก ใส่ครก ตำ ตำ และ ตำ ตำ ชีวิตปู
มนุษย์นั่งกินปูทั้งเป็น ปูร่างเหล็ก
ตายทั้งเป็น

น้ำตาปูไหลรวมกับน้ำเกลือมองไม่เห็น
หรรอก (ทีใครที่มัน) มนุษย์กินทุกอย่างที่
ขวางหน้า กินทั้งร่างกายพร้อมชีวิต ไม่จุก
คิดเพราะอ่อยล้น

สัตว์ร่วมโลกเป็นอย่างไร กำพริ้าเต็ม
โหลแก้ว สงสารเพื่อนร่วมโลกบ้างไหม?

ยามเจ็บปวด เขาร้องเราไม่ได้ยิน
เราแกะกระดองทั้งที่เขามีชีวิต ใครใจร้าย?

อ้อ ลัมกระชิบบอก “มังสวิวัติ” อาหาร
พืชล้วน

กินเถาะ ไม่บาป ไม่ต้องใช้ “กรรม”
ชาติต่อไป

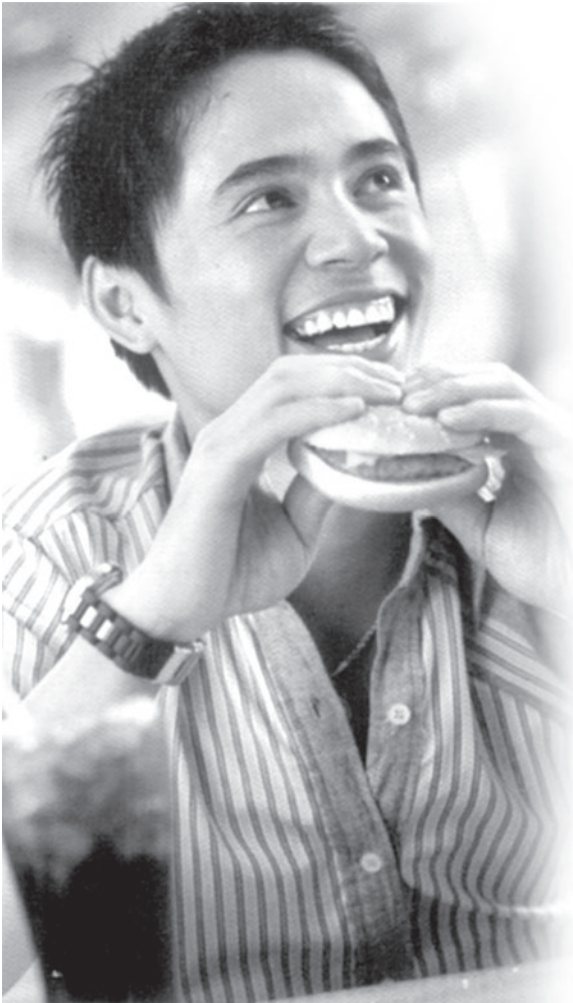
สวัสดิ์

● ถิ่นหา พาปาก อยากกิน
อรร้อยล้น ร้ายกว่า รสโหน
หลงสุข บ้าเสพ ทัดใจ
บรรลัย เพราะลค ไม่ลง

บ้า

ความสุข

(วาตมิตชาดก)

เมื่อคราวที่พระพุทธองค์ประทับ
อยู่ ณ พระวิหารเวฬุวัน ในพระนครราชคฤห์
นครหลวงของแคว้นมคธ

วันหนึ่ง บุตรของเศรษฐีผู้มั่งคั่ง
มากชื่อ **ติสสกุमार** ได้ไปฟังพระธรรมเทศนา
ของ**พระผู้มีพระภาคเจ้า** แล้วเกิดจิตศรัทธา
แรงกล้าต้องการจะออกบวช จึงทูลขอบรรพชา

แต่พระศาสตราตรีให้กลับไปขออนุญาตจาก**บิดามารดา**ก่อน

บิดามารดาของติสสกุมารปฏิเสธ ไม่อนุญาตให้บวช **เขาจึงทำการอดอาหารและน้ำถึง ๗ วัน บิดามารดาจำใจต้องยอมให้บวช เพราะเกรงว่าบุตรชายอันเป็นที่รักจะสิ้นชีวิตไปเสีย**

ติสสกุมารจึงได้บวชอยู่ในสำนักของพระศาสดา ศึกษาธรรมอยู่ที่พระวิหารเวฬุวันได้ประมาณครึ่งเดือน ก็เดินทางไปฝึกฝนบำเพ็ญที่พระวิหารเชตวัน ในนครสาวัตถี นครหลวงของแคว้นโกศล

ณ ที่นั้นพระติสสะได้**สมาทานธุดงค์ ๑๓ (ถือปฏิบัติเคร่งครัด ๑๓ ข้อ)** จนกระทั่งหลายปีผ่านไป ใครๆต่างก็พากันยกย่องสรรเสริญให้ฉายาท่านว่า **พระจุฬปิณฑกาทิกติสสเถระ** เป็นผู้เที่ยวบิณฑบาตไปตามลำดับตรอก จนปรากฏชื่อเสียงรู้ทั่วกันในพุทธบริษัท เสมือนดังดวงจันทร์วันเพ็ญลอยเด่นบนท้องฟ้า ฉะนั้น

ล่วงกาลผ่านไป ณ นครราชคฤห์ เมื่อมีงานนักขัตฤกษ์ขึ้น บิดามารดาของพระเถระได้เห็นสิ่งของ เครื่องประดับต่างๆ ในอดีตของพระเถระแล้ว ก็หยิบมาแนบกับบอกร้องให้ พลางกับนเพื่อคร่ำครวญว่า

“ลูกของเราเคยสวมใส่เครื่องประดับเหล่านี้ เที่ยวเล่นไปในงานนักขัตฤกษ์ แล้วจุฬพระสมณโคดมก็เอาลูกชายของเราไป โอ...บัดนี้ลูกของเราอยู่ที่ไหนหนอ?”

ขณะนั้นเอง**นางวันณฑาสี(ทาสหญิง)คนหนึ่ง** พบเห็นภาพเศียรสลัดใจนั้นเข้า จึงถามภรรยาของเศรษฐี

“แม่เจ้า ท่านร้องไห้ร้องให้ทำไมกัน?”

ภรรยาของเศรษฐีจึงเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้รู้ นางวันณฑาสีฟังแล้ว **ยิ่งซักถามถึงนิสัยเดิมของพระเถระว่ารักอะไร? ชอบอะไร?** ซึ่งภรรยาของเศรษฐีก็บอกให้รู้จนหมดสิ้นในที่สุดนางวันณฑาสีก็กล่าวขึ้น

“ถ้าหากว่าแม่เจ้าจะให้ความเป็นใหญ่ทั้งหมดในเรื่องนี้ มอบแก่ดิฉันแล้วไซ้ร้ ดิฉันจะพื่อนำเอาลูกชายของแม่เจ้ากลับคืนมาให้”

“ได้เลย ถ้าเจ้าทำได้จริงตามนั้น”

แล้วให้ข้าวของเงินทองและบริวารเป็นอันมาก พร้อมกับกำชับด้วยความหวังว่า

“เจ้าจงไปพาลูกชายของเรามา ให้สุดความสามารถของเจ้าเถิด”

นางวัณณาหาลีจึงออกติดตามหาพระเถระ จนถึงพระนครสาวัตถี เมื่อสืบถามได้ความแน่ชัดแล้ว ก็หาที่พักอาศัยอยู่ใกล้ถนน ที่พระเถระจะบิณฑบาตผ่าน โดยไม่ให้พระเถระพบเห็นคนที่มาจากตระกูลเศรษฐีเลย ตัวเองก็ให้เวดล้อมแต่บริวารใหม่ของตนเองเท่านั้น

ยามเช้าเมื่อพระเถระบิณฑบาตมาถึง นางก็จะถวายข้าวยาकु(ข้าวต้ม) และอาหารรสเลิศที่พระเถระเคยนิยมชมชอบแต่เก่าก่อน เพื่อผูกพันด้วยความอยากในรสเอาไว้ในเบื้องต้นแรก

ในเวลาต่อมา **ก็นิมนต์ให้เข้าไปนั่งในเรือน แล้วถวายแต่อาหารที่ล้วนถูกตาต้องใจของพระเถระ** นางวัณณาหาลีกระทำอยู่อย่างนี้เนิ่นนานพอ จนรู้ว่าจิตของพระเถระตกอยู่ในอำนาจของตนแล้ว

วันหนึ่ง นางจึงแสร้งป่วยเป็นไข้นอนอยู่ภายในห้อง เมื่อเถระบิณฑบาตมาถึงประตูเรือน บริวารของนางก็ช่วยรับบาตรของพระเถระ แล้วนิมนต์ให้หนึ่งในเรือน พระเถระไม่พบเห็นนางวัณณาหาลีดังเช่นที่เคยมา จึงถามไถ่ว่า

“อุบาสิก้าไปไหนหรือ?”

“พระคุณเจ้าผู้เจริญ อุบาสิก้าปรารถนาจะเห็นหน้าท่านยิ่งนัก แต่เพราะเป็นไข้หนัก จึงนอนชมอยู่ในห้อง”

พระเถระบังเกิดจิตห่วงใยขึ้นทันที เพราะถูกแรงของตัณหาผูกพันใจไว้ ได้ขาดสติทำลายรุดงควัตร(ข้อปฏิบัติศีลเคร่ง)ของตน เดินเข้าไปยังห้องนอนของนางวิณฑทาสีนั้น

นางวิณฑทาสีเห็นพระเถระเข้ามา ก็รู้ได้ว่ามีใจผูกพันในตนมากแน่ จึงประเล้าประโลมพระเถระ ด้วยเสน่ห์แห่งตัณหาในเรส แล้วให้ลี้กอยู่ในอำนาจของตน พาตัวกลับไปสู่พระนครราชคฤห์ ได้สำเร็จสมปรารถนาของนาง

ชาวใหญ่เรื่องนี้ได้ลือกันไปทั่ว แม้ในโรงธรรมสภา ภิกษุทั้งหลายก็สนทนากันว่า “ท่านรู้หรือยัง มีนางหญิงทาสคนหนึ่ง ผูกจิตผูกใจของพระจุฬปิณฑกปาตีกติสสเถระด้วยตัณหาในเรส นางทำให้ลี้กแล้วนำเอาตัวไป”

พอดีพระศาสดาเสด็จเข้ามายังโรงธรรมสภา ได้ทรงทราบเรื่องราวที่ภิกษุทั้งหลายสนทนากัน จึงตรัสว่า

“ดูภิกษุทั้งหลาย ภิกษุรูปนี้ติดใจในเรสของตัณหา ตกอยู่ในอำนาจของนางวิณฑทาสีมิใช่ในบัดนี้เท่านั้น แม้ในกาลก่อนก็เคยโลภหลงมาแล้ว”

แล้วทรงนำอดีตชาติกมาตรัสเล่า

ในอดีตกาล ณ พระนครพาราณสีของพระเจ้าพรหมทัต มีผู้ดูแลอุทยานคนหนึ่ง ของพระองค์ชื่อว่า **ลัญชัย**

ที่สวนอุทยานอันรื่นรมย์แห่งนี้ มักจะมีเนื้อสมันตัวหนึ่ง แอบมากินหญ้าอยู่เสมอๆ แต่พอพบเห็นผู้คนภายในอุทยานเข้า ก็จะตื่นกลัวรีบหลบหนี หายเข้าป่ารกชัฏไปทันที ถึงอย่างนั้นเนื้อสมันตัวนี้ก็ยังเที่ยวมาในอุทยานบ่อยๆ เพราะไม่มีใครไปข่มขู่คุกคามใดๆ ต่อเนื้อสมันนั้นเลย

ส่วนลัญชัยคนเฝ้าสวนมีหน้าที่ประจำอย่างหนึ่งคือ จะต้องนำดอกไม้สดกับผลไม้รสเลิศชนิดต่างๆ จากอุทยาน เอาไปถวายเฉพาะพระราชาทุกๆ วัน

มีอยู่วันหนึ่ง ภายในพระราชวัง พระราชาได้ตรัสถามลัญชัยว่า

“นับตั้งแต่เจ้าดูแลอุทยานของเราจนถึงบัดนี้ ได้เห็นอะไรน่าอัศจรรย์บ้างไหมใน

อุทยาน?”

“ข้าแต่สมมุติเทพ ข้าพระบาทแม้อยู่มานาน ก็ยังไม่เห็นมีอะไรน่าแปลกประหลาดใจใดๆเลย ยกเว้นแต่มีเนื้อสมันตัวหนึ่งแม้จะหวาดกลัวผู้คน ก็ยังมักจะมาเที่ยวหากินในอุทยานเป็นประจำ พระเจ้าข้า”

“ดีสิ! ถ้าอย่างนั้นเจ้าจะจับมาให้เราดูที่นี้ได้ไหม?”

“ไม่ยากเลย พระเจ้าข้า ขอเพียงมีน้ำผึ้ง ก็จะสามารถนำเนื้อสมันตัวนั้น มาภายในพระราชวังนี้ได้แน่นอน”

พระราชาราชจึงทรงพระราชทานน้ำผึ้งให้ ลัญชัยคนเฝ้าอุทยานจึงเอาน้ำผึ้งไปทาหญ้าแห้งหลาย ตรงบริเวณที่เนื้อสมันเคยมาหากิน

เมื่อเนื้อสมันได้มากินหญ้าที่ทาผึ้งในอุทยาน ก็หลงเพลิดเพลินติดใจในรสตันทา (ความอยาก) ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ยอมไปกินหญ้าที่อื่นเลย มุ่งมาหากินเฉพาะที่อุทยานเท่านั้น

ลัญชัยคนเฝ้าสวนเห็นเช่นนั้น ก็รู้ว่าเนื้อสมันหลงติดใจหญ้าทาผึ้งแล้ว จึงเริ่มค่อยๆ แสดงตัวออกมาให้เนื้อสมันพบเห็น ในเวลา ๒-๓ วันแรก เนื้อสมันยังหวาดกลัวก็

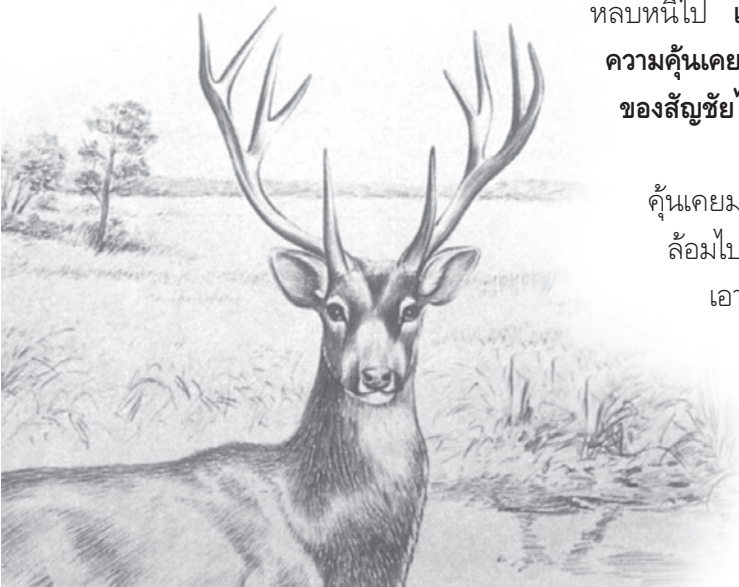
หลบหนีไป แต่พอเห็นกันบ่อยๆเข้า ก็เกิดความคุ้นเคย ถึงขนาดกล้ากินหญ้าที่อยู่ในมือของลัญชัยได้

พอรู้แล้วว่า เนื้อสมันเชื่อใจคุ้นเคยมากขึ้น ลัญชัยจึงเอากล่อล่าแพน

ล้อมไปตามถนนจนถึงพระราชวัง แล้วเอากิ่งไม้หักปักปิดบังไว้ จากนั้นก็สะพายน้ำเต้าที่บรรจุน้ำผึ้ง

คอยทาใส่หญ้าในมือแล้วไปรยลงตรงที่หน้าเนื้อสมันนั้น ล่อให้เนื้อสมัน

ติดตามกินไป จนถึงในพระราชวังเลยทีเดียว

เนื้อสมันหลงไหลรสหวานน้ำผึ้ง พอก้าวเข้าไปสู่เขตพระราชนิเวศน์เท่านั้น คนทั้งหลายพากันรีบปิดประตูทันที เนื้อสมันเห็นผู้คนมากมายเข้าแล้ว ก็ตกใจกลัวจนตัวสั่น ไม้ธูปจะวิ่งหนีไปทิศทางใด ได้แต่วิ่งไปวิ่งมาอยู่ในห้องพระลานหลวงเท่านั้น ด้วยอาการตื่นตระหนกขาดกลัวต่อความตายยิ่งนัก

ครั้นพระราชเสด็จลงมาจากปราสาท ได้ทอดพระเนตรเห็นเนื้อสมันหวาดกลัวเช่นนั้น จึงตรัสว่า

“ธรรมชาติของเนื้อสมันแล้ว ย่อมไม่ไปยังสถานที่ที่มีคนพบเห็นได้ตลอด ๗ วัน ย่อมไม่ไปยังสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยอาจคุกคามถึงชีวิตได้ แต่เนื้อสมันที่อาศัยอยู่ในป่าชฎตัวนี้ กลับถูกสัตย์ชัยคนเฝ้าสวนผูกไว้ด้วยความอยากในรส นำมาสู่ที่นี้จนได้

ฉะนั้น ชื่อว่าสิ่งอื่นที่จะเลวยิ่งกว่ารสทั้งหลายนั้นไม่มี ความอยากในรสอาหารเป็นสภาพเลวทราม ยิ่งกว่าความยินดีในที่อยู่อาศัย ความอยากในรสอาหารเป็นสภาพเลวทราม ยิ่งกว่าความพึงพอใจในการสนทนสนม

สิ่งที่ลามกกว่าความอยากในรส ย่อมไม่มีในโลก

พระเจ้าพรหมทัตตรัสถึงโทษภัยแห่งตัณหาในรสแล้ว ก็ทรงให้ปล่อยเนื้อสมันนั้น กลับคืนสู่ป่าตามเดิม

พระคาสดาทรงแสดงชาดกนั้นจบแล้ว ก็ตรัสว่า

“สัตย์ชัยคนเฝ้าอุทยานในครั้งนั้น ได้มาเป็นนางวิณณทาสีคนนี้ เนื้อสมันตัวนั้นได้มาเป็นพระจุฬปิณฑปาติกติสสภิกษุ ส่วนพระเจ้าพรหมทัต ได้มาเป็นเรตถาคตเอง”

ถวามพุทธ

เสาร์ ๒๓ ม.ค. ๒๕๕๒

(พระไตรปิฎกเล่ม ๒๗ ข้อ ๑๔

อรรถกถาแปลเล่ม ๕๕ หน้า ๒๕๐)

อย่าพูดถึงเขาเลย (ถ้าไม่ชอบ)

อยู่กับหมู่จึงรู้ผี

ย่อมหมายถึงเราจะรู้กิเลสในตัวเอง

นักปฏิบัติธรรมจึงอาศัย “ผัสสะ” เป็นตัวล่อ

แต่ในชีวิตจริงของปุถุชน เรื่องไม่ชอบหน้า หมั่นใส่ในพฤติกรรม ในกิริยาท่าทาง

และแม้ที่สุด ไม่ชอบหน้าโดยไม่มีเหตุผลก็มีถมไป

คนกับสัตว์ มีข้อแตกต่างไม่ก็ข้อ และข้อนี้ก็เช่นกันล้วนทั่ว

หยุด “กรรมชั่ว” ดีไหม?

หลีกเลี่ยงที่จะเอ่ยถึง วิจาร์ณเขา

สันดานมนุษย์ เมื่ออคติเกิด ย่อมมองข้อบกพร่องก็ยิ่งเพิ่มทวี

เหมือนม้าไล่แวนเขียว มองอะไรก็เขียวน่ากินไปหมด

เมื่อเราไม่ชอบ จึงควรหลีกเลี่ยงการพูดถึง เอ่ยถึงเขา

เป็น “สมบัติของผู้ดี” ที่ปฏิบัติกันตลอดมา

“อย่าพูดถึงเขาเลย (ถ้าไม่ชอบ)” เลิกเหล่ตา ฝ้ามองดูราวกับคนรักเสียที่

ยิ่งมองก็จะยิ่งเห็นข้อผิดมากขึ้นๆ

เรื่องอะไรจะมาทำหัวใจเศร้าหมอง?

สุนัขก็ชอบกินอาจรม

คนก็มักจะชอบจับผิด เฟ่งข้อบกพร่องของคนอื่น

เรื่องสรรเสริญพูดกันไม่ได้ไม่ก็นาที่

แต่ถ้าเป็นนิินทาพูดทั้งวันก็ยังไม่
จบสิ้น

“อย่าพูดถึงเขาเลย (ถ้าไม่ชอบ)”

เมื่อไม่ชอบกัน ก็มักจะมีความสุข
ที่ได้ถล่มฝ่ายตรงข้าม

เรื่องดีของเขาจะกลายเป็นร้าย
ได้อย่างมหัศจรรย์

ส่วนเรื่องร้ายก็จะติดปีกโพ
ทะยาน กลายเป็นร้ายสุดๆ

ความผูกพันเชิงลบ งอกงาม
ลึกซึ้ง

คุยกับใครก็อยากเล่าแต่เรื่อง
น่าหมั่นของเขา ยิ่งเล่ายิ่งเมามัน

น้ำลายแตกฟอง

หากเป็นศีล ก็ถือว่าศีลข้อ ๔
ขาดวิน!

ไม่ชอบให้ใครทำอะไรกับเรา

- เมื่อไม่ชอบกัน
ก็มักจะมีความสุข
ที่ได้ถล่มฝ่ายตรงข้าม
ความผูกพันเชิงลบ
งอกงามลึกซึ้ง

เราก็อย่าทำอย่างนั้นกับเขา

ปรัชญาขงจื้อยังคงเป็นสัจจะที่ “ยุติธรรม” และ “สง่างาม”

“อย่าพูดถึงเขาเลย (ถ้าไม่ชอบ)” ดีไหม?

บทแผ่เมตตาจำได้ไหม สัตว์ร่วมทุกข์เกิดแก่เจ็บตายทั้งหลายจงเป็นสุขๆ เกิด อย่ามีเวรแก่กัน อย่าทำร้ายกันเลย...

เมื่อยังทำใจให้ “เฉย” ไม่ได้ก็
ควรไม่เกี่ยวไม่ข้อง เป็นดีที่สุด

พูดเรื่องไม่ดี พูดแล้วได้อะไร
หรือเพียงสะใจ พอใจ

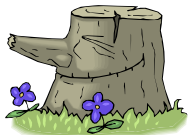
ตกรรทขุมแรกยังไม่หน้าใจยัง
อุดสำหรับปากเพียรต่อยอด ขอลง
นรทขุม ๒ ขุม ๓ มันแปลกดีใหม่

นรก-สวรรค์ ไม่มีบังคับ เรา
เองต่างหากที่ตะกายจะลงให้ได้
ความไม่ชอบสร้างกำไรสีดำ
มหาศาลใส่ชีวิต

อยากมีความสุข ไขควักกองไฟ
ใส่ตัว

พูดเรื่องไม่ดี พูดแล้วได้อะไร หรือเพียงสะใจ พอใจ

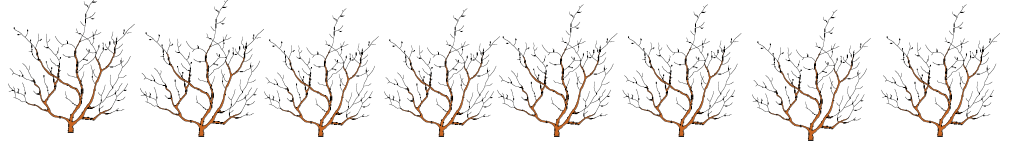
ผู้ดำป้อมได้รับการดำตอม ผู้มาป้อมถูกพำตอม
อกุโศลโก จ อกุโศลํ ลภติ หนฺตา หนฺตาริ

● ทุติยสังคามวัตตสุตฺต

ความ ประพฤติเป็นเครื่องวัดความดีหรือเลวของมนุษย์ได้ถูกต้อง ชัดเจน แน่นนอน ที่สุด และดูได้ง่ายที่สุด ไม่ใช่ดูแค่หน้าตา เครื่องแต่งตัวหรือยศถาบรรดาศักดิ์ ดังที่สุภชาติ จินบอกว่า “**รู้หน้า ไม่รู้ใจ**” แต่ยังมีเครื่องวัดความดีเลวของมนุษย์ได้อีกอย่างหนึ่ง คือ ให้อูที่ “**ดิน**” เพราะ “**ดินดี มนุษย์ดี ดินเลว มนุษย์เลว**” ถ้าดินดีแสดงว่าเกษตรกรขยัน ดูแลเอาใจ ใส่ดินดี มีกตัญญูต่อแผ่นดิน ไม่เอาสารพิษสารเคมีให้แผ่นดิน ทั้งปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา การใช้ปุ๋ยเคมีประจำทำให้ดินเสีย ดินตาย ดินเป็นกรด ต่อไปจะปลูกอะไรไม่ขึ้น ใช้ยาฆ่าหญ้าฆ่าแมลงประจำก็จะทำให้สารพิษตกค้าง เป็นอันตรายทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

ทั้งๆ ที่มีทางออกทางเลือกมากมาย ถ้าเกษตรกรหันมาทำเกษตรอินทรีย์ ทำปุ๋ยหมัก ทำน้ำสกัดชีวภาพ สมุนไพรไล่แมลงใช้ ก็จะช่วยประหยัด ลดต้นทุนการผลิต ไม่ต้องเป็นหนี้ เป็นสินเหมือนทุกวันนี้ ถ้าอยากรู้ว่าเกษตรอินทรีย์ทำอย่างไร ก็ต้องหาซื้อหนังสือคู่มือการทำเกษตรอินทรีย์จากประสบการณ์ของชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนมาศึกษา จะรู้วิธีทำปุ๋ยหมักอย่างง่ายๆ ทำน้ำสกัดอย่างง่ายๆ และใช้ได้ผลดีมาแล้ว เป็นเวลานานกว่า ๒๐ ปี หลายครอบครัว หลายชุมชนหมดหนี้หมดสิน ฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น มีตัวอย่างพิสูจน์ให้เห็นแล้วมากมาย

เมื่อเร็วๆ นี้ผู้เขียนได้รับนิมนต์ให้ไปบรรยายที่รัฐสภา ร่วมกับนักวิชาการ และผู้มีประสบการณ์หลายท่าน ถ่ายทอดออกอากาศทางสถานีวิทยุรัฐสภาทั่วประเทศ หัวข้อ “**ผ่าทางตันเกษตรอินทรีย์วาระแห่งชาติ**” คือประกาศเกษตรอินทรีย์เป็นวาระแห่งชาติก็แล้ว แต่ก็ยังไม่ถึงไหน เกษตรกรยังไม่เปลี่ยนแนวคิดจากเกษตรเคมีเป็นเกษตรอินทรีย์สักเท่าไร ทั้งๆ ที่ปุ๋ยเคมีแพง น้ำมันแพง

ผู้เขียนจึงบอกว่า ทุกวันนี้ไม่ใช่ทางตัน แต่มาถึงทางตายมานานแล้ว ลองไปสัมผัสชีวิตชาวบ้านดูบ้าง ทุกรอบครัวมีหนี้สินท่วมท้น ต้องขายที่ทำกินกันเกือบหมดแล้ว ชาวนาต้องเช่านาขายทุนเป็นส่วนมาก ที่ไรที่สวนถูกยึดไปเรื่อยๆ เกษตรกรก็กำลังจะขายที่ทำกินให้พ่อค้านายทุน เพราะอาชีพเกษตรกรไม่ก้าวหน้า ยิ่งทำยิ่งจน

เกษตรกรหลายรายมาขอให้ผู้เขียนช่วยประกาศขายที่สวน ไร่ นา เพราะมีหนี้สินมากมาย ดูแล้วก็น่าสลดหดหู่ใจ บางรายก็สายเกินกว่าจะช่วย รายที่อาการไม่หนักก็พอช่วยได้

จึงอยากให้ทุกฝ่ายช่วยกัน โดยเฉพาะข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการเกษตร หรือนักวิชาการที่ยังเห็นขัดแย้ง ยังไม่เชื่อว่าเกษตรอินทรีย์จะเป็นไปได้หรือจะปลอด อยากได้ข้อมูลมาหาท่านเลี้ยงสัตว์ จะพาไปดูของจริงที่เขาทำได้สำเร็จ หรือบอกให้ไปดูที่ไหนเขาทำได้ประสบผลสำเร็จ

จะได้หายสงสัย แล้วช่วยพา
เกษตรกรไปดูด้วย เขาจะได้
มีกำลังใจ อย่ามัวเอง-
ประมาณไปประชุมกันบน
โรงแรม พูดกันน้ำลายฟูง ไม่
เกิดประโยชน์ ไม่มีของจริงให้
ดู ควรไปอบรมที่ศูนย์อบรม
ของปราชญ์ชาวบ้านที่มีอยู่
มากมาย จะมีประโยชน์กว่า

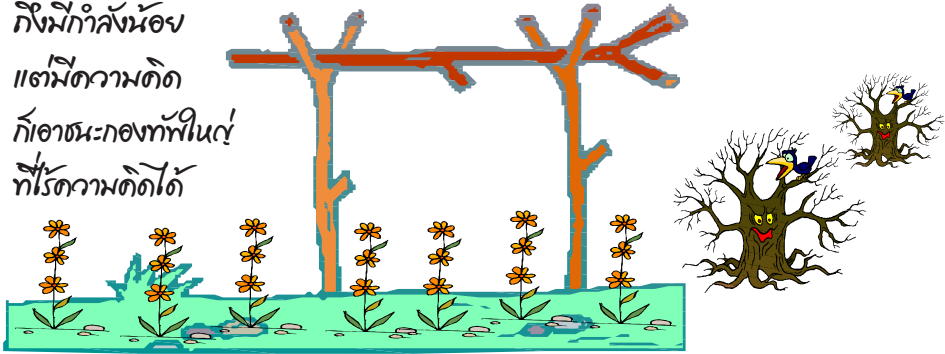

วันที่ไปบรรยายที่รัฐสภาพูดไปแรง
พอสมควร เพราะอัดอั้นมานาน ผู้ใหญ่ฟังจะได้
ช่วยกันแก้บ้าง ผลก็เลยได้รับ **“โล่ประกาศ
เกียรติคุณ”** จากประธานคณะอนุกรรมการ
วุฒิสภามาเป็นกำลังใจให้สู้ต่อไป เป็นโล่ที่ทำด้วย
กระจกใส จารึกตัวอักษรสวยงาม ถือว่าเป็น
น้ำใจที่ผู้หลักผู้ใหญ่มอบให้ แต่ความดีใจ ความ
สุขใจจริงๆ แล้วอยู่ที่ได้เห็นเกษตรกรมีความ
เป็นอยู่ที่ดี ฐานะมั่นคง ไม่เป็นหนี้เป็นสิน
ด้วยการหันมาลดต้นทุนการผลิต ด้วยการทำ
เกษตรอินทรีย์ หรือเลิกใช้สารเคมีทุกชนิด
เพื่อช่วยกันรักษาสีเงาแควดล้อม.

กิ่งมีกำลังน้อย
แต่มีความคิด
ก็เอาชนะกองทัพใน
ที่ที่มีความคิดได้

พุทธพจน์นี้ใช้กับการรบทัพจับศึกได้ดี การมีความคิด มีกลยุทธ์ที่ดี แม้มีกำลังน้อย ก็สามารถเอาชนะข้าศึกที่มีกำลังมากกว่าได้ ถ้าเราจะนำพุทธพจน์นี้มาใช้ในการเกษตรก็ได้เช่นกัน เปรียบข้าศึกก็คือศัตรูพืช ไม่ว่าจะป็นวัชพืชหรือแมลงศัตรูพืชซึ่งมีจำนวนมากมายมหาศาล แต่เกษตรกรมีไม่กี่คน ถ้าเกษตรกรมีความคิด มีความฉลาด ก็สามารถเอาชนะวัชพืช แมลงศัตรูพืช และหอยเชอรี่ได้ด้วยวิถีธรรมชาติ ไม่ต้องใช้สารเคมี ไม่ต้องลงทุนมาก

ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี ท่านผู้ว่าฯ จุฑามาศ ประทีปวณิช ขยันออกเยี่ยมเยียน เกษตรกรอยู่เป็นประจำ วันหนึ่งท่านได้ไปเยี่ยมเกษตรกรที่ ต.พิทกัน อ.บางระจัน ชาวบ้าน บ่นว่าทำนาเกษตรอินทรีย์ลำบาก ต้องสู้กับหญ้าและหอยเชอรี่ ไม่รู้จะแก้ปัญหาอย่างไร ท่านผู้ว่าฯ จึงขอให้ท่านเลียงคิลไปช่วย เขาก็เลยยกทีมไปพบชาวบ้าน เอาชาวบ้านชาวนาตัวจริงไปด้วย เอาวิธีดีที่เขาทำนาประสบผลสำเร็จไปให้ดู ท่านผู้ว่าฯ ก็ไปด้วย วันที่ไปพบชาวบ้านซึ่งส่วนใหญ่ เป็นชาวนาก็ได้แนะนำชาวนาว่า....

ประการแรก **อย่าเผาฟาง** ให้ปล่อยน้ำเข้านา ผสมน้ำหมักชีวภาพประมาณ ๑ ลิตร ต่อไร่ ปล่อยให้ตามน้ำเข้านา แสงฟางไว้ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน จากนั้นใช้รี่ย่ำทำเทือกหรือทำน้ำตม

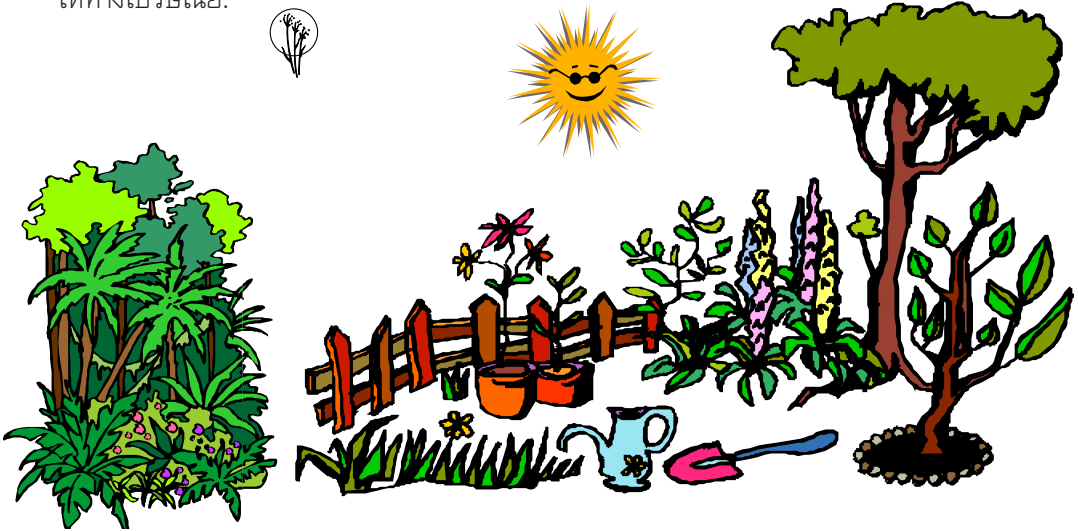

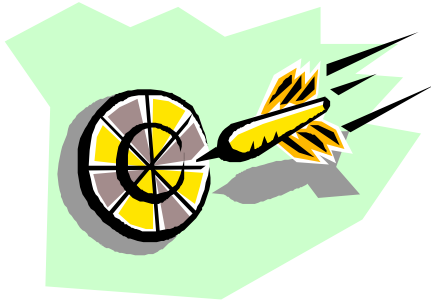
การหมักฟางจะเกิดความร้อนประมาณ ๖๐-๗๐ องศาเซลเซียส เพราะการทำงานของจุลินทรีย์ ฟางจะถูกย่อยสลาย เมล็ดหญ้าต่างๆ ก็จะถูกย่อยสลาย แม้แต่หอยเชอรี่ที่อยู่ใต้ดินก็รื้อถอนอยู่ไม่ได้ พอใช้ธัญญาทำเทือกเสร็จ ปล่อยให้หญ้าขึ้น เมล็ดที่ยังเหลืออยู่ล่อให้ขึ้นก่อน ชาวนาเรียกว่า “ลูกพรุ” จากนั้นใช้ธัญญาอีกครั้ง ไม่จำเป็นต้องไถ การไถจะเป็นการเพิ่มวัชพืชเพราะชุดเอาหน้าดินเอาหญ้าขึ้นมาอีก การหมักฟางและใช้ธัญญาจะเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้หน้าดินหนาขึ้นเรื่อยๆ เป็นปุ๋ยธรรมชาติอย่างดี จากนั้นจึงค่อยหว่านข้าวที่แช่ไว้ ๑ คืน อย่าแหยานจนรากยาวจะหว่านลำบาก รากจะเกาะกันเป็นกระจุก ใช้ข้าวปลูกไม่เกิน ๒ ถังต่อไร่ จะให้ดีควรหว่านถั่วเขียวตามไปด้วย ข้าวกับถั่วจะออกพร้อมๆ กันแต่ไปข้าวแหลมจะโตกว่า และต้นถั่วจะช่วยคลุมดินรักษาความชื้น ช่วงต้นข้าวยังเล็กอยู่อย่าปล่อยน้ำขัง หอยจะกินต้นข้าว ถ้าน้ำแห้งหอยก็กินต้นข้าวไม่ได้ เมื่อข้าวโตเลยเข้าจึงปล่อยน้ำเข้านา ถั่วก็จะเนาเบียดเป็นปุ๋ยให้ข้าว ปมรากของถั่วมีไนโตรเจนสูงทำให้ข้าวโตเร็ว หอยก็จะกินข้าวไม่ได้ เพราะต้นข้าวแข็ง ปัญหาเรื่องหอยก็หมดไป หญ้าหรือวัชพืชก็น้อยลง

ประการที่สองคือ **ไม่ควรจะทำนาติดต่อกันหลายๆ ปี** ธาตุอาหารในดินจะลดลงเรื่อยๆ ช่วงปลายฝนต้นหนาวควรปลูกพืชทนแล้ง เช่น ถั่ว งา หรือดอกทานตะวัน มีวิธีปลูกง่ายๆ ก่อนเกี่ยวข้าว ๑๕ วัน ให้หว่านเมล็ดทานตะวันไว้ก่อน เวลาเกี่ยวข้าวรถเกี่ยวจะย่ำลงบนฟางซึ่งมีเมล็ดทานตะวันอยู่ข้างล่าง ไม่จำเป็นต้องไถ ประมาณ ๓ เดือนก็จะได้เก็บดอกทานตะวัน นำมาเป็นอาหาร หรือบีบเอาน้ำมันซึ่งมีคุณค่าอาหารสูงมากและมีกลิ่นหอม ใช้ทำอาหารได้ หรือถ้ามีมากยังนำมาทำไบโอดีเซลใช้กับรถยนต์ ประหยัดน้ำมันได้อย่างมากอีกด้วย การปลูกทานตะวันหรือถั่วสลับปลูกข้าวในช่วงฤดูแล้ง จะช่วยให้ธาตุอาหารในดินสูงขึ้น ดินจะร่วนซุย ต่อไปปลูกข้าวก็ได้ข้าวที่อุดมสมบูรณ์ โรคแมลงไม่รบกวน ผลผลิตสูง ต้นทุนต่ำ เกษตรกรจะมีรายได้ดี หมดหนี้หมดสินได้ในที่สุด

คราวหน้าเราจะนำวิธีทำไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว ช่วยประหยัดน้ำมันดีเซลซึ่งปัจจุบันราคาสูงมาก ขณะนี้เรามีวิธีดี วิธีทำไบโอดีเซลอย่างง่ายๆ และเอกสารอย่างละเอียดสนใจสิ่งจอบได้ที่ **คุณก้อนดิน นาวาบุญนิยม ตูปีณ.๖๗ ปทจ.นครปฐม ๗๓๐๐๐** โดยส่ง ธนาณัติ ๒๐๐ บาท เขียนชื่อ ที่อยู่ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ของท่านให้ชัดเจน เราจะจัดส่งให้ทางไปรษณีย์.

เท่าที่ ทุนนิยม

© รศ.ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล

เคยรู้สึกไหมครับว่า ชีวิตของเราในทุกวันนี้มันหมุนวนเหมือนนั่งอยู่บนชิงช้าสวรรค์ หรือรถหมุนลอยฟ้าของฝรั่ง Roller Coaster ที่แกว่งไปมาอย่างรวดเร็ว จนทำให้ชีวิตของเราไม่มีเวลาหยุด ต้องเคลื่อนที่ไปอย่างรวดเร็ว ชีวิตเหมือนกับต้องวิ่งแข่งกับอะไรบางอย่างอยู่ตลอดเวลา จนหาเวลาให้ตัวเองสงบกับตัวเองไม่ได้เลย

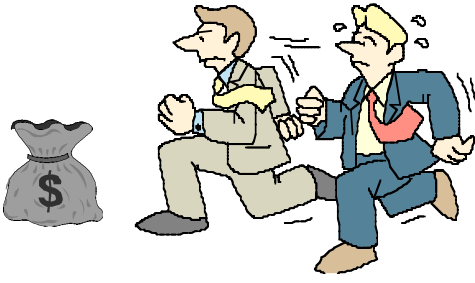
บางคนต้องเริ่มต้นกับชีวิตที่รีบเร่ง แข่งขันตั้งแต่ลืมตาตื่นขึ้นในเวลาเช้า ต้องรีบทำภารกิจของตัวเองของคนในครอบครัว ให้เสร็จอย่างรวดเร็ว ต้องทานอาหารเช้าอย่างรีบเร่ง หรือไม่มีเวลาทานเลย เพื่อรีบที่จะออกเดินทาง ฟันฝ่าคลื่นรถยนต์ในท้องถนนเพื่อไปส่งคนในครอบครัว และพาตัวเองไปทำงานให้ทันเวลา ต้องรีบเร่งกับการทำงาน ต้องหนี้อยู่กับการก้าวตามเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วและ

ไม่หยุดยั้ง เวลาให้ตัวเองและคนในครอบครัวแทบจะหาไม่ได้เลยสำหรับคนในยุคทุนนิยมปัจจุบัน ที่ทุกลมหายใจเข้าออกคิดตั้งแต่เรื่องเงิน เงิน เงิน รวย รวย รวย กำไร ขาดทุน การหาเงิน การใช้เงิน ความสะดวกราบรื่นทางวัตถุ ความทันสมัยก้าวหน้าให้ทันเทคโนโลยีใหม่ๆ ความมีหน้ามีตา และการเป็นที่ยอมรับของสังคมคนมีเงิน ฯลฯ

เงินและความร่ำรวยเปรียบได้เป็นพระเจ้า หรือสิ่งที่มีค่าที่สุดของแนวคิดบริโภคนิยมหรือทุนนิยม

เงินและความร่ำรวยทางวัตถุที่เป็นเป้าหมายสูงสุดของลัทธิทุนนิยมหรือบริโภคนิยมนี้เองใช่ไหม ที่เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้คนเราส่วนใหญ่ในทุกวันนี้สับสนกับเป้าหมายของชีวิต สับสนกับคุณธรรม ศีลธรรมที่เคยเป็นหลักประจำใจของตัวเอง ต้องดำเนินชีวิตไปด้วยความรีบเร่ง วุ่นวาย คิดแต่จะ

ไขว่คว้า แสวงหาความสำเร็จทางวัตถุต่างๆ อย่างชนิดที่ไม่มีวันจบสิ้น คนที่มีเงินเป็นล้านก็ต้องการมีร้อยล้าน คนที่มีร้อยล้านก็ต้องการมีพันล้าน คนที่มีพันล้านก็ต้องการมีหมื่นล้าน คนที่มีหมื่นล้านก็ต้องการมีแสนล้าน

ความต้องการทางวัตถุที่ไม่มีการยุติลงนี้เองไขว่ไขว่ ที่เป็นที่มาของการแย่งชิง ครอบครองและแสวงหาผลประโยชน์ด้วยการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ การทำลายสิ่งแวดล้อม การเอาัดเอาเปรียบกันเองของมวลมนุษย์ ผลที่ตามมาคือความทุกข์ยากทั้งด้านร่างกายและจิตใจของคนทุกหมู่เหล่า ตั้งแต่ผู้ที่มีฐานะร่ำรวย ชนชั้นกลาง และผู้ยากไร้ ระบบทุนนิยมหรือบริโภคนิยมจึงเป็นระบบที่ถ้ามองอย่างผิวเผินจากภายนอกจะดูว่าเป็นระบบที่ดี ที่น่าจะนำมาสู่สังคมในอุดมคติได้ เปรียบได้กับขนมหวานที่ดูสวยงามและมีรสชาติอร่อยที่แทบทุกคนอยากจะทำลิ้มรส

แต่ไม่มีใครทราบความจริงที่ว่าขนมหวานนี้ได้ซ่อนส่วนผสมของยาพิษที่ร้ายแรงไว้ ในที่สุดพิษร้ายของระบบนี้ก็จะสร้างปัญหาไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่งให้คนแทบทุกคนในสังคม

- ผู้ที่ร่ำรวย ผู้ที่มีอำนาจ ก็หลงอยู่ในวังวนแห่งความกระหายในเงินทอง ทรัพย์สินสมบัติ ตำแหน่งและอำนาจ ไม่รู้จักความพอดีของชีวิต ไม่รู้จักคำว่าพอ ไม่รู้จักคำว่าให้ ต้องใช้ชีวิตอย่างเคร่งเครียด เหน็ดเหนื่อยไปกับการใช้ทุนทางสังคม และทุนทางเศรษฐกิจ ในการสร้างผลกำไร แสวงหาผลประโยชน์ ด้วยการเอาัดเอาเปรียบผู้ที่มีทุนน้อยกว่า ผู้ที่มีความรู้ต่ำกว่า อ่อนแอกว่า มีทุนทางสังคมน้อยกว่า ฯลฯ

- ผู้คนชั้นกลางต้องเหน็ดเหนื่อยไปกับการใช้ชีวิตที่รีบเร่ง การตามเทคโนโลยีต่างๆ ให้ทัน การหารายได้ให้เพียงพอกับรายจ่าย (รายจ่ายส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานของชีวิตเป็นรายจ่ายที่เกินความจำเป็นของชีวิตแทบทั้งสิ้น) ที่เพิ่มสูงขึ้นทุกวัน

- ในหมู่คนที่มียาได้้น้อย ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่สุดในสังคมต้องกลายเป็นกลุ่มปลาเล็กที่ถูกปลาใหญ่เอาัดเอาเปรียบในทุกด้าน ซึ่งมีผลทำให้คนที่มียาได้้น้อยอยู่แล้วมียาได้้น้อยยิ่งขึ้นไปอีก ขาดปัจจัยพื้นฐาน

ต่างๆ ในการดำรงชีวิต มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น เพราะถูกเอารัดเอาเปรียบจากคนที่มียุทธศาสตร์สูงกว่า

นิทานต่อไปนี้อาจทำให้เราไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดของสังคม โดยเฉพาะคนที่มียุทธศาสตร์สูง ได้ย้อนกลับมามองชีวิตในแง่มุมใหม่ที่อาจจะทำให้เราอยากจะใช้ชีวิตที่มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียงมากยิ่งขึ้น ที่ทุกคนจะสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขแบบพอเพียง (ไม่รวยมากนัก ไม่จนมากนัก) และความสงบสุขของสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะกลับคืนมาอีกครั้ง.....”

นักธุรกิจหนุ่มซึ่งคร่ำเคร่งกับการทำงานอย่างหนักชนิดหามรุ่งหามค่ำ โดยคิดว่าตัวเองจะมีความสุข ถ้าได้มีบ้านใหญ่ๆ หลายๆ หลัง มีรถราคาแพงหลายๆ คัน มีบริษัทของตัวเองที่มีลูกน้องมากมาย มีเงินหลายร้อยล้านบาทในธนาคาร ฯลฯ วันหนึ่งเขาได้ไปเที่ยวพักผ่อนที่ชายทะเล ขณะที่เดินเล่น

อยู่ที่ชายหาด เขาเห็นชาวประมงคนหนึ่งนอนไกวเปลอยู่ข้างเรืออย่างมีความสุข จึงถามชาวประมงผู้นั้นด้วยความสงสัยว่า

“ทำไมลุงไม่ออกไปจับปลาล่ะ”

“วันนี้ผมจับปลาได้มากพอแล้ว” ชาวประมงตอบ

“ทำไมลุงไม่ออกไปจับปลาให้มากกว่าขึ้นล่ะ”

“จับปลามากๆ ไปทำไมกัน” ชาวประมงถาม

“ลุงจะได้มีเงินไปซื้อเครื่องยนต์ดีดเรือสามารถขับไปได้ในทะเลลึก และจับปลาได้มากขึ้นยังงัยล่ะ”

“จับปลาให้ได้มากขึ้นเพื่ออะไร” ชาวประมงถาม

“เพื่อลุงจะได้เอาปลาไปขายได้เงินมากๆ และเอาเงินไปซื้อเรือไว้หลายๆ จนลุงมีกองเรือประมงเลย”

“มีกองเรือประมงไว้ทำไม”

“อ้าวลุงจะได้เป็นเศรษฐีใหญ่ มีเงินหลายร้อยล้าน มีเรือเร็ว มีลูกน้องมากมาย แล้วลุงก็จะได้นั่งกินนอนกินอย่างมีความสุขโดยไม่ต้องทำอะไรนะซี” นักธุรกิจหนุ่มตอบ

“ก็ผมกำลังมีความสุขอยู่แล้วไงตอนนี้ ผมไม่จำเป็นที่จะต้องมียกเรือ ผมก็มีความสุขได้” ชาวประมงตอบ

นักธุรกิจหนุ่ม ? ? ? ? ?

วรองแห่ !

มีคนเป็นจำนวนมากที่มีความคิดแบบเดียวกันกับนักธุรกิจหนุ่มในนิทานที่ว่า คนเราจะมีความสุขได้ต่อเมื่อมีกองเรือเท่านั้น และยิ่งกองเรือใหญ่เท่าไร ก็จะมียิ่งมีความสุขมากขึ้นเท่านั้น จริงหรือที่มีกองเรือใหญ่ๆ จะมีความสุขกว่าการมีกองเรือเล็กๆ และการมีกองเรือเล็กๆ จะมีความสุขมากกว่าการเป็นเจ้าของเรือเพียง ๔-๕ ลำ การมีเรือเพียง ๔-๕ ลำ อาจจะทำให้เราและคนในครอบครัวของเรามีความสุขอย่างพอเพียง (ความสุขที่ไม่น้อยกว่าคนที่มียกเรือหรืออาจจะมากกว่า) มีเวลาที่เราจะดูแลตัวเอง มีเวลาที่จะให้คนในครอบครัว มีเวลาที่จะปฏิบัติสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อกูลคนในสังคมได้มากขึ้น

ทำไมคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่ในสังคมจึงมีทัศนคติคล้ายกับนักธุรกิจในนิทาน ไม้รู้จักการใช้ชีวิตแบบพอเพียงและการหาความสุขของชีวิตแบบพอเพียง? ปรัชญาชีวิตอะไรที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อและทัศนคติของคน

รุ่นใหม่เหล่านี้? ในความเป็นจริงแล้วปรัชญาชีวิตต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อ ทัศนคติ และวิถีในการดำรงชีวิตของคนเรามืออยู่ไม่มากหนึ่งในปรัชญาที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนเราเป็นอย่างมากในสังคมปัจจุบันจนหลายๆ คนเชื่อว่าปรัชญานี้เป็นสัจธรรมของชีวิต ปรัชญานี้ได้แก่ Self-Centered Theory หรือแนวคิดที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง หรือแนวคิดที่เรียกกันในปัจจุบันอย่างไพอเพราะว่า “ทุนนิยม” หรือ Capitalist มีคนเป็นจำนวนมากที่หลงไหลคลั่งไคล้ไปกับแนวคิดนี้ (ความจริงแล้วเป็นเพียงแนวคิดของคนๆ หนึ่งเท่านั้น ซึ่งอาจจะผิดหรือถูกก็ได้) และเชื่อว่าแนวคิดนี้จะนำความสำเร็จและความสุขมาสู่คนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่สังคมในอุดมคติได้ในที่สุด

หลักสำคัญของแนวคิด Capitalist ที่ Adam Smith ได้นำมาเสนอไว้เมื่อร้อยกว่า

ปีที่ผ่านมายังคงแสดงให้เห็นภาพของปรัชญา
นี้อย่างชัดเจนในทุกวันนี้ เช่น ในเรื่องของการ
แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวให้ได้สูงสุด
การทำกำไรให้ได้สูงสุด (โดยแทบจะไม่คำนึงถึง
คุณธรรมและความเดือดร้อนของผู้อื่น) และ
เสรีภาพในการที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือ
วัตถุต่างๆ ของแต่ละบุคคลอย่างไม่มีขอบเขต
จำกัด Adam Smith เชื่อว่าการแข่งขันอย่าง
เสรีตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (โดยที่รัฐจะ
ต้องไม่เข้าไปแทรกแซงหรือควบคุม) จะเป็นแรง
กระตุ้นให้แต่ละบุคคลในสังคมเกิดการ
พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และจะทำให้คนใน
สังคมโดยรวมเกิดการพัฒนาตามไปด้วย

Adam Smith ลืมคิดไปว่าทรัพยากร
ของโลกมีปริมาณจำกัด และยิ่งไปกว่านั้น
ในสังคมหนึ่งๆ จะมีคนบางคนที่มีศักยภาพ
สูงมากจนสามารถครอบครอง เป็นเจ้าของ
ทรัพยากรของโลกอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด
อันจะนำมาซึ่งการเอารัดเอาเปรียบอย่างถูก
กฎหมายที่จะสร้างปัญหาและความเดือดร้อน
ให้แก่คนหมู่มากอย่างชนิดที่ไม่มีวันจบสิ้น

ทรัพยากรเหล่านี้ควรถูกแบ่งปันให้แก่
ประชากรในโลกด้วยสัดส่วนที่เหมาะสม
เป็นธรรม ไม่ใช่อย่างที่เป็นอยู่อย่างทุกวันนี้
ที่มีคนกลุ่มน้อย บางคนที่มีร่ำรวยมีบ้านเป็น

ร้อยเป็นพันหลัง มีทรัพย์สินเป็นร้อยล้าน
พันล้าน ในขณะที่มีผู้คนอีกเป็นจำนวนมาก
ยากจนข้นแค้นจนแทบจะไม่มีอาหารรับ-
ประทานในแต่ละมื้อ ไม่มีบ้านเล็กๆ ที่เป็น
ของตัวเองแม้แต่เพียงหนึ่งหลัง

ความเป็นธรรมของสังคมอยู่ที่ใด ? เรา
กำลังรอกคนนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่
สนับสนุนให้คนในสังคมไม่รวยเกินไป ไม่จน
เกินไป มาปฏิบัติจริงในสังคมใช่หรือไม่ ?

ปรัชญาทุนนิยมที่เผยแพร่ไปทั่วโลก
(รวมทั้งในประเทศรัสเซียและจีนในปัจจุบัน
ที่เคยต่อต้านปรัชญาทุนนิยมด้วยการใช้ปรัชญา
Material Center Theory หรือสังคมนิยม
หรือ Communists ของ Carl Marx ใน
การปกครองประเทศ) ยิ่งแสดงให้เห็นถึง
แก่นแท้ของความเป็น Self-Centered อย่าง
ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อแนวคิดนี้ได้ถูกนำไปผนวก
กับทฤษฎีวิวัฒนาการที่มีชื่อเสียง “Survival

of the Fittest” ที่แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า ผู้ที่เข้มแข็งเท่านั้นที่จะอยู่รอด ของ Charles Darwins การแสวงหาผลกำไรสูงสุดที่เคย เป็นแบบการแข่งขันอย่างเสรี เปลี่ยนไปเป็น (การแข่งขันที่โหดร้ายยิ่งขึ้น) การแข่งขันแบบ ปลาใหญ่กินปลาเล็ก คนที่อ่อนแอกว่า หลาด น้อยกว่า มีทุนน้อยกว่า จะถูกเอารัดเอาเปรียบ ทุกรูปแบบ (อย่างถูกต้องตามกฎหมาย) และ ถูกกำจัดไปในที่สุด

เมื่อลัทธิทุนนิยมหรือบริโภคนิยมถูก นำมาเผยแพร่ในเมืองไทยของเรา วิถีชีวิต ดั้งเดิมของคนไทยที่เคยใกล้ชิดธรรมชาติ พึ่งพิงธรรมชาติ มีความเป็นอยู่อย่างสงบ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เปลี่ยนแปลงไปเป็น คล้ายกับสังคมที่ใช้จิตวิทยาการอยู่ร่วมกัน ของสัตว์ (Animal psychology) ตามทฤษฎี ของ ชาร์ลส์ ดาร์วิน ที่ผู้เข้มแข็งเท่านั้นที่จะ

อยู่รอด (ถูกต้องตามธรรมชาติในสังคมของสัตว์ชั้น ต่ำ ที่สัตว์ตัวที่เข้มแข็งที่สุดจะมีสิทธิเป็นหัวหน้า และสัตว์ตัวที่อ่อนแอกว่าก็จะกลายเป็นผู้แพ้และ ถูกกำจัดไปในที่สุด) คนในสังคมมีความเป็น ตัวใครตัวมันมากขึ้น เอารัดเอาเปรียบกันมาก ขึ้น ใครมีเอวากว่า มีทุนมากกว่า มีอำนาจ มากกว่าก็จะหาผลประโยชน์ หาผลกำไรให้ ตัวเองสูงที่สุด ผู้ที่อ่อนแอกว่าถูกทอดทิ้งให้ กลายเป็นปัญหาของสังคมอย่างไม่มีใครโยคี คำว่า “พอ” “เห็นอกเห็นใจ” “ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน” จะไม่เคยมีอยู่ในใจของผู้หลงใหล ลัทธิทุนนิยมในยุคปัจจุบัน

แม้ว่าจะมีผู้ทำนายอนาคตของโลกใน ลักษณะใกล้เคียงกันว่า ลัทธิทุนนิยมหรือ บริโภคนิยมแบบสุดขั้วที่กำลังดำเนินไปอย่าง บำระทำในทั่วทุกมุมโลกนี้ ใกล้ถึงเวลาที่จะ แพ้ภัยตัวเอง และจะค่อยๆ ล่มสลายไปแบบ เดียวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยการล่มสลาย ของลัทธิทุนนิยมจะค่อยๆ ล่มสลายอย่างช้าๆ ทีละน้อยๆ ต่างกับลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ล่ม สลายจากโลกนี้ไปอย่างฉับพลัน สาเหตุของ การล่มสลายของลัทธิทุนนิยมก็มีด้วยกัน หลายสาเหตุ เช่น อาจจะล่มสลายด้วยระบบ ที่ไม่เป็นธรรมชาติของตัวเอง (เมื่อปลาใหญ่กินปลา เล็กจนหมด ปลาใหญ่ก็ไม่สามารถจะยังชีพอยู่ต่อ

ไปได้) จากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ส่วนใหญ่แล้วเกิดขึ้นจากน้ำมือของมนุษย์ที่ไม่ดูแลธรรมชาติและเอาัดเอาเปรียบธรรมชาติมากเกินไป) จากโรคระบาดในสัตว์หรือในคน (เกิดจากการใช้ชีวิตที่ไม่เป็นธรรมชาติในคนและสัตว์) หรือจากผู้ก่อการร้ายกลุ่มต่างๆ (ผู้ก่อการร้ายส่วนใหญ่ทั่วโลกคือกลุ่มคนที่มียาได้น้อย มีชีวิตความเป็นอยู่ยากจน และถูกพวกนายทุนเอาัดเอาเปรียบ) ที่มีอยู่มากมายในขณะนี้

ในระหว่างที่เรากำลังรอให้ลัทธিবริโภคนิยมแก้ภัยตัวเอง และล่มสลายไปในที่สุดนี้ เราจะใช้ชีวิตอย่างไรดีให้มีความสุขในท่ามกลางกระแสทุนนิยมที่กำลังเชี่ยวกรากนี้ ?

มีผู้รู้หลายๆ ท่านได้แนะนำวิธีการใช้ชีวิตให้มีความสุขแบบพอเพียงในยุคทุนนิยมสุดขั้วไว้มากมายหลายข้อ ซึ่งจะขอนำข้อสำคัญๆ บางข้อมาลงไว้ในที่นี้

๑. ต้องไม่มีหนี้สิน

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่าเป้าหมายสูงสุดของระบบทุนนิยมก็คือ การมีผลกำไรสูงสุด ดังนั้นนายทุนของกลุ่มธุรกิจต่างๆ จะพยายามสร้างแรงจูงใจต่างๆ ให้คนใช้เงิน เช่น ระบบการซื้อก่อนจ่ายทีหลังของระบบบัตรเครดิต ระบบเงินกู้ การเล่นแชร์ การเล่นหุ้น การ

เล่นการพนันที่ถูกต้องตามกฎหมาย ฯลฯ มีคนเป็นจำนวนมากถูกวังวนของระบบทุนนิยม จูงใจให้ใช้เงินกู้ เล่นการพนัน เล่นแชร์ เล่นหุ้น ใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย มีบัตรเครดิตหลายๆ ใบ และหักห้ามใจไม่ได้ที่จะต้องซื้อของใช้ที่ไม่จำเป็นต่างๆ มาเป็นของส่วนเกินในบ้าน

สินค้าแบบใหม่ รุ่นใหม่ที่มีสีล้นสวยงาม ถูกผลิตออกสู่ท้องตลาดอย่างต่อเนื่องเพื่อจูงใจให้เราซื้อสินค้า รถยนต์รุ่นใหม่ โทรศัพท์มือถือรุ่นใหม่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องเล่น VCD กล้องถ่ายภาพระบบดิจิทัล เสื้อผ้า เครื่องใช้ที่สวยงามยั่วยวนตา อาหารขบเคี้ยวต่างๆ ฯลฯ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ยั่วยวนให้เราต้องเสียค่าใช้จ่ายในเรื่องที่ไม่จำเป็นทั้งสิ้น ในยุคนี้เป็นยุคที่ทุกคนควรจะต้องรู้จักการใช้จ่ายอย่างพอเพียง ใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามเงินสดที่เรามีอยู่เท่านั้น เราจะต้องรู้จักหักห้ามใจ ไม่ใช่ระบบซื้อก่อนจ่ายทีหลัง หรือระบบเครดิตอย่างเด็ดขาด

๒. ต้องไม่เจ็บป่วยและไม่อ่อน

มีสติให้เห็นอย่างชัดเจนว่า บ้านเมืองใดที่ระบบทุนนิยมเข้าไปถึง จะมีคนที่เป็นโรคอ้วนเพิ่มขึ้นมากมาย และสุขภาพอนามัย

ของคนในบ้านเมื่อนั้นจะเลื่อมลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น ? เราควรจะต้องทราบว่า อุตสาหกรรมอาหารเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของระบบทุนนิยม มีการคาดคะเนว่า มีเงินหมุนเวียนในธุรกิจอุตสาหกรรมอาหารมากกว่า ๑๕๐ พันล้านดอลลาร์ต่อปี (เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมที่ใหญ่กว่าโรงงานรถยนต์ เหล็กกล้า หรือน้ำมันมากมายนัก) และทราบหรือไม่ว่าอาหารอะไรที่ทำกำไรให้บริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมอาหารเหล่านี้มากที่สุด อาหารขยะหรือที่เรียกกันว่า Fast Food หรือ Junk Food ที่อุดมไปด้วยไขมัน แป้ง และน้ำตาลที่แทบจะไม่มีสารอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย แต่เป็นอาหารที่มีคุณลักษณะคล้ายยาเสพติดที่เมื่อทานเข้าไปแล้วจะติดในรสชาติ ต้องทานเป็นประจำ และต้องเพิ่มปริมาณขึ้นไปเรื่อยๆ ซึ่งจะ

ทำให้ปริมาณไขมันในร่างกายของเราเพิ่มขึ้น ไขมันหน้าท้องของเราจะมีมากขึ้น น้ำหนักตัวของเราจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เราจะกลายเป็นคนอ้วนที่มีร่างกายที่อ่อนแอได้อย่างรวดเร็วจากการทานอาหารประเภทนี้อยู่เสมอ เราลองมานึกดูว่าอาหารขยะ หรือ Junk Food หรือ Fast Food มีอะไรบ้างในท้องตลาดบ้านเราที่สร้างผลกำไรให้กับบริษัทนายทุนข้ามชาติต่างๆ เหล่านี้มากที่สุดที่เรา (โดยเฉพาะในเด็กและวัยรุ่น) บริโภคอยู่เสมอ...
๑-๒-๓-๔-๕-๖-๗-๘-๙-๑๐

ผลที่ตามมาก็คือ ในบ้านเมืองใดที่ธุรกิจอุตสาหกรรมอาหาร Fast Food เหล่านี้เข้าไปถึง จะทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บตามมามากมาย เช่น โรคอ้วน โรคท้องผูก โรคฟันผุ โรคภูมิแพ้ โรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง ฯลฯ โรคที่ไม่ได้เกิดจากเชื้อโรคเหล่านี้ หลายนๆ คนเรียกว่าเป็นโรคที่เกิดจากลัทธิทุนนิยม

ในยุคปัจจุบันนี้ถ้าเราและคนในครอบครัวของเราสามารถฝืนกระแสลัทธิบริโภคนิยมด้วยการไม่ดื่มน้ำอัดลม ไม่ทานอาหาร Fast Food ราคาแพงต่างๆ ไม่ทานขนมถุงไร้ประโยชน์ หันมาทานอาหารที่มีพลังชีวิตสูงตามวัฒนธรรมดั้งเดิมของเรา เช่น ข้าว

ซ้อมมือ น้ำพริกผักสดพื้นบ้าน ส้มตำ ผลไม้ตามฤดูกาล น้ำผลไม้ อาหารไทยพื้นบ้าน ขนมไทย ต้มน้ำปลาแทนน้ำอวดลม ฯลฯ ก็นับได้ว่าเราสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียงในท่ามกลางกระแสบริโภคนิยมที่กำลังเชี่ยวกรากได้เป็นอย่างดี

๓. ต้องรู้จักพอและรู้จักให้

การที่เราต้องใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสลัทธิบริโภคนิยม จิตใจของเราก็มักจะถูกครอบงำด้วยความอยากได้อะไรก็เอาโดยที่เรามักจะไม่รู้ตัว จิตใจของเราก็มักจะหมกมุ่นไขว่คว้า แสวงหาวัตถุภายนอกอย่างชนิดที่ไม่มีวันจบสิ้น เช่น เงินทอง ทรัพย์สินสมบัติ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจ ฯลฯ การที่เรามีส่วนเกินของชีวิตต่างๆ เหล่านี้มากเกินไป ก็จะทำให้เรากลายเป็นคนที่เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักคำว่าพอ ลืมคิดถึงคนอื่น ยิ่งความต้องการทางวัตถุเหล่านี้มากขึ้นเท่าใด เราก็ยิ่งเป็นคนที่เห็นแก่ตัวมากขึ้นเท่านั้น ความอยากความวุ่นวายในใจของเราก็จะเกิดขึ้นอย่างไม่มีวันจบสิ้น

วิธีง่ายที่สุดวิธีหนึ่งที่จะควบคุมความวุ่นวายของจิตใจเราก็คือ การมีน้ำใจคิดถึง

คนอื่นบ้าง ถ้าเราไม่มีบ้านอยู่ ไม่มีอาหารที่จะรับประทาน ไม่มีน้ำจะดื่มในเวลากระหาย เราจะรู้สึกอย่างไร? เมื่อไรที่เรารู้สึกได้ถึงความทุกข์ยากของคนอื่น เข้าใจในความรู้สึกของคนอื่น เราจะเริ่มรู้จักคำว่าพอและรู้จักคำว่าให้ ส่วนเกินของชีวิตที่มากเกินไปของเรา อาจจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนอื่นขาดแคลน เมื่อไรที่เราได้รู้จักคำว่าพอ เข้าใจความทุกข์ยากของผู้อื่น และลองให้ส่วนเกินของชีวิตแก่ผู้อื่นโดยไม่ได้หวังอะไรตอบแทน เราจะรู้ได้ถึงความลับข้อหนึ่งของชีวิตที่ว่า “ความสุขเล็กๆ ในจิตใจของคนเราจะเกิดขึ้นเมื่อเรารู้จักพอ รู้จักให้ รู้จักแบ่งปันส่วนเกินของชีวิตให้แก่ผู้อื่นที่ทุกข์ยากกว่าเรา โดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทน เพราะทุกคนในโลกนี้เปรียบได้เป็นพี่น้องที่อยู่ร่วมกับเราในโลกใบใหญ่ใบเดียวกัน” ดังนิทานนี้ไอฮิวแมนนิสต่อไปนี้

หญิงผู้ร่ำรวยกับโยคี

นานมาแล้ว มีหญิงผู้ร่ำรวยคนหนึ่งชื่อ แดม ดิมลี เธอมีเงินมากมาย เธอมีทุกสิ่งทุกอย่างที่ต้องการ ดูภายนอกเหมือนเธอมีความสุขมาก ชุดที่เธอใส่งดงาม ราคาแพง เธอสวมใส่เพชรน้ำงามที่สุด และกินอาหารที่ดีที่สุดในวันแดนนี้ แต่เมื่อเธอเริ่มมีอายุมากขึ้น เธอกลับรู้สึกว่ามีอะไรบางอย่างในชีวิตขาดหายไป เธอพยายามค้นหาสิ่งนั้นแต่ก็หามันไม่พบ และเธอก็รู้สึกว่าการใช้ชีวิตของเธอไม่มีความสุขมากขึ้นเรื่อยๆ

ในปีใหญ่ใกล้กับเมืองที่อาศัยของแดม ดิมลี มีโยคีผู้แสนฉลาดคนหนึ่งอาศัยอยู่ โยคีอายุมาก พุดน้อย แต่มีร่างกายแข็งแรง ใบหน้าสดใส และเต็มไปด้วยรอยยิ้มอยู่เสมอ ใบหน้าของเขาดูผ่อนคลายด้วยแสงแห่งปัญญาจากภายใน เมื่อคนในหมู่บ้านมีความสุขทุก

แก่ปัญหาชีวิตไม่ได้ พวกเขาจะพากันมาขอความช่วยเหลือ และคำแนะนำจากโยคี เพราะโยคีเป็นผู้ล่วงรู้ความลับของการมีความสุขในใจของคนทุกคน

วันหนึ่งขณะที่แดม ดิมลี เดินผ่านตลาด เธอได้ยินชาวบ้านพูดถึงเธอว่า แดม ดิมลี ไม่เคยสนใจใคร ไม่เคยยอมให้ใครหอก มีเพียงโยคีคนเดียวเท่านั้นแหละที่จะทำให้เธอยิ้มได้

“ใช่ เธอไม่เคยสนใจใคร นอกจากตัวของเธอเอง”

ในตอนแรกที่ได้ยิน เธอเสียใจมากที่ชาวบ้านพูดถึงเธอแบบนั้น เธอไม่เข้าใจเลยว่าการไม่สนใจในผู้อื่นนั้นไม่ดีอย่างไร เธอคิดอย่างไรก็คิดไม่ออก เธอจึงตัดสินใจที่จะไปหาโยคีผู้ชาญฉลาดเพื่อให้เขาช่วย

ขณะที่เธอเดินไปหาโยคี มีขอทานคนหนึ่งสวมเสื้อผ้าขาดวิ่นและดูอ่อนแอมากเดินสวนทางมา และร้องขอว่า

“ได้โปรดเถอะ คุณนายผู้สวยสง่าและใจดี โปรดแบ่งแอปเปิ้ลแก่ฉันสักผลหนึ่งเถิด ครอบครัวของฉันยากจนมาก ฉันและลูกๆ กำลังจะอดตาย”

แต่แดม ดิมลี กลับผลักไสขอทานคนนั้นออกไปให้พ้นทางอย่างขะเขย่ง แล้วพูดว่า

“ไปให้พ้นนะ ไม่รู้จักทำมาหากิน ฉันไม่มีเวลาจะมาสนใจกับคนขี้เกียจอย่างเธอหรอก”

เมื่อแฉม ดิมลี เดินไปถึงที่อยู่ของโยคี เธอเห็นเขากำลังนั่งทำสมาธิอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ เธอไม่ต้องการจะรบกวนการทำสมาธิของโยคี ดังนั้นเธอจึงเขียนคำถามของเธอลงในกระดาษ

“ทำอย่างไรฉันจึงจะมีความสุข
ฉันจะกลับมาเอาคำตอบจากท่าน
ในวันพรุ่งนี้”

แล้วเธอก็เอากระดาษแผ่นนั้นกับแอปเปิลผลหนึ่งที่เราซื้อมาวางไว้ให้โยคีเป็นการตอบแทน

วันต่อมา แฉม ดิมลี กลับไปหาโยคีอีก เหตุการณ์ก็เหมือนกับวันแรก เธอพบขอทาน เธอผลักขอทานออกไปให้พ้นทาง เธอพบโยคีซึ่งทำสมาธิหลับตาอยู่ใต้ต้นไม้ เธอทิ้งแอปเปิลไว้พร้อมกระดาษคำถามแบบเดิม

เป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์เต็มที่เหตุการณ์เหมือนเดิมทุกวัน

ในที่สุด แฉม ดิมลี ก็ตัดสินใจอย่างเด็ดขาดว่า “ฉันจะไม่ปล่อยให้เหตุการณ์เป็นอย่างนี้ต่อไปหรอก วันนี้ฉันจะปลุกโยคีจากการทำสมาธิ”

ขณะที่เธอเข้าไปใกล้ที่พักของโยคี ขอทานคนเดิมก็ปรากฏตัวขึ้น ครั้งนี้ขอทานมาพร้อมกับครอบครัวของเขา ทั้งหมดเดินตามแฉม ดิมลี เข้าไปในป่า เมื่อเธอไปถึงต้นไม้ที่โยคีนั่งทำสมาธิ ลูกๆ ของขอทานก็พากันล้อมเธอไว้ และร้องขออาหารจากเธอ แต่แฉม ดิมลี ผู้ร่ำรวยกลับผลักเด็กๆ เหล่านั้นออกไปอย่างเกรี้ยวกราด แล้วเธอก็ก้มลงกราบโยคีผู้ซึ่งลืมตาขึ้นเป็นครั้งแรก

“โอ ท่านโยคีผู้ชาญฉลาด โปรดบอกฉันด้วยเถิดว่า ฉันจะมีความสุขในชีวิตได้อย่างไร อะไรคือกุญแจที่จะไขไปสู่ประตูความสุขของคนเราละท่าน ?”

โยคีไม่พูดอะไร แต่หันไปหยิบตะกร้าที่วางอยู่ข้างหลังออกมาส่งให้ชายขอทานและครอบครัวของเขา ในตะกร้ามีแอปเปิลสีแดงอยู่เต็ม และเหมือนกับว่าแอปเปิลที่แฉม ดิมลีวางไว้ทุกวัน เขาไม่ได้ทานแม้แต่ลูกเดียว

โยคีมองมาที่แฉม ดิมลี ด้วยดวงตาที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตา กรุณา แล้วยิ้มและพูดว่า

“จงใช้เฉพาะสิ่งที่ดีจำเป็นสำหรับชีวิต และแบ่งปันส่วนที่เหลือให้ผู้อื่นบ้าง แล้วเธอก็จะได้พบกับสิ่งที่เธอต้องการ”

แคม ดิมลี ผู้ชาญฉลาดเข้าใจในคำสอนของโยคีทันทีที่ว่า ความเห็นแก่ตัวของเธอนั่นเองที่ทำให้เธอไม่มีความสุข เธอก็มองกราบโยคี แล้วให้ความช่วยเหลือชายขอทาน พร้อมทั้งภรรยาและลูกๆ

ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาเธอเริ่มใช้ชีวิตในทางสายกลางมากขึ้น ไม่ฟุ้งเฟ้อจนเกินไป ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป เริ่มแบ่งปันส่วนเกินในชีวิตของเธอให้แก่ผู้คนรอบข้าง เธอเริ่มรู้สึกว่าการทำบุญ คมนบในโลกนี้เป็นเพื่อนของเธอ เธอพบแล้วว่า ความสุขของชีวิตคืออะไร

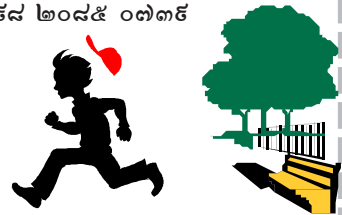

ข่าวจากกระทรวงต่างประเทศ

เหตุการณ์ระเบิดที่เมืองมুমไบ

สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมুমไบ ประเทศอินเดีย ได้รายงานเหตุการณ์ระเบิดบนรถไฟสายตะวันตก ๗ ขบวน ณ สถานีรถไฟต่างๆ ของเมืองมুমไบ โดยมีสายสำคัญคือ สาย Central และสาย Eastern Line ซึ่งมีผู้ใช้บริการประมาณวันละ ๖ ล้านคน ในขณะนี้ มีผู้เสียชีวิตจำนวน ๑๗๒ คน บาดเจ็บ ๔๓๕ คน แต่ยังไม่พบว่ามียกคนไทยได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต

หากท่านประสงค์ที่จะเดินทางเข้าเมืองมুমไบ ขอให้ติดตามข่าวสารสถานการณ์ให้แน่ชัด และหากต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม ขอให้สอบถามไปที่คุณสตีลา เกิดผล เจ้าหน้าที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองมুমไบ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๐๑ ๕๑๕๘ ๒๐๘๕ ๐๗๑๕

ติดใจดีก่อนส่งลูกหลาน ไปทำงานต่างประเทศ

นักเรียนไทยจำนวนหนึ่งได้เข้าร้องเรียนกับสถานกงสุลใหญ่ ณ นครลอสแอนเจลิส ว่า มีนักเรียนไทยประมาณ ๑๒๐ คน ได้เดินทางไปทำงานร่วมกับโครงการ Work & Travel Program ๒๐๐๖ ผ่านบริษัทจัดหางานในสหรัฐฯ โดยมีบริษัทนายหน้าในประเทศไทย ดำเนินการจัดหาที่พัก ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายคนละ ๒๕๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อเดือน โดยสัญญาระบุว่าจะให้พักห้องละ ๔ คน แต่เมื่อเดินทางไปถึง จัดให้พักห้องละ ๖ คน ซึ่งไม่เป็นไปตามสัญญา นอกจากนั้นนายหน้ายังเป็นผู้รับเช็คจากบริษัทนายจ้าง โดยหักที่พักออกจากเงินค่าแรงที่พวกตนจะได้รับ ทำให้ได้รับค่าจ้างล่าช้าประมาณ ๒ สัปดาห์ และค่าจ้างเดือนสุดท้ายก็ยังคงถูกส่งกลับมายังบริษัทนายหน้าที่เมืองไทย ทำให้เกรงว่าจะไม่ได้รับค่าจ้างส่วนที่เหลือ

จึงขอเตือนผู้ปกครอง หรือนักเรียนที่ต้องการไปหาประสบการณ์ทำงานในต่างประเทศในช่วงปิดเทอม ควรตรวจสอบบริษัทจัดหางานให้ถี่ถ้วน พิจารณาสัญญาข้อมูลให้ชัดเจนก่อนที่จะส่งบุตรหลานไปทำงาน และขอให้นักเรียนใช้ชีวิตตามเงื่อนไขที่นักเรียนร่วมสถาบันเล่าประสบการณ์ในการไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเล่าแต่แง่ดี แต่ความเป็นจริงแล้ว สภาพความเป็นอยู่จะแตกต่างกัน สภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง ขอให้คิดไตร่ตรองให้ดีก่อนจะไปทำงานต่างประเทศ

ด้วยความปรารถนาดีจาก
กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ กรมการกงสุล
โทร. ๐-๒๕๓๕-๑๐๔๖-๕๑ โทรสาร ๐-๒๕๓๕-๑๐๕๒

แต่.....คนตรม

มิตรรัก

• ชนขนาด กักขังกรรม

เธอคงจะเหนื่อยนักแล้วใช้ใหม่
คงวิโยคโศกเศร้าร้าวฤทธิ์
หวังหาใครปลอบจิตยามมิตรตรม
อุปสรรคขวากหนามอาจถามทัก
ปัญหาหนักอาจทำให้สิ้นชม
แม้ขาดคนรู้ซึ่งถึงอารมณ์
อย่าเพาะปมความทุกข์ให้ลุกลาม
ตรองให้ซึ่งถึงปัญหาสารพัด
แบบฝึกหัดทะเลกรรมเหนือคำถาม
ใจที่ยึดติดคิดยามมากบทความ
ทุกนิยามมีที่มาอย่าหลงทาง
แม้งุนงงหลงทิศคิดไม่ตก
ใครหยิบยกทางแก้ไขสนใจบ้าง
คำแนะนำอาจลับสนจนเลือนลาง
หากทุกอย่างอยู่ที่ตนเพียงคนเดียว

มิตรรัก

หากเหนื่อยนักพักสักนิดคิดเฉลียว
พักที่จิตคิดลับสนจนเต็มเกลียว
เพียงชั่วเดี๋ยวจิตสงบจะพบทาง

จบหายใจชีวิต กับธรรมชาติ

ตอน โลกสีทอง

🌿 อุษา เกสรสุคนธ์

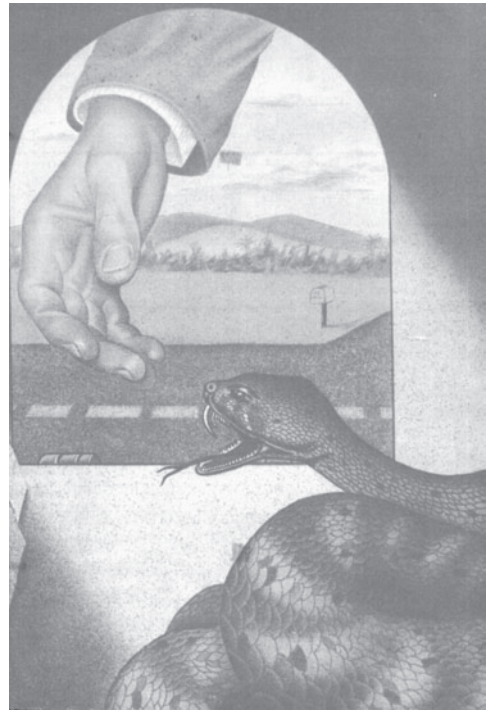
แต่ได้มีบ้านชั้นเดียวหลังเล็ก ที่ปู่จ๋าย่า
กู้เงินธนาคารมาปลูกอยู่บนเนินสูงพอสมควร
ครั้งเมื่อเพื่อนบ้านมาปลูกอยู่ที่ติดกัน จม
ดินสูงกว่าจนนมาก เป็นเหตุให้น้ำท่วมเข้ามา
ภายในรั้วบ้านเรา จนกลายเป็นสภาพจากบ้าน
บนเนินเป็นบ้านกลางน้ำในจุดที่ปลูก จำเป็น
ต้องจัดการซื้อดินมาเสริมรอบบ้าน และ
ทางเดินในบริเวณบ้านให้สูงขึ้น จนขณะนี้
บ้านบนเนินไม่มีแล้ว คือบ้านไม่ได้พวยระยับ
แต่เงินหายไปแล้ว บ้านที่เคยมีห้าชั้น ถ้าจะเพียง
ก้าวเดียวก็ถึงประตูบ้าน

หลังจากพอกับแม่ของผมแต่งงานกัน
อ้อ! ผมเห็นในภาพถ่ายที่มีมากมายใน
อัลบั้มเล่มใหญ่ ผมยังเคยถามผู้ใหญ่ในบ้าน
ว่า แล้วทำไมถึงไม่มีผมอยู่ในงานนี้ด้วยละ
คำตอบที่อยากฟัง กลับเป็นเสียงหัวเราะ
ผมยังคงอยู่จนเดี๋ยวนี้ เล่าต่อดีกว่า เราอยู่
รวมกันห้าคน พ่อ แม่ ผม ปู่และย่า แต่ว่า
สามคนแรกนั้นอยู่บ้านที่ต่อเติมขึ้นใหม่ด้าน
หลัง 'อยู่' ในที่นี้คือ 'นอน' อย่างเดียวเพราะ
ว่ากิจกรรมอย่างอื่นจะมีร่วมกันอย่างอบอุ่น
ภายในบ้านนุ่ย่า

บนที่ว่างรอบบ้านซึ่งมีไม่มาก ไม้ยืนต้น มีผลให้กินได้ตามฤดูกาล ได้แก่ กล้วยเล็บ- มีองนางหนึ่งกอ มะละกอ มะม่วง ขนุน ฝรั่งพันธุ์สาลี่ ชมพู่มาเหมียอย่างละต้นสอง ต้น บริเวณที่เหลื่อมมีมะกรูดต้นใหญ่ พริก ขี้หนู ไม้ใบและไม้ดอกนานาพรรณ ดอกไม้ ไม้ไทยประเภท แก้ว จำปา ราชวดี บุษงาสำหรับ ยี่หุบ มณฑา สายหยุด โมก สายน้ำผึ้ง และกุหลาบมอญ ฯลฯ ยังมีกล้วยไม้ใน กระจ่างแขวนอีกด้วย ดอกไม้เหล่านี้ผลัดกัน ส่งกลิ่นหอมกรุ่นยามออกดอกตก ความจริง ผมไม่รู้จักชื่อดอกไม้ทุกชนิด ต้องถามย่า เพราะย่าเป็นคนลงมือปลูก พ่อของผมยัง เคยซื้อเครื่องมือทำสวนขนาดเล็ก เบาทมือ เพื่อช่วยผ่อนแรงมาฝากย่า พร้อมกับ หนังสือกล้วยไม้แห่งไพรพฤกษ์ ทำให้ย่าปลื้ม ใจมาก

ไม่มีพื้นที่ตรงไหนของบ้านเราที่ไม่มีต้นไม้ หลายคนที่มาเยี่ยมเยียน เห็นต้นไม้เป็นป่า ล้อมรอบตัวบ้าน คงอยากบอกว่ารกรุงรัง แต่ เกรงใจ จึงเพียงพูดว่า “ร่มเย็นดีนะ มีงูใหม่” “มีสิ ช่วงฤดูฝนเลื้อยให้เห็นอยู่บ่อยๆ” ย่าตอบ แต่คนถามมีสีหน้าตกใจ

ป้ามากเป็นแม่บ้านของคุณลุงหนุ่ยกับ คุณป้าเล็ก อยู่ตรงกันข้ามกับบ้านเรา เคยถูก

งูเขียวหางไหม้กัดตรงนิ้วมือ ขณะกำลังถอน หนุ่ยที่ขึ้นแซมกอดอกบัวดิน ต้องรีบไป โรงพยาบาลให้หมอรักษาประมาณ ๓-๔ วัน อาการจึงทุเลา แต่พิษงูทำให้แขนและมือบวม อ้วนขึ้นกว่าข้างที่ไม่ได้ถูกงูกัด พอกลับบ้าน ป้ามากคุยกับใครๆว่า “สงสัยจะตึ่งตายมาหลาย ตัว เลยงูงูกัด” คนส่วนมากพอพบงู มักหา ไม้มาตีจนหัวบี้แบน ทั้งๆที่มันยังไม่ได้ทำ อะไรเลย แต่คนชอบพูดว่าต้องตีให้ตายก่อน ที่มันจะมากัด โชคร้ายจังที่เกิดมาเป็นงู

“ตอนที่ผมยังเป็นเด็ก” ถ้าพูดอย่างนี้
ที่ไร ทุกคนในบ้านต้องพร้อมใจกันหัวเราะทุกที
เห็นผมเป็นตัวตลกอีกแล้ว ก็ตอนนั้นผมอายุ
๘ ขวบ ผมโตขึ้นในขณะที่ผู้ใหญ่แก่ลง สมัย
ที่ผมเรียนอยู่ชั้นอนุบาล จะเป็นปู่หรือพี่พาย
ที่อยู่บ้านรั้วติดกันเอารูปลอมมาให้ผมเล่น
ผู้หญิงสองคนในบ้านต่างบอกว่า “ไม่ควรให้
เด็กเล่นของเล่นประเภทนี้ ประเดี๋ยวจะแยก
ไม่ออกเวลาไปเจอตัวจริงเป็นๆ จะคิดว่าเล่นได้”
เฮ้อ! การเป็นเด็กเพียงคนเดียวในบ้านนี้ไม่
ดีเลย อะไรก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ควร โหนกก็อย่าเลย
แต่ผมก็รู้ว่าทุกคนรักและเป็นห่วงผมมาก
(เกินไปหรือเปล่าละ)

เช้าวันหนึ่ง ผมเห็นงูเขียวตัวเล็ก ยาว
ไม่มาก มันทอดตัวนิ่งอยู่ที่โคนต้นมะม่วง
ผมเรียกทุกคนในบ้านมาดู แม่รีบถามว่า
“หางไหม้หรือเปล่า” ย่าบอก “มีสีน้ำตาลนิด
หน่อย” ปู่ชะโงกมาดู “นั่นแหละ งูเขียวหาง
ไหม้” แต่งูไม่เลื้อยไปไหน ได้แต่ยกหัวที่ต่อ
กับลำตัว (คือผมไม่เห็นมันมีคอ) ไปทาง
ซ้ายที่ขวาที่ “เลื้อยไปซี เลื้อยไปเร็วๆ” ย่า
เอาไม้ยาวเขี่ย มันจึงหันหัวมุดเข้าไปในท่อ
ระบายน้ำ พอเขี่ยอีก มันรีบเลื้อยปราด
หายไปทันที ผมหัวเราะเสียงดัง ขบขัน
อาการลนลานหนีของงู แต่ผู้ใหญ่สามคน

กลับยิ้มซ้ำผมเสียนี้

ทุกเช้า ปู่วางกล้วยและมะละกอสุกลง
ในถาดให้นกกิน บ้านเราจึงมีสัตว์เลี้ยงที่ไม่
ต้องถูกขังอยู่ในกรง นกหลายชนิดที่มาหา
อาหาร ทำรัง บินเล่น และร้องเพลงไพเราะ
ให้เราฟัง สังเกตดูว่ามักจะมากันเป็นคู่ๆ นก
ตัวเล็กปากแหลมสั้น ปู่บอกว่าชื่อนกกระจิบ
ชอบจิกแมลงตัวเล็กและเพรียตามไปไม่กิน
แล้วเซ็ดปากไปมากับกิ่งไม้ที่มีมันเกาะ พลง
ร้องจ๊ับๆ เวลาย่ำรดน้ำต้นไม้ มันจะบินมา
แล้วกลิ้งตัวอยู่บนใบไม้ที่เปียกอย่างร่าเริง
อีกชนิดหนึ่งตัวเล็กยาว ขนด้านบนสีดำ ใต้
ท้องสีเขี้ยวอมเหลือง ปากโค้งยาว ผมเห็น
มุดหัวเข้าไปตรงกลางดอกชบาเพื่อดูดน้ำหวาน
จากเกสร เลยเรียกว่านกน้ำหวาน ปู่บอกว่า
ชื่อนกกินปลี

มีนกอีกมากมายหลายชนิดตามธรรมชาติ
รอบบ้านเรา ยามเช้าฤดูหนาว ทุกเช้าตรู่
ก่อนผมลุกจากที่นอน มักได้ยินเสียงปลุกมา
จากดงไม้ด้านหลังบ้าน “กาเว้า-กาเว้า” ผู้ใหญ่
ได้ยินเสียงร้องอย่างนั้น แต่หูผมกลับได้ยิน
เหมือนมันตะโกนว่า “โธ่เว้ย-โธ่เว้ย” ปูบอก
ว่านั่นคือนกคูดุเหว่า ขนสีดำทั้งตัวแต่เล็กกว่าอีกา
นกคูดุเหว่ามักวงไข่วิวในรังของอีกา โดยเขี่ย
ไข่วิวของแม่อีกาทิ้งหนึ่งฟอง แม่กาก็จะยกไข่วิว
จนฟักออกเป็นตัวด้วยคิดว่าเป็นลูก เออ!
แม้แต่นกก็ยังมิหนีเอาเปรียบและเห็นแก่ตัว

นกเขาชอบเกาะตามเสาโทรทัศน์ชั้น
คู คู โต้ตอบกัน ลักพักหนึ่งคงหิว บินลงมา
ตามกอหญ้า จิกเมล็ดพืชเล็กๆ ตามพื้น ถ้า
เราไปรยข้าวเปลือก มันจะเพลิดเพลินกับ
อาหารมือนั้นมาก เวลาเดินนกเขาจะผงกหัว
ไปเรื่อยๆ ทำให้ขนสีเทาแซมจุดดำตรงคอ
กระพือขึ้นๆ ลงๆ แต่นกที่มีขนาดใหญ่กว่า
ชนิดอื่นในละแวกบ้านเราคือนกกระปูด มีขน
สีน้ำตาลแดงสลัดดำ นัยน์ตาแดงเหมือนที่
เพลงร้องว่า “นกกระปูดตาแดง น้ำแห้งก็ตาย”
มักมาเหยียมนเหยียนเวลาที่บ้านเจียบเซียบเหมือน
ไม่มีคนอยู่ ส่งเสียงร้อง ปู๊ด-ปู๊ด-ปู๊ด ขณะ
เดินเล่นบนกำแพงรั้ว มันพาคู่ของมันมาด้วย

นกเอี้ยงมีหลายชนิด นกเอี้ยงดำมีขน
หลายเส้นนอนสูงบนหัว มันชอบจุ่มตัวลงใน
ที่น้ำขังและอ่างบัว แล้วสะบัดปีกและหาง
เสียงดังพลับ พลับ นกเอี้ยงโคลงเดินหากินใน
ทุ่งหญ้า แต่นานครั้งจึงจะเห็นในธรรมชาติ
ส่วนใหญ่มักถูกขังไว้ในกรงเช่นเดียวกับนก
ขุนทอง เจ้าของสอนให้พูดเลียนเสียงคน
มันก็จะพูดตามพร้อมกับทำขณพองพุงจนดู
คล้ายลูกบอลที่กลมไว้ด้วยขนนก แต่นกเอี้ยง
ที่ผมชอบมากที่สุด คือ นกเอี้ยงสาธิกา เวลา
มันเดินตามพื้นถนนในรั้วบ้าน เหมือนนาย
ทหารเดินตัวตรง เอามือไพล่หลัง วันนั้นผม
นอนเล่นบนเก้าอี้โยกของปู่อยู่เพลินๆ นกเอี้ยง
ตัวหนึ่งเดินฉับๆ มาตามทางเดินข้างแปลง
ดอกไม้ พอตตาของมันเจอกับตาของผม
แทนที่จะบินหนี มันกลับหลังหันเดินไปทาง
เดิมอย่างสง่างาม ยังมีนกยางสีขาวยาว

แอบมากินปลาหางนกยูงในอ่างบัวด้วย
แหล่งอาหารตามธรรมชาติของมันคงน้อยลง
พอเห็นคนก็รีบบินหนีไป

เวลาชมพู่ม่าเหมียวแก่จัด ผิวสีแดงเข้ม
นกเอี้ยงจะรู้ดีก่อนใคร ส่งเสียงเจี๊ยวจ้าวดังลั่น
ชวนเพื่อนมากินพลาจ คุยกันพลาจอย่าง
ดีอกดีใจ ผมไม่รสบริ้ววอมหวานคงเป็นที่
ถูกใจ นกเหล่านี้คุ้นเคยกับพวกเราทุกคน
ให้ความไว้วางใจเหมือนเป็นเพื่อนกัน และ
เข้ามาอยู่ใกล้ๆ โดยไม่หวาดระแวงอันตรายใดๆ
นกทางเขนสีเทาแซมขาวตรงใต้คอ ท้องและ
ปลายปีกสีขาว ตัดกับสีดำสนิท แล้วร้อง
เพลงเสียงหวาน วิด วิด วิด บางทีก็ทำเสียง
จ๊ับ-จุ๊ย จ๊ับ-จุ๊ย สลับกัน ลักประเดี๋ยวก็จะ
มีคู่ของมันบินมาเกาะใกล้ๆ บางคราก็แก้ง
บินโฉบเฉียดเข้ามาใกล้ตัว แล้วเลี้ยวแหลบ
ไปเกาะตรงต้นดอกแก้ว เหมือนเครื่องบิน
ฝึกที่บินผาดแผลงกลับล่ออย่างว่องไว

นกปรอดทำรังเป็นรูปถ้วยใบเล็กด้วย
กิ่งไม้แห้งสานกันแน่น แล้วเราก็จะพบไข่สอง
ฟองในรัง เปลือกกลายคล้ายไข่นกกระทาแต่
ขนาดเล็กกว่า พ่อแม่นกจะผลัดกันกกไข่
จนกระทั่งฟักออกเป็นตัว ลูกนกผิวหนึ่งสี
แดงด้วยยังไม่มีส่วนปกคลุม คราวนี้แหละพ่อ
แม่จะบินไปหาเหยื่อมาป้อนลูกจนดูน่าเมื่อยปีก

หากใครไปทำให้กิ่งไม้ใกล้รังสั่นไหว ลูกนกจะ
ชูคอขึ้นมาอ้าปากกว้าง มันคงคิดว่าพ่อแม่
เอาเหยื่อมาใส่ปาก พอลูกนกแข็งแรง มีขนสี
น้ำตาลอ่อนขึ้นเต็มตัวแต่หางยังสั้น มอง
เหมือนลูกเจี๊ยบ มันรีบปีนออกมาเกาะนอกรัง
พ่อแม่มีภาระต้องหาเหยื่อมาป้อน และสอนให้
ลูกหัดบินอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผมเห็นลูก
นกหัดบินจากกิ่งไม้ใกล้ๆ ในต้นเดียวกัน
จนกระทั่งเพิ่มระยะทางเป็นกิ่งที่อยู่ห่างกัน
จนถึงกิ่งที่อยู่คนละต้น พ่อแม่ส่งเสียง กร้อด-
กร้อด กระตุ้นเตือน เช่นเดียวกับครูที่โรงเรียน
การบินสอนให้ศิษย์พาเครื่องบินขึ้นสู่ท้องฟ้า (แต่
ครูการบินทำเสียงฮึ่มๆ แทน) บางครั้งลูกนก
ตกลงมาที่พื้น พ่อแม่จะร้องเสียงดังแข่งกัน
เร่งให้ลูกบินขึ้นมาให้ได้ หรืออาจเป็นการชูไม้

ให้ใครเข้าใจลึกลับของมันด้วยก็ได้ นั่นคือช่วงเวลาแห่งความเสี่ยงภัยในชีวิตของนกน้อยที่จะอยู่รอด ให้ไผ่บินขึ้นสู่ท้องฟ้าและเผชิญโลกกว้างได้ต่อไปหรือไม่ เรื่องนักบินนะ พ่อเล่าให้ผมฟังครับ แต่นักบินนะ ผมเห็นเอง

ผมมีความจำเกี่ยวกับพ่อทุกอย่าง ที่พ่อพูด พ่อทำ พ่อสอน พ่ออธิบาย วันหยุดสุดสัปดาห์วันหนึ่ง พ่อขับรถพาพวกเราทุกคนไปที่ยวต่างจังหวัด ผ่านถนนเพชรเกษมทางตัวเมืองเพชรบุรีสักห้ากิโลเมตร มีต้นสักขึ้นเรียงรายเป็นระยะแทนเกาะกลางถนน ซึ่งแบ่งการเดินทางเป็นขาเข้า-ขาออกกรุงเทพฯ พ่อบอกผมว่า “ต้นสักเหล่านี้อายุเท่าลูก เพราะเขาเริ่มปลูกปีเดียวกับที่ลูกเกิด” ผมสงสัย “แล้วทำไมต้นสักโตกว่ามากขนาดนั้นล่ะครับ” พ่อหัวเราะแล้วตอบว่า “ต้นไม้กินอาหารไม่เหมือนคน มันเดินไปไหนไม่ได้ ได้แต่ยึดตัวคือลำต้นหาแสงแดด มันจึงสูงกว่าลูกมากไงล่ะ” ผมทำที่ท่าว่าเข้าใจนิดหน่อย

เมื่อตอนผมยังเด็ก เอ้อ! กว่านี้นะ ประมาณชั้นอนุบาลปีที่ ๓ ผมชอบดูสารคดีชีวิตสัตว์โดยเฉพาะหมีขั้วโลก อยู่ๆ ผมก็อยากรู้ว่าขั้วโลกอยู่ที่ไหน ไกลจากบ้านเรามากไหม พ่อกลับจากทำงานในเย็นวันหนึ่ง พ่อเรียกผม “มานี่ซิลูก” พ่อแกะของที่อยู๋ภายในกล่องสี่เหลี่ยมขนาดเล็กใบหนึ่งออกมา ผมดีใจ

เมื่อได้เห็นลูกโลกสีทอง “ตรงนี้ไงประเทศไทย บ้านของเราอยู่แถวๆ นี้ ด้านบนคือขั้วโลกเหนือ ด้านล่างคือขั้วโลกใต้ บริเวณขั้วโลกไม่ค่อยได้รับแสงจากดวงอาทิตย์ อากาศหนาวเย็นจัด จนหิมะจับตัวเป็นน้ำแข็งเลยละ” พ่ออธิบาย ผมบอกพ่อว่า “พอโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่เท่าพ่อ จะเป็นนักบินอย่างพ่อแล้วบินไปที่ขั้วโลกเหนือ” พ่อมองผม ยิ้มและพูดว่า “ตกลง เราจะบินไปด้วยกันทั้งหมดเลย”

ผมคิดอยู่ในใจว่า “ผมรักพ่อมากที่สุด ในโลก พ่อเป็นโลกสีทองของผมครับ”

ความ

รัก

สีดำ

●แม่พอสย

ข้าพเจ้าตั้งใจไว้ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยสาวว่า จะไม่ผิดศีลข้อสาม จะไม่รักชอบสามีคนอื่นหรือคู่รักของคนอื่นเป็นอันขาด แต่มีเหตุการณ์ที่เป็นบททดสอบจิตใจและความตั้งใจของข้าพเจ้า

วันหนึ่งข้าพเจ้าได้บอรมก่อนจบการศึกษา พบผู้ชายคนหนึ่งอายุมากกว่าข้าพเจ้าหลายปี ทำงานคนละจังหวัด คนละสังกัดกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่ได้สนใจเขามากกว่าคนรู้จักและเป็นเพื่อนบอรมกลุ่มเดียวกัน

หลังจากการบอรม เขาโทรศัพท์มาคุยแทบทุกวัน และบอกเจตนาว่าสนใจ ต้องการคบหาเป็นคู่รัก ข้าพเจ้าปฏิเสธเพราะไม่พร้อมจะมีคู่รัก ยังมีภาระต้องส่งน้องเรียนหนังสือ และต้องการเรียนต่อเพิ่มเติม แต่ข้าพเจ้าชอบที่จะพูดคุยกับเขา เขาคูყสนุก อารมณ์ดี และใจเย็น

ระหว่างนี้เราได้พบกันบ้าง ไม่บ่อยนัก เขาจะมีธุระ ไม่ค่อยมีเวลา รีบไปรีบกลับ ส่วนใหญ่เราจะได้พูดคุยกันทางโทรศัพท์

หลังจากที่เรารู้จักกันมานานพอสมควร ความรู้สึกของข้าพเจ้าก็เปลี่ยนไป เริ่มมีความรักให้เขา ขณะเดียวกันก็สงสัยพฤติกรรมของเขา เขาไม่เคยชวนไปเที่ยวบ้าน วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ไม่ว่าง ข้าพเจ้าชวนเขาไปเที่ยวบ้านของข้าพเจ้า เขาก็ไม่ไป อ้างว่าติดธุระ ข้าพเจ้าน้อยใจ การจะมีคู่รักต้องปิดบังทำไม

ข้าพเจ้าเล่าพฤติกรรมของเขาให้แม่และพี่สาวทราบ ทุกคนบอกว่าเขาต้องมีภรรยาแล้วแน่นอน ข้าพเจ้ายังไม่ปักใจเชื่อ แต่เริ่มจุกคิดได้

ข้าพเจ้าทดสอบเขาด้วยการถามถึงอนาคตในการคบหาของเรา เขาคิดอย่างไร เขาตอบว่าต้องการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ข้าพเจ้าน้อยใจ สับสน เป็นไปได้อย่างไร

ความ

รัก

สีดำ

เขาแสดงออกว่ารักข้าพเจ้า พูดคำว่ารักบ่อยๆ แต่กลับไม่คิดมีครอบครัว ร่วมทุกข์
ร่วมสุขด้วย ตั้งแต่นั้นมาข้าพเจ้าคิดจะเลิกคบกับเขา แต่เมื่อเขาโทรศัพท์มาขอคืนดี
ข้าพเจ้าก็ดีด้วย ดีกันบ้าง เลิกคบบ้าง ลุ่มๆ ดอนๆ

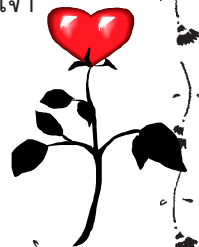
ข้าพเจ้าเริ่มสืบหาข้อมูลของเขาจากเพื่อนๆ บางคนของเขาที่ข้าพเจ้ารู้จัก ก็ไม่
ได้เรื่องอะไร อยู่มาวันหนึ่งได้พบว่า ในทะเบียนบ้านของเขามีผู้หญิงอยู่ด้วย มีคำนำ
หน้าชื่อว่า 'นาง' นามสกุลเดียวกับเขา ข้าพเจ้าโทรศัพท์สอบถามเขา เขาไม่ตอบ
ข้าพเจ้าก็ไม่ได้คาดคิด แต่เชื่อว่าเธอต้องเป็นภรรยาเขาแน่นอน เขาโทรศัพท์มาอีก
หลายครั้ง ข้าพเจ้าไม่ตีด้วย เริ่มคิดกลัวบาป และระลึกถึงความตั้งใจในศีลข้อสาม

จนครั้งสุดท้าย ข้าพเจ้าพบข้อมูลเอกสารทางราชการแสดงว่าเขามีภรรยาแล้ว
ซึ่งก็คือผู้หญิงที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของเขา และทั้งที่เข้าใจไว้แล้ว แต่ความรู้สึกใน
ขณะที่เห็นเอกสาร ข้าพเจ้าตาลาย หูอื้อ สับสน น้ำตาไหล แน่นละ ข้าพเจ้าเสียใจมาก
ข้าพเจ้าหลงรักสามีคนอื่นมานาน ทำผิดศีลข้อสามโดยไม่ได้ตั้งใจ ไม่รู้ตัว คินนั้น
ข้าพเจ้านอนร้องไห้เกือบทั้งคืน และมีอาการซึมๆ เศร้าๆ อีกหลายเดือน

ข้าพเจ้าเล่าเรื่องให้แม่และพี่สาวทราบ ทุกคนให้กำลังใจ ไม่ซ้ำเติม และให้
จดจำเป็นบทเรียน เหตุการณ์ทั้งหมดนี้ผ่านมาหลายปี ข้าพเจ้าก็ให้อภัยเขาแล้ว และ
สงใจขอโทษเธอ (ภรรยาของเขา) หวังว่าถ้าเธอทราบ เธอคงให้อภัยข้าพเจ้า

เหตุการณ์ความรักสีดำอาจจะเกิดกับผู้หญิงโสดหลายคน

จึงต้องตั้งใจจริงและยึดมั่นในศีลข้อสาม จะได้ไม่ตกนรกทั้งเป็น

ติดตามหนัง
ตระกูลหยาง

trakulyang@myself.com

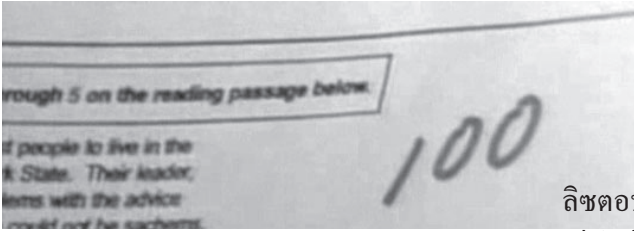

เรื่องเล่าของลิซ เมอร์เรย์ (Elizabeth Murray) Homeless to Harvard “ฉันรู้ว่ายังมีโลกที่ดีกว่า ที่พัฒนากว่านี้ และฉันองจากอยู่ในโลกนั้น”

ฮาร์วาร์ดเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของสหรัฐอเมริกา ซึ่งลิซคิดว่าคนอย่างเธอไม่มีทางเข้าเรียนได้ แต่ครูของเธอบอกว่า พวกเขาที่เรียนอยู่ในนั้นก็แค่คนเหมือนกัน แม้จะไกลสำหรับลิซแต่ก็เอื้อมถึง

อยากเล่าเรื่องนี้ เพราะลิซเป็นตัวอย่างที่ดีมากสำหรับคนที่คิดว่าตนเองอยู่ในครอบครัวที่มีปัญหา สังคมสิ่งแวดล้อมชั่วร้ายจนไม่อาจก้าวพ้นจากความชั่วร้ายเหล่านั้นได้ แต่ลิซข้ามพ้นได้

เปิดเรื่องด้วยฉากที่แม่ลูกกำลังทะเลาะกัน เพราะแม่จะเอาเงินที่เคยให้ลูกไว้ซื้ออาหาร แต่ตอนนี้เธอต้องการเงินไปซื้อยาเสพติด ลูกคือเอลิซาเบธกับพี่สาวชื่อลิซ่า ไม้ให้ แม่ก็อาละวาดจะเอาเงินให้ก็ได้ ตามลูกว่าจะให้แม่ไปขายตัวข้างถนนหรือไง พ่อหนึ่งดูเกมโทรทัศน์ไม่รู้รู้ร้อนรู้หนาวเหมือนเคย ในที่สุดลิซยอมแพ้ส่งเงินให้แม่ พอได้เงิน แม่ก็ยิ้มเป็นสุขอย่างที่ลิซอยากเห็น

แม่พ่อแม่จะไม่สนใจลูก ลิซก็ยิ่งรักพ่อแม่ เธอไม่เจ็บปวดหรือโกรธ เธอคิดว่าสภาพที่เผชิญอยู่เป็นเรื่องปกติของมนุษย์

วันหนึ่งทางการมาพาแม่ไปรักษา และสั่งให้ลิซกับพี่สาวทำความสะอาดบ้านซึ่งสกปรกจนน่าขยะแขยง ลิซยังรู้จักดูแลตัวเองและชวนขวายเรียนหนังสือ แต่ลิซไม่รู้จักดูแลตัวเองทั้งไม่ค่อยไปโรงเรียน เดือนหนึ่งไปแค่สองสามวัน

ที่โรงเรียนครูบอกลิซว่าเธอตัวเหม็น ครูแนะนำให้เธออาบน้ำให้สะอาด และให้เสื้อผ้าด้วย อีกทั้งยังให้ดูคะแนนสอบที่เธอทำได้หนึ่งร้อยเต็มครูจึงถามว่าเธอทำได้อย่างไร

ลิซตอบว่าเธออ่านสารานุกรมที่อิวาให้ อิวาเก็บได้จากกองขยะเกือบครบชุด ขาดไปแค่สองเล่ม ครูชมว่าลิซเป็นเด็กฉลาด และแนะนำให้มาเข้าเรียนทุกวัน มิฉะนั้นครูต้องแจ้งกรมคุ้มครองสวัสดิการเด็ก ลิซรับปากแต่ใจเธอบอกว่า เธอจะบอกครูได้อย่างไรว่าโรงเรียนทำให้เธอเศร้า เธอเล่าเรื่องที่บ้านไม่ได้ บ้านของเธอไม่เหมือนบ้านคนอื่น

ลิซกลับไปเล่าให้อิวาฟังว่าเธอได้คะแนนเต็มเพราะหนังสือที่อิวาให้อ่าน อิวาบอกว่าแม่กลับบ้านแล้ว ลิซดีใจมาก เพราะทุกครั้งที่แม่กลับจากโรงพยาบาล แม่จะกลับเป็นแม่อีกครั้ง ทำความสะอาดบ้าน ทำกับข้าว ราว ๒-๓ เดือนที่ชีวิตมีความสุขก่อนแม่จะกลับไปเสพยาอีก

แม่ดีใจที่ลิซจะได้คะแนนเต็ม แต่แม่เป็นเอดส์ ต้องกลับไปอยู่บ้านดา ลิซ่าไปด้วย ลิซไม่ไปเพราะแม่เคยเล่า

ว่าตาซ้อมแม่ และนอนกับน้องสาวของแม่

ลิซไม่ไปโรงเรียน กรมคุ้มครองสวัสดิการเด็ก จึงมารับเธอไปดูแล เจ้าหน้าที่บอกว่าถ้ามีคนมารับไปดูแล เธอจะได้ออกจากบ้านสงเคราะห์ ลิซถามว่าถ้าไม่มีล่ะ คำตอบคือ “เธอต้องคิดหาทางว่าอยากให้อะไรเป็นอย่างไร” ลิซได้แต่คิดว่า คนเราหาทางให้ชีวิตขณะตกอยู่ในหลุมที่ลึกมืดมนหรือที่บ้านสงเคราะห์ ลิซเคยถูกเด็กคนหนึ่งเอาน้ำแกงร้อนๆ ราดขณะนั่งกินข้าว และได้เห็นการทำร้ายร่างกายหลายรูปแบบระหว่างเด็กๆ ทำให้เธอกลัวมาก

พ่อไม่ได้จ่ายค่าเช่าห้อง จึงต้องเข้าไปอยู่ที่บ้านพักพิง ลิซตัดสินใจออกจากบ้านสงเคราะห์ไปหาแม่ แม่พาไปเข้าโรงเรียนใหม่ที่ทำให้ลิซได้รู้จักคริสซึ่งมีประวัติชีวิตอันลำบากพอๆกัน ลิซชวนให้คริสแอบมานอนที่บ้านตา แต่ตาได้ยื่นเงินทะเลาะกัน ลิซออกจากบ้านเมื่ออายุ ๑๕ ปี กลายเป็นคนจรจัดขอเศษอาหารตามข้างถนน นอนตามสถานีรถไฟใต้ดิน ขโมยของในร้านสรรพสินค้าตามอย่างคริส

ลิซกับคริสกลับมาดูแลแม่ของลิซเป็นครั้งคราวจนกระทั่งแม่ตาย ลิซเสียใจมาก เธอคิดว่าทุกสิ่งผิดพลาด ทุกสิ่งที่ดูแข็งแกร่งไม่มีความหมาย สิ่งที่เหลือคือความทรงจำ เธอคิดถึงความสุขในวัยเด็กที่ได้เล่นกับแม่ ทบทวนการกระทำของตนเองที่ทำให้คนที่ยุติชีวิตตนเอง ทำให้คนที่เคยเชื่อถือเธอผิดหวัง ตอนนั้น

ลิซอายุ ๑๖ ปี จบการศึกษาเกรด ๘ ทั้งที่ควรจบเกรด ๑๐ แล้ว เธอคิดว่ากำลังอยู่ในช่วงชีวิตที่แย่ที่สุด

คริสกลับไปอยู่บ้านสงเคราะห์ ลิซไม่ไป เธอเริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการติดต่อเข้าเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง เธอสอบผ่านข้อเขียน แต่วันสัมภาษณ์เธอไปช้ากว่าวันที่นัดไว้ เจ้าหน้าที่บอกว่าโรงเรียนมีนักเรียนที่มาตรงเวลาเต็มหมดแล้ว ลิซขอโอกาสแค่ครั้งเดียว เจ้าหน้าที่จึงอนุญาตให้พบครูที่ทำหน้าที่สัมภาษณ์นักเรียน ระหว่างรอ ลิซเขียนเรียงความตามข้อกำหนดของโรงเรียน เรื่องความฝันเพื่อชีวิตและโรงเรียนของเธอ ลิซถามตัวเองว่าจะยอมอยู่ได้

อิทธิพลของสิ่งที่เกิดขึ้น หรือผลึกค้นตนเอง เธอเชื่อว่าจะผลึกค้นตนเอง และทำให้ชีวิตดีขึ้นได้

เมื่อได้พบเดวิด ครูที่ทำหน้าที่สัมภาษณ์ ลิซซาสภาว่า “ฉันละอายกับสิ่งที่ผ่านมานั้นไม่เคยไปโรงเรียน หลังจากจบเกรด ๘... ฉันฉลาด ฉันรู้ว่าต้องทำสำเร็จ ฉันต้องการแค่โอกาส ฉันอยากได้โอกาสปีนออกจากที่ที่ฉันเกิด ทุกคนที่ฉันรู้จัก เขาได้แต่โมโห เหนื่อย และพยายามเพื่ออยู่รอด ฉันรู้ว่ายังมีโลกที่ดีกว่า ที่พัฒนากว่านี้ และฉันอยากอยู่ในโลก

นั้น” ครูถามว่า “ทำไมเพิ่งคิดได้ตอนนี้”

“แม่ฉันตายด้วยโรคเอดส์เมื่อสองเดือนก่อน มันเหมือนถูกตบหน้า ฉันคิดเสมอว่าแม่จะดีขึ้นมาดูแลฉัน โง่มากใช่ไหม แม่ไม่เคยดูแลฉัน ฉันดูแลแม่ แม่เป็นเด็กน้อยของฉัน แต่ตอนนี้แม่ตายแล้ว”

เดวิดขอให้เธอมาเรียนตรงเวลาและรับเธอเข้าเรียน ลิซซาดีใจมาก เธอบอกเจ้าหน้าที่หน้าห้องเดวิดว่าเขาเปลี่ยนชีวิตเธอ เดวิดเองก็ดีใจ เขาพูดกับลิซซาว่า มันน่าชื่นใจที่มีคนอยากมาโรงเรียน

พ่อมาเป็นผู้ปกครองมอบตัวลิซเข้าโรงเรียน ลิซบอกพ่อว่า ตอนที่เธอเป็นเด็กพ่อเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่สุดในโลก ใครงๆ พูดกันถึงเรื่องยาเสพติดและเช็กส์ แต่พ่อมีความคิดของตัวเอง เพราะพ่อ ลิซถึงรู้ว่ามีหนทางชีวิตอื่น เธอบอกว่ารักพ่อ แต่พอบอกว่าอย่าเสียพลังมารักพ่อ พ่อทำชีวิตตัวเองพัง พ่อไม่ได้เรียนหนังสือ แต่พ่อเชื่อว่าลิซทำได้

ในชั้นเรียน มีนักเรียนขอให้ครูใช้ตำราเรียน เพราะเอกสารการสอนเป็นชุดๆ ง่าย ครูจึงถามว่า ใครรู้บ้างว่าทำไมไม่ใช้ตำราเรียน มีคนตอบว่ามันหนัก แพง ครูส่งตำราเรียนให้ลิซและถามว่า เห็นอะไรในตำรา

“คำพูด”

“คำพูดแบบไหน”

“คำพูดของผู้เขียน”

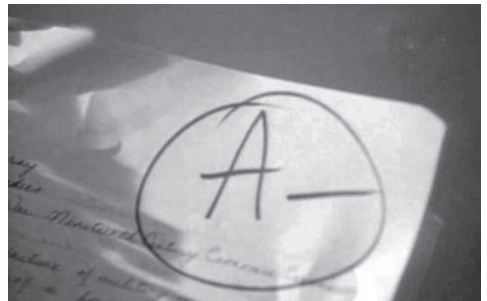

ครูถามลิซว่า “ประวัติศาสตร์คืออะไร”
“เรื่องของเราทุกคน”

หลังเลิกเรียน ลิซถามครูว่า ครูให้คะแนน
เธอ A- ทำอย่างไรจะได้ A

“ในเอกสารการสอนมีอะไรอีก”
“คำพูดของคนอื่นๆ มากมาย”
“ทำไมเราต้องมีคำพูดของคนอื่นๆ”
“เพราะข้อคิดหนึ่งให้มติดของโลกลแก่เรา”
ครูสรุปว่า “ทำไมเราต้องจำกัดเราเองกับ
ประวัติศาสตร์”

นักเรียนถามว่า “นั่นไม่ใช่ข้อตกลงหรือ
ไม่มีประวัติศาสตร์ที่เป็นทางการหรือ”

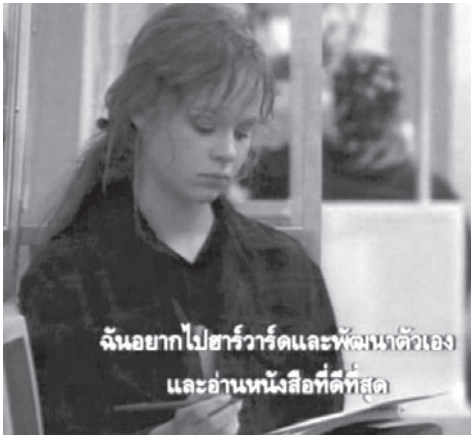
ลิซเรียนหนัก ทำงานด้วย เธออ่านหนังสือขณะทำงาน ระหว่างนั่งรถ เป็นครั้งแรกที่ลิซต้องบังคับตัวเองให้ทำทุกอย่างตามลำดับเวลา

คริสออกจากบ้านสงเคราะห์มาหาลิซ ลิซพาไปหาครู บอกว่าคริสเป็นเพื่อนที่ดีที่สุด ขอให้รับคริสเข้าเรียนด้วย ครูบอกว่า “มันไม่ใช่เรื่องเล่นๆ มันเป็นเรื่องยาก แต่ถ้าเขาดีพอสำหรับเธอ เขาก็ดีพอสำหรับฉัน” ครูรับคริสเข้าเรียนและบอกลิซว่า เธอได้เกรดดีที่สุดในโรงเรียน โรงเรียนให้ทุนพานักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด ๑๐ คนไปบอสตัน ไปดูมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เพื่อให้นักเรียนคิดถึงการเข้ามหาวิทยาลัย คริสคิดว่ามหาวิทยาลัยไม่มีทาง

ลิซพวกเขาเป็นแคคน

ฉันอยากไปฮาร์วาร์ดและพัฒนาตัวเอง
และอ่านหนังสือที่ดีที่สุด

รับคนอย่างพวกเธอ คริสจึงไม่มาเรียนหนังสือ

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดดีกว่าที่ลิซคิดไว้ และเธอไม่มีทางเข้าถึงได้ ครอบงำว่า “พวกเขา (ที่เรียนอยู่ในฮาร์วาร์ด) ก็แค่คน” “ไม่ใช่คนอย่างฉัน” พูดไปแล้ว ลิซก็ถามตนเองว่า ทำไมไม่ใช่คนอย่างเธอ อะไรทำให้พวกเขาแตกต่าง เพราะชาติกำเนิดของเขาหรือ เธอ มุมนะอย่างหนักเพื่อไม่ต้องขอแบ่งปันอาหาร และไม่ต้องเป็นโสเภณีถ้าทำงานหนักกว่านี้ละ

ครอบงำลิซว่า มันเป็นการไปขว่คว้า แต่ ไขว่คว้าจะเป็นไปไม่ได้

ลิซเขียนเรียงความว่า “คุณเชื่อว่าอะไร คือสิ่งสำคัญในความสำเร็จทางการศึกษาและ คุณจะทำอะไรเพื่อประสบความสำเร็จ” เพื่อชิงทุน การศึกษาจากนิวยอร์กไทมส์ปีละ ๑๒,๐๐๐ ดอลลาร์ ตลอด ๔ ปี เธอหวังว่าจะยื่นข้าง ผู้คนที่ถนนโดยไม่ได้ตั้งใจ เธออยากไปฮาร์วาร์ด พัฒนาตัวเอง และอ่านหนังสือที่ดีที่สุด

เธอส่งเรียงความในวันที่อายุครบ ๑๘ ปี เพื่อที่จะบอกความจริงได้ว่าตนเองไม่มี บ้านและไม่มีใครจับตัวเธอไปได้ ลิซได้รับ คัดเลือกให้เข้าสัมภาษณ์ ในวันที่สัมภาษณ์ เธอไปขอยืมเสื้อพี่สาวใส่ไปสัมภาษณ์ ขณะ เดินไปที่สำนักงานนิวยอร์กไทมส์ ลิซคิดว่า

ผู้คนไม่สมหวังกับชีวิตที่ยากลำบาก เขาจึงใช้เวลาอยู่กับความไม่สมหวังและเรียกมันว่าความโกรธ ปิดตาให้กับสภาพทั้งหมด ให้กับสิ่งเล็กน้อยที่มาด้วยกัน เพื่อเป็นสิ่งที่มันเป็น

เธอพูดกับผู้สัมภาษณ์ว่า

เพราะฉันเข้าถึงภายในโดยพ่อกับแม่ ฉันเห็นสิ่งเล็กน้อยทั้งหมดที่สร้างผลิตผลสุดท้าย ฉันจึงไม่เคยสงสัย ทำไมนี่ ทำไมนั่น ฉันรู้ว่าทำไม ไม่ใช่ฉันมีความสุขกับมัน ส่วนมากแล้วฉันเศร้าใจมาก แต่ฉันยอมรับ ฉันรู้ว่าต้องออกไป

ฉันรักแม่มากที่สุด แม่ดีดิดา แม่ดีดิดเกล้า ตามกฎหมายแล้ว แม่ตาบอด แม่เป็นโรคจิตเภท แต่ฉันไม่เคยลืมว่าแม่รักฉัน ถึงแม่แม่จะลืมตลอดเวลา

ในวันมอบทุน พิธีกรแนะนำลิซต่อแขกที่เข้าร่วมพิธีมอบทุนว่า

โลกหมุนไป คุณเป็นแค่จุดเล็กๆ มันเกิดขึ้นได้โดยไม่มีคุณ สถานการณ์ไม่เกี่ยวกับสิ่งที่คุณต้องการ ความต้องการของผู้อื่น สถานการณ์ผู้อื่นจะแกร่งกว่าของคุณ

ลิซได้คะแนนเฉลี่ย ๘๕ และได้ที่หนึ่ง
จากนักเรียน ๑๕๐ คน เธอจบชั้นมัธยม ๔ ปี
ในเวลา ๒ ปี เธอทำได้แม้ไม่มีบ้าน แม่ตาย
และพ่อติดยาอยู่ในบ้านพักพิง ไม่มีสิ่งใดที่
ผมบรรยายเทียบเท่าได้ต่อความสำเร็จของเธอ

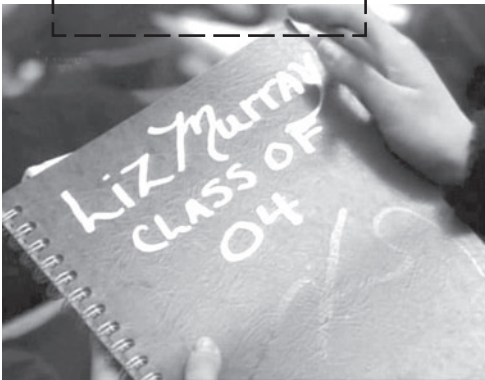
ลิซกล่าวต่อที่ประชุมว่า

ทุกอย่างเปลี่ยนไป ชีวิตฉันจะไม่
เหมือนเดิม พ่อแม่ทำให้ฉันรู้ว่าทางเลือกคือ
อะไร... ชีวิตที่ต้องนอนในสถานีรถไฟ กิน
อาหารจากกองขยะ เป็นชีวิตของฉันเสมอ
และฉันรู้สึกว่โชคดีเพราะเหตุผลฝ่ายดีดึงฉัน
ออกมา ฉันจึงถูกบังคับให้มองไปข้างหน้า
ฉันต้องทำ ไม่มีการหันกลับ เพื่อให้ถึงจุดที่
ฉันคิดไว้ ฉันจะทำงานให้หนักที่สุดเท่าที่ทำได้
และดูว่าจะเกิดอะไรขึ้น... สิ่งที่ฉันอยาก

ฉันจึงไม่เคยหยุดสงสัย
"ทำไมนี่" หรือ "ทำไมนั่น"

เปลี่ยนคือ ฉันยอมคืนทุกอย่างให้ถ้าฉันได้
ครอบครัวย้อนกลับมา

ลิซเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดและ
ทำงานที่นิวยอร์กไทมส์ เธอไม่ต้องแบก
ชีวิตอีกแล้ว ตอนที่เล่าเรื่องนี้ เธอวางภาระ
นั้นลงได้แล้ว ให้ชีวิตได้พัก และลิซเดินหน้า
ต่อไป

ทีเสส

☆ อุบาสิกา คุณรัญจวน อินทรกำแหง

วันนี้จะขอพูดถึงสิ่งที่ผมทรมานเราอยู่ตลอดเวลา เมื่อเราจะปฏิวัติหรือจะทำ
กิจการงานอันใดก็มักจะมาฝันอมลบรรต เติร์ดักตวางอยู่เสมอ สิ่งนั้นก็ชื่อ “ทีเสส”
นั่นเอง นกลางท่านอาจจะมีตความรู้สึกรู้จัก “ทีเสส” ดีแล้ว แต่เราลองมาทบทวน
กันอีกสักครั้งหนึ่งว่ารู้จักจริงหรือเปล่า

ความหมาย

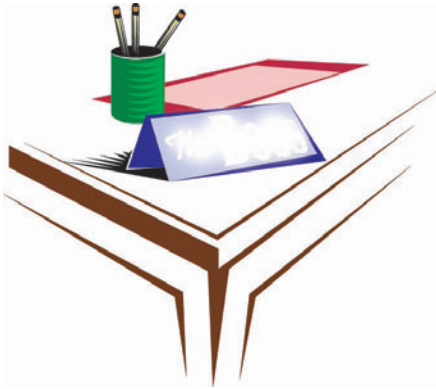
คำว่า “กิเลส” ถ้าแปลตามพยัญชนะ กิเลสะ หรือ กิเลส แปลว่า สิ่งที่เราเฝ้าหมอง สิ่งที่เราเฝ้าหมอง หรือของสกปรก สิ่งที่เราเฝ้าหมอง ฟังความหมายของ กิเลสแล้ว ก็รู้สึกว่ามันไม่ดีเพราะทำให้ เฝ้าหมองบ้าง ทำให้สกปรกบ้าง นี้ โดยคำแปลหรือว่าโดยพยัญชนะ ถ้าโดย อรรถะคือโดยความหมาย ก็หมายถึง ความเฝ้าหมองทางกาย วาจา หรือ ความเฝ้าหมองทางจิตใจ

ความเฝ้าหมองทางกาย ทางวาจา จะเห็นได้อย่างไร หรือรู้ได้อย่างไรว่าเป็นอาการคุกคามของกิเลส คือกิเลสเกิดขึ้นแล้ว **ท่านบอกว่าความเฝ้าหมองทางกาย ทางวาจา ดูได้จากความทุกข์ชนิด ทุกชนิด** ศิลที่เราดูกันง่ายๆ และถือว่าเป็นศิลปะพื้นฐานคือศิลปะ ๕ เริ่มต้นตั้งแต่ ปาณาติบาต อทินนาทาน กาเมสุมิจฉาจาร มุสาวาท แล้วก็สุราเมรยมัชชชมา ถ้าเราจะมาดูถึงความทุกข์ก็ดูจาก ๕ ข้อนี้เป็นสำคัญ

ฉะนั้น จึงควรที่จะทบทวนความเข้าใจในความหมายของศิลปะทั้ง ๕ ข้อให้ถูกต้อง อย่าง**ศิลปะข้อที่ ๑ ปาณาติบาต เวมณี** ก็มักจะนึกถึงแต่เพียงว่าไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตอื่นๆ ทั้งชีวิตของผู้คนด้วย แต่อันที่จริงแล้ว การที่เราปล่อยจิตของเราให้ตกอยู่ภายใต้ความทุกข์ เป็นทาสของความทุกข์ตลอดเวลาซึ่งก็เกิดจากการกระทำของเรานั่นเอง เคยนึกมานานแล้ว นึกขึ้นมาเองว่า นี่เรากำลังล่วงศิลปะปาณาติบาต เวมณี แล้วนะ เพราะเป็นการประทุษร้ายตัวเอง ทำให้ตัวเองเจ็บปวด ทำให้ตัวเองชอกช้ำขมขื่น ทำให้ตัวเองเป็นทุกข์ เพราะฉะนั้นปาณาติบาต เวมณี จึงต้องดูให้ละเอียด ไม่เฉพาะแต่เพียงไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิตคนอื่นเท่านั้น

อทินนา พุดง่ายๆ ก็ว่าไม่ไปลักขโมยเขา การไปลักขโมยก็มักจะนึกถึงว่าไปหยิบ ไปเอาของคนอื่นเขามา แต่การที่ไปหยิบของของคนอื่นที่สนิทกัน เช่น ของเพื่อนฝูง หรือของญาติมิตร หยิบดินสอบ้าง หยิบปากกาบ้าง หยิบสบู่ หยิบยาสีฟันบ้าง แล้วก็บอกตัวเองว่าไม่

เป็นไร ไม่ใช่ของคนอื่น หรือว่าหยิบ
เสื้อผ้า กางเกงของเขามาแต่งก่อน มาใช้
ก่อน ก็เห็นว่าไม่เป็นไร ไม่ใช่ของคนอื่น
ของคนกันเอง แต่เมื่อมานึกดูว่าเป็น
อหิณาหรือเปลาที่เรไปหยิบของเขามา
หรือแม้แต่การหยิบของจากสถานที่ที่เรา
ทำงาน ไม่ว่าจะหยิบกระดาษ หยิบอะไร
ต่ออะไร มันก็เป็นอหิณาไปโดย
อัตโนมัติใช่ไหม ความต่างพร้อยมันเกิด
ขึ้นอย่างนี้

เมื่อตอนที่ยังทำงานอยู่และยังไม่ได้
สนใจในเรื่องของธรรมะหรือการปฏิบัติธรรม
ก็ทำเหมือนกัน กระดาษของหลวงก็เอา
มาเขียน ยางลบ ปากกาอะไรที่เป็น
ของหลวงเราก็ใช้ เพราะถื่อนี่อยู่ใน
หน้าที่ของเรา เราดูแล เราก็ใช้ได้ แต่

ตั้งแต่หันมาสนใจในเรื่องของธรรมะ
บอกได้ว่าระมัดระวังมาก ถ้าเป็นเรื่อง
ของส่วนตัว เอามาใช้ส่วนตัวแล้ว จะ
ไม่หยิบของที่เป็นของส่วนราชการ แต่ถ้า
มาใช้เพื่องาน เราก็ใช้ เราก็หยิบ

ฉะนั้น จึงเห็นว่าเราต้องระมัดระวัง
ตั้งแต่สิ่งของเล็กๆ น้อยๆ อย่าไปนึกว่า
ไม่เป็นไร ไม่เป็นไร ถ้าอยากจะใช้คำว่า
“ไม่เป็นไร” ก็ใช้ให้มันเกิดประโยชน์แก่จิตใจ
เช่น มีใครมากระทบกระทั่งด้วยกาย
ด้วยวาจา หรือเบียดเบียนด้วยประการใด
ก็ตาม แทนที่จะตามไปเอาเรื่อง ก็ควร
เอาคำว่า “ไม่เป็นไร” มาใช้ อย่างนี้ก็
จะช่วยให้เราไม่ต้องเป็นทุกข์ แต่ก็ต้อง
หาทางแก้ไขปัญหานั้น อย่างนี้ก็เรียกว่า
รู้จักใช้คำ “ไม่เป็นไร” เพื่อรักษาจิตใจเอาไว้
ไม่ให้จิตเศร้าหมอง ไม่ให้จิตเป็นทุกข์
ถ้าจะใช้คำ “ไม่เป็นไร” ก็ใช้ในทางบวก
เพื่อเป็นทางป้องกันที่จะไม่ให้ชีวิตของเรา
ตกเป็นทาสของความทุกข์ จะดีกว่าที่ไป
หยิบอะไรของใครๆ แล้วบอกว่าไม่เป็นไรๆ
ซึ่งเป็นสิ่งไม่สมควร เพราะเป็นการทำให้
ศีลต่างพร้อย

ศีลข้อที่ ๓ กาเมสุมิฉฉาจาร ก็
นึกกันแต่เพียงว่าไม่ล่วงสามีภรรยาของ
ผู้อื่น คือไม่ไปละเมิดสามีภรรยาของผู้อื่น
คิดเพียงเท่านั้น แต่อันที่จริงแล้วกาเม
สุมิฉฉาจารมีความหมายกว้างกว่านั้น
คือคลุมไปถึงการไม่ล่วงของรักของผู้อื่น
ไม่เฉพาะแต่การล่วงสามีหรือภรรยาอันเป็น
ที่รักของเขาเท่านั้น แต่รวมความไปถึง
การไม่ล่วงเกินของรักของผู้อื่น โดย
เฉพาะด้วยเจตนา เช่น แกล้งทำเสียสย
ตัวใหม่ของเขาให้ขาดหรือสกปรกเพราะ
หมั่นไส้มานานแล้ว หรือแกล้งขูดขีด
รถยนต์คันใหม่ให้เป็นริ้วรอยน่าเกลียด
ด้วยความอิจฉา หรือแอบไปทำลายต้นไม้
ในสวนสวยงามของเขาด้วยความโกรธตัว
เจ้าของสวน ทำอะไรเขาไม่ได้ก็เลยทำ
ความเสียหายแก่สวนสวยอันเป็นที่รักของเขา
เป็นต้น นี่ก็คือการล่วงของรักของหวง
ของผู้อื่นทั้งสิ้น จึงควรทำความเข้าใจใน
ศีลข้อที่ ๓ นี้ให้กว้างขวางและรอบคอบ
เพื่อความไม่ประมาท

หรือ**มุสาวาหา เวมณิ** ส่วนมากจะ
นึกแต่เพียงว่าถ้าไม่พูดเท็จ ไม่ขี้ปด เป็น

ใช้ได้ ไม่ล่วงศีลแล้ว แต่ถ้าหากว่าท่าน
ผู้ใดมีเวลา ลองไปเปิดที่กุศลกรรมบถ ๑๐
ก็จะได้เห็นคำอธิบายถึงเรื่องของศีลข้อ ๔
ไว้ละเอียดทีเดียว ว่ามุสาวาหา เวมณิ
นั้น รวมไปถึงการพูดจาเบียดเบียนด้วย
ประการทั้งปวง เช่น พูดคำหยาบ
พูดคำส่อเสียด ยุยง พูดใส่ร้ายป้ายสีที่
รู้แล้วว่าไม่มีความจริง ตลอดจนกระทั่ง
พูดเพื่อเจ้อ ไร้สาระ สนุกสนานเฮฮา
เพื่อจะทำให้เขาขบใจ ให้เขาหัวเราะ
ด้วยคำพูดตลกคะนอง นี้ก็รวมอยู่ในข้อ
มุสาวาหา เวมณิ เหมือนกัน จึงไม่ใช่
เพียงแต่การพูดปดตรง ๆ เท่านั้น

ส่วนข้อที่ ๕ สุราเมรยมัชชปมา
ก็จำเพียงว่าไม่ดื่มของมึนเมา หรือห้าม
เสพของมึนเมา แต่ความหมายที่ซ่อนอยู่
นั้นเพื่อบอกให้รู้ว่า เมื่อเสพของมึนเมาแล้ว
ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร ก็คือทำให้ขาดสติ
เมื่อใดที่ลุ่มหลงอยู่กับสิ่งที่มึนเมาย่อม
ขาดสติ อาจจะทำอะไร ๆ ที่น่าเกลียด
หรือเสียหายได้ อย่างที่ถ้าไม่ขาดสติ
สัมปชัญญะจะทำอย่างนั้นไม่ได้ คงจะเคย
ได้ยินกันมาแล้ว

ฉะนั้น ท่านจึงมุ่งเตือนให้สำนึกว่าการลุ่มหลงในสิ่งต่างๆ จนเกินควรก็จะมีนเมาและมัวเมาในสิ่งนั้นๆ จนขาดสติได้เช่นเดียวกัน เช่น เด็กๆ ที่ติดดูโทรทัศน์มากจนกระทั่งกินนอนก็อยู่หน้าโทรทัศน์ ทำการบ้านก็อยู่หน้าโทรทัศน์ ซึ่งก็แน่นะยอมทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง ความรู้อะไรก็ไม่ค่อยจะเข้าหัว พ่อแม่ที่รักลูกมากยังอุตส่าห์มานั่งบอกการบ้านลูกที่หน้าจอโทรทัศน์ก็ยังมี นอนก็ไม่ใช่เวลา กินก็ไม่ใช่เวลา เพราะลุ่มหลงแต่โทรทัศน์

นี่ก็เรียกว่าเป็นการขาดสติสัมปชัญญะด้วยเหมือนกัน หรือลุ่มหลงเพื่อน ไปเที่ยวไปอยู่กับเพื่อนจนไม่กลับบ้าน ลุ่มหลงการเล่นกีฬา หรือว่าลุ่มหลงในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกินไปจนกระทั่งขาดสติและทำให้เสียการเสีงาน ทำให้เสียสิ่งที่ไม่ควรเสีย เช่น ทรัพย์สิน เงินทอง หรือเวลาอันมีค่า เป็นต้น นี่คือโทษของความลุ่มหลงจนมัวเมาทั้งนั้น

ท่านจึงบอกว่า ถ้าจะรักษากาย วาจา ให้เป็นปกติอยู่เสมอแล้ว ต้องพยายามใคร่ครวญในความหมายของศีลแต่ละข้อให้ละเอียดลออชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความต่างพร้อยแก่ศีล หรือเลยไปถึงการผิดศีล ซึ่งเป็นการทำให้เกิดความเศร้าหมองแก่กาย วาจา ใจ โดยถือเอาศีล ๕ นี้แหละเป็นพื้นฐานสำคัญ ถ้าหากว่าบุคคลใดสามารถรักษาหรือสมาทานศีลไว้ได้อย่างบริสุทธิ์หมดจด ผุดผ่องทั้ง ๕ ข้อดังที่กล่าวมา ผู้นั้นย่อมมีแต่ความเกลี้ยงเกลา ความสะอาด ความน่าดู ความงาม ความหมั่นหมอง สกปรกก็ไม่เกิดขึ้น

ความเศร้าหมองทางจิตใจก็ได้แก่ การตกเป็นทาสของราคะหรือโลภะ โลภะ แปลว่าโลภ อยากได้ อยากกวาดเอามาเป็นของตนเอง อยากได้มากกว่าคนอื่น เขา แต่บางที่ท่านก็ใช้คำว่า “ราคะ” ราคะไม่ได้แปลว่าความกำหนัดในทางเพศ เสมอไป ความหมายของราคะหมายถึง ความติด ติดอย่างเหนียวแน่นคือความ กำหนัด ย้อมใจ อันเกิดจากความโลภ นั้นแหละ แต่มันเป็นความโลภที่รุนแรง แล้วก็ลึกซึ้งเหนียวแน่นอย่างชนิดที่ปล่อย ออกไปไม่ได้ง่าย ๆ

ฉะนั้น เมื่อใดจิตตกอยู่ภายใต้ อำนาจของโลภะ เมื่อนั้นจิตก็เศร้าหมอง เพราะมันจะครุ่นคิดอยู่แต่ว่าทำอะไรถึง จะได้ หรือเมื่อตกเป็นทาสของโทสะคือ ความโกรธ ความหงุดหงิด อึดอัด รำคาญ จิตก็สกปรกเศร้าหมอง หรือเมื่อโมหะ เกิดขึ้น จิตก็ตกอยู่ในความหลงวนเวียน ทุกชนิด ทุกระดับ

นี่เป็นความหมายของกิเลสโดยอรรถะ หรือโดยความหมาย หมายถึงความ เศร้าหมองทางกาย วาจา และทางจิตใจ

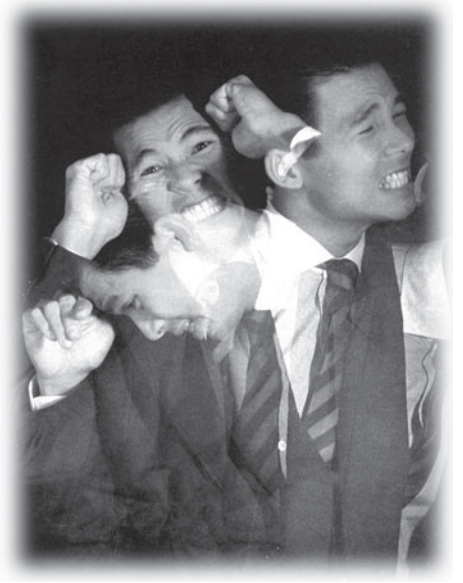
ลักษณะและอาการ

ที่นี้มาดูว่า เมื่อกิเลสเข้าสู่จิตหรือ จิตตกเป็นทาสของกิเลส นั้น จิตมี ลักษณะอย่างไร แน่หนอนว่าจิตมีลักษณะ สกปรก เศร้าหมอง น่ารังเกียจ ถ้าบางที รู้สึกสำนึกได้ก็รังเกียจตัวเอง ทำไมนะ มัน ถึงช่างโลกอย่างนี้ แล้วก็แก้ไม่ได้ ทำไม ถึงช่างโกรธ ถึงช่างหลง วนเวียนอยู่ อย่างนี้แต่ดึงจิตไม่ออก น่ารังเกียจใจ ของตัวเอง แล้วคนอื่นที่เข้าใกล้ ที่เขา รู้ เขามองเห็น คือเขาถูกกระทบกระทั่ง

ด้วยอำนาจของกิเลสที่เกิดขึ้นในจิตของเรา เขาก็คงรู้ว่าคนนี้สกปรก ถึงจะแต่งตัว สะอาด สวยงาม พรหมน้ำหอมราคา ขวดละก็พันก็ตาม ก็ยังสกปรกอยู่นั่นเอง

ฉะนั้น ถ้าต้องการจะรู้จักกิเลสทั้ง สามตัวนี้ ก็จงสังเกตลักษณะอาการของ กิเลสแต่ละตัว ถ้าเป็นโรคหรือโลก ความโลภ มันจะมีอาการดึงเข้ามาหาตัว เป็นอาการที่เกิดขึ้นภายใน มีอาการของ การดึงเข้ามา อยากจะกวาดเข้ามาเป็น ของตัว ทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุ เป็นรูปธรรม ที่เป็นสิ่งของ เงินทอง ผู้คน ที่ดิน บ้านเรือน รถยนต์ และอื่นๆ จะมีแต่ อาการอยากจะดึงเข้ามาหาตัวอยู่ตลอดเวลา นั่นแหละเป็นอาการของความโลภ หรือ บางทีอยากจะดึงเอาความรักมาเป็นของ ตัวให้มาก อยากจะดึงเอาความเก่งหรือ ความมีหน้ามีนามาเป็นของตัวให้มาก เป็นของตัวคนเดียว อยากจะดึงเอาอำนาจ รวบรวมอำนาจมาเป็นของตัวคนเดียว เป็นต้น นี่เป็นความโลภทางนามธรรม เป็น อาการของโลภหรือโรคะ ฉะนั้น ต้อง สังเกตที่อาการ

ถ้าเป็นลักษณะของโทสะ ก็จะมี อาการตรงกันข้าม ในขณะที่โลภะ ราคะ ดึงเข้ามา โทสะคือ ความไม่ชอบใจ ไม่ ถูกใจ จึงเกิดเป็นความขัดใจ ความโกรธ เพราะฉะนั้นการที่จะดูโทสะ ก็คือดูที่ อาการผลักออกไปๆ อย่างที่ออกมาเป็น คำพูดว่า “ไปให้พ้น อย่าเข้ามาใกล้ ไม่เอา อย่าเอามาให้หะ” นั่นคืออาการ ผลักออกไป นี่เรียกว่าอย่างเบาๆ ไม่มาก ถ้ามากขึ้นก็ถึงขั้นเบียดเบียน อยาก ทำลายล้าง อยากกำจัดเสีย จนกระทั่ง ประหัตประหารกัน ฆ่ากันตายไปข้างหนึ่ง

นี่คือการดูว่าโตะกำลังครอบงำจิตหรือเปล่า ด้วยการดูอาการที่เกิดขึ้นในจิต เมื่อใดที่จิตอยากจะทำอะไรออกไป ไม่ว่าจะ เป็นนามธรรมหรือรูปธรรมก็ตาม นั่น คืออาการของโตะกำลังเกิดขึ้นแล้ว จะต้องระมัดระวัง

ลักษณะอาการของกิเลสตัวที่ ๓ คือ โมหะ ในขณะที่โตะตั้งเข้ามา มันดูง่าย สังเกตง่าย โตะก็พลุกออกไป มัน ตรงกันข้ามกันและรู้สึกได้ง่าย แต่อาการ ของโหมะ ดูยาก รู้สึกยากที่สุด จึง เป็นกิเลสที่มนุษย์ส่วนมากบอกว่า ฉัน ไม่มีหรือกโมหะ เพราะเข้าใจเพียงว่า โหมะนี้เป็นความลุ่มหลงในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ความจริงโหมะนั้นมีลักษณะของความ ว่างวนอยู่รอบๆ ด้วยความหลงติด เป็น อาการที่เกิดขึ้นในจิต มันว่างวนอยู่รอบๆ มีอาการเหมือนกับบวมเวียน ๆ อยู่นั่นแล้ว เหมือนกับพายเรือในอ่างหรือในสระแคบๆ ไม่รู้จะออกทางไหน วนอยู่นั่น วนจน หัวหมุน เช่น วนด้วยความคิด วน อยู่กับความคิดที่ตัดออกไปไม่ได้ จนกิน ไม่ได้ นอกไม่หลับ นี่คือการของโหมะ

หรือด้วยความรู้สึกที่มันครุ่นคิด ความ จดจำตามสัญญาที่ไม่สามารถจะกำจัดออกไป พอล้มตัวลงนอน หัวถึงหมอน หรือว่างจากกิจการงาน เรื่องนี้มันก็เข้า มาแล้ว พอลืมตาขึ้น ไอ้เรื่องนี้ก็มาแล้ว นี่แหละคือการของโหมะ แล้วก็วน เวียนอยู่อย่างนั้น ถ้าเราไม่ดู เราจะไม่รู้ แล้วมันก็น่ากลัวมาก

ที่น่ากลัวมากนี้ ท่านเปรียบกิเลส เหมือนไฟ ถ้าหากว่าเป็นโตะ ระคะ ท่านเปรียบเหมือนไฟเปียก ขึ้นชื่อว่าไฟนี้ มันร้อนทั้งนั้น แต่ว่าถ้าเป็นไฟเปียกด้วย โตะ ระคะ ที่พอได้มาก็ชื่นชมยินดี แล้ว ก็ชุ่มแฉะอยู่กับความพอใจยินดีนั้น จึง เป็นไฟเปียก เหมือนกับว่ามันไม่ไหม้ เหมือนกับว่ามันไม่ร้อน แต่อันที่จริงแล้ว มันร้อนอยู่ภายในตลอดเวลา แล้ววัน หนึ่งเมื่อถึงโอกาสมันก็จะเปิดได้เหมือนกัน

ส่วนโตะนั้นท่านเปรียบเหมือนไฟ แห้ง ร้อนไหม้ ลองนึกถึงน้ำแข็งแห้ง บางคนนึกว่าน้ำแข็งแห้งไม่ร้อน แต่ถ้าหาก ลองจับน้ำแข็งแห้งดูก็จะรู้ มันไหม้มือ

เสียดหนังนี่ถลอกติดออกมาได้เลย ถ้าไปจับมันนาน หรือน้ำแข็งเปียกที่อาจจะเปรียบเหมือนไฟเปียก ถ้าไปจับมันเข้านานๆ มือก็จะเย็นชาได้เช่นเดียวกัน

ท่านเปรียบโลหะกับราคะว่าเหมือนไฟเปียก โทสะเหมือนไฟแห้ง แต่โมหะนั้นท่านเปรียบเหมือนไฟมืด เห็นไหม ความร้ายของโมหะ ไฟนี้มันมีแสงสว่างทั้งนั้น จะเป็นไฟกองใหญ่หรือไฟกองเล็ก จะเป็นไฟฟ้า จะเป็นแสงเทียน มันมีแสงสว่างทั้งนั้น และมันก็ให้ความร้อนทั้งนั้น แต่ท่านเปรียบโมหะเหมือนไฟมืด

ที่มันเป็นไฟมืดเพราะมันเห็นยาก มันเป็นไฟที่เผาไหม้กรุ่นอยู่ที่ในใจ แต่คนไม่รู้ เพราะไม่สังเกต ที่ไม่สังเกตก็เพราะไม่เคยดูข้างใน ไม่เคยศึกษาข้างใน ศึกษาแต่ข้างนอกจึงไม่รู้ว่าใจนั้นถูกไฟกิเลสเผาผลาญตลอดเวลา ไฟเปียกบ้าง ไฟแห้งบ้าง ไฟมืดบ้าง แล้วไฟมืดนี้แหละมันอยู่ในใจของมนุษย์โดยมนุษย์ไม่รู้ตัว มันเป็นที่นั่งหรือเป็นลูกหลานของอวิชชา โมหะเป็นลูกหลานของอวิชชา มันหนักกลัวมาก จึงต้องพยายามศึกษาดูให้ดี

นอกจากนี้กิเลสยังมีลักษณะที่จะก่อให้เกิดกรรม ถ้ากิเลสเกิดขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นกิเลสตัวไหน มันจะก่อให้เกิดกรรมตามมาเสมอ โปรดเข้าใจความหมายของกรรมให้ถูกต้อง กรรมคือการกระทำ กรรมในพระพุทธศาสนาคือการกระทำ การกระทำที่นำไปตามอำนาจของกิเลส ถ้าเกิดความโลภขึ้น หาวิธีที่จะเอาให้ได้ ลงมือกระทำเพื่อจะเอาให้ได้ พอได้มา มันก็เป็นวิบากที่เป็นผลของกรรม ผลของกรรมก็คือผลของการกระทำ แล้วก็ติดใจ จะเป็นทางลบหรือทางบวกมันก็ติดใจ

ถ้าได้อย่างใจ มันก็ซีกเหิม ทำอีก โลก
ต่อไปอีก ทำอีก แล้วก็ได้อีก ก็ทำ
ไปอีก นี่ก็เรียกว่าทำให้เกิดวิภวภูฏะ เป็น
การเวียนว่ายไปมาของความทุกข์ที่เกิดขึ้น
ในใจ วงของวิภวภูฏะมันเกิดขึ้นอย่างนี้
พอเกิดกิเลสก็ทำกรรม เกิดการกระทำ
เมื่อมีการกระทำตามกิเลสที่เกิดขึ้นก็มี
วิบากตามมา คือผลของกรรม แล้ววิบาก
นั้นก็กระตุ้นให้อยากทำอีก สมมุติว่ากิเลส
เกิดขึ้นแล้วทำไม่ได้อย่างที่กิเลสต้องการ
ผลมันเป็นไปในทางลบ คือไม่ได้อย่างที่
ใจต้องการ ก็เกิดความขัดเคือง จะต้อง
ทำอีกเพื่อให้ได้อย่างที่ใจกิเลสต้องการ
เพราะมันอยากจะทำให้ได้ เมื่อไม่ได้ก็
อยากจะแก้แค้น อยากจะทำให้สมใจอยาก

ฉะนั้น กิเลสเกิดขึ้นในใจเมื่อใด
มันจะก่อให้เกิดกรรมคือการกระทำ
ขณะใดที่กิเลสเกิดขึ้น ขณะนั้นเป็นขณะ
จิตที่เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ความ
ยึดมั่นถือมั่นในความเป็นตัวตนเข้ามาแทรก
กิเลสนี้ท่านบอกว่าเป็นได้ทั้งบวก เป็นได้
ทั้งลบ เพราะฉะนั้นคนจึงมองไม่เห็นว่
นี่กำลังทำตามกิเลส

บวกเป็นอย่างไร ก็เหมือนกับคน
บางคนอุทิศสัจหาเงินหาทอง จะด้วยวิธีใด
ก็ตาม ถูกต้องบ้าง ไม่ถูกต้องบ้าง
หาเอาไว้เพื่อให้ลูกให้หลาน ให้ครอบครัว
ของเราเป็นปึกแผ่น มองดูก็ดูดี มอง
ดูก็น่าชม พ่อแม่ที่ลงทุนเพื่อลูก ยอม
เหนื่อยเพื่อลูก นี่ก็มองดูเหมือนกับว่า
เป็นทางบวก ก็เลยคิดไปว่าดี มันใช้ได้

ส่วนในทางลบนั้นก็เห็นชัด คือจะ
เป็นความทุกข์ที่เกิดขึ้นในใจ **ฉะนั้น การ
สังเกตว่ากิเลสเกิดขึ้นในใจเมื่อใด หรือ
มีอยู่ภายในเมื่อใด ก็คือดูที่อาการของมัน**
เมื่อมีอาการตั้งเข้ามาเพราะอยากได้ นั่น
คือโลภหรือราคะ ถ้ามีอาการอยากทำลาย
อยากผลักออกไป นั่นคืออาการของโทสะ
เมื่อใดมีอาการของการสงสัย ติดตาม
วนเวียน ครุ่นคิดอยู่อย่างนั้น ไม่
สามารถจะตั้งจิตออกมาได้ นั่นคือโมหะ
แล้วก็มีแต่ความเศร้าหมองอยู่เรื่อย

อุปมา

ที่นี่ถ้าดูว่า นอกจากราคะ โลภะ โทสะ และโมหะแล้ว มันยังมีกิเลสอะไรที่ละเอียดยิ่งไปกว่านั้นอีกไหม ก็อาจจะแบ่งประเภทของกิเลสได้ดังนี้

อันแรกที่สุดก็คือกิเลสที่ปรากฏตัวออกมาให้เห็นเฉพาะหน้า คืออาจสังเกตได้ตามลักษณะและอาการของมัน ก็คือกิเลสที่เราพูดถึงเมื่อกัณ ๓ ตัวนั้น โลก โกรธ หลง หรือว่า โลภะ ราคะ โทสะ แล้วก็โมหะ นี่แหละเขาเรียกว่า **กิเลส** เฉยๆ

แต่ที่นี้ยังมีกิเลสอีกอย่างหนึ่งซึ่งน่ากลัวมากและควรจะต้องศึกษาให้รู้จัก นั่นก็คือกิเลสที่เกิดจากความเคยชิน เป็นความเคยชินที่ทำ ทำแล้วทำเล่าจนกระทั่งเคยชิน แล้วก็เก็บสะสมความเคยชินอันนี้ไว้ ท่านเรียกว่าไว้ในสันดาน คือไว้ในภายใน มีชื่อเรียกว่า **อนุสัย**

ฉะนั้น ถ้าถามว่าอนุสัยคืออะไร **อนุสัยคือสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำตามความต้องการของกิเลสข้าหลายๆ ครั้งจนเป็นความเคยชิน แล้วเก็บสะสมเอาไว้ไว้ในสันดาน** เช่น มีความโกรธ ครั้งแรกที่รู้สึกโกรธ รู้สึกไม่พอใจ มีโทสะที่แรกๆ ก็มีความสามารถข่มใจได้ มีสติ มีโทสะกับเด็กที่บ้าน แต่มีสติก็ยังไม่แนะนำ บอกกล่าวอย่างเรียบร้อยดี แต่ว่าพอมันหนักเข้า รู้สึกว่าหนไม่ไหวแล้ว ก็ใช้พละวาจากับเด็กคนนั้น พอพูดพลัวะออกไปที่แรก รู้สึกสะดุ้งเพราะไม่เคยทำ แล้วก็รู้สึกอายใจ นี่เป็นการทำครั้งแรก แต่เด็กคนนั้นไม่ฉลาดหรือจะว่าโง่จริงๆ ก็ได้ จึงแก้ไขปรับปรุงตัวเองไม่ได้ ทำตามที่แนะนำสั่งสอนไม่ได้ ก็เกิดโทสะอีก

ครั้งที่แล้วพรุสวาจาไปแล้วสะดุ้ง ที่นี้พอ
ทำไปแล้วครั้งหนึ่ง ก็เกิดความรู้สึกว่าได้
เคยทำแล้ว พุดอย่างนั้นแล้ว ทำไมจะ
พุดอีกไม่ได้ พอครั้งที่ ๒ ก็พรุสวาจา
ไปอีก ทีแรกก็รู้สึกกระตาค รู้สึกอาย
อยู่เหมือนกัน แต่ครั้งที่ ๒ นี้ ความ
รู้สึกอายลดลงแล้วเพราะมันทำซ้ำ พอ
เกิดโทษครั้งที่ ๓ ทำอีก
ขอโทษเรียกว่าค่าอีก ค่า
ซ้ำๆ นี่แหละ
เป็นนิสัยแล้ว
และเป็นทาง
ให้เกิดกิเลส
ชนิดที่ ๓ ซึ่ง
ท่านเรียกว่า
อัสวะ

**อัสวะคือกิเลสที่พร้อมที่จะไหล
ออกมาจากคลังของอนุสัยที่เก็บเอาไว้**
ท่านเรียกว่าอัสวะ หมายความว่าอย่างไร
ก็เช่น เมื่อก่อนนี้เด็กคนนั้นมักทำผิด
ชอบทำของแตก แล้วทำซ้ำแล้วซ้ำอีก
เด็กคนนั้นทำแล้วจึงได้พรุสวาจาไป ที่นี้
บางทีเด็กคนนั้นยังไม่ทันได้ทำอะไรผิด
แต่อาจมีอาการหันรีหันขวาง ชวนให้หมั่นไส้
ก็ด่าออกไปทันที ทั้งที่ยังไม่ได้ทำงานแตก
คือด่าเพื่อป้องกันเอาไว้ก่อนเพื่อไม่ให้ทำ
งานแตก นี่คืออัสวะที่มันไหลออกมา
อย่างไม่ได้ตั้งใจ ทั้งที่รู้ว่ามันไม่ดีไม่งาม
เลย

อัสวะคือสิ่งที่ไหลล้นออกมาจาก
อนุสัย ซึ่งอาจจะเกิดได้ทั้งจากโลภะ
จากโทสะ จากโมหะ เหมือนอย่างโลภะ
ความโลภ คนที่ชอบเดินซื้อของอย่าง
ที่ไม่มีความจำเป็นจะต้องซื้อ แต่เป็นคน
ช่างซื้อแล้วก็มีเงินพอจะซื้อ เป็นคนชอบ
ซื้อเสื้อผ้า ซื้อเสื้อผ้าใหม่ๆ บางคนก็ชอบซื้อ
เพชรพลอย เมื่อมีเงินมาก มากพอที่
จะไปซื้อได้บ่อยๆ ถ้าเห็นก็ต้องซื้อ
เห็นเข้าต้องซื้อ โดยที่ไม่มีความจำเป็นจะ
ต้องใช้เลย นี่เรียกว่าซื้อจนเป็นอนุสัย
แล้วเมื่อไรที่ไม่ได้ทำอย่างนั้นจะรู้สึกว่าจะไม่มี
ความสุข

หรือคนที่ชอบคิด แล้วก็รู้สึกว่าการ
คิดนี้มันดี คือการคิดวนเวียน เป็น
อาการของโมหะ คิดวนเวียน พอก่อนนอน
นี่ฉันต้องคิด ถ้าไม่คิดแล้วนอนไม่หลับ
บางคนว่าอย่างนั้น คิดวนเวียนนี่คิดใน
เรื่องใคร เช่น คิดวนเวียนในเรื่องของ
คนที่ไม่ชอบ ที่ไม่ถูกใจ ที่พูดให้เรา
รู้สึกว่าจะเจ็บใจ ก่อนนอนก็เอาไปคิด
คิดคืนแรก ก็ยังไม่เท่าไร แต่มันยังไม่
ได้ชำระกัน คือ ยังไม่ได้คืนให้
พอรุ่งขึ้นก็เอามาคิดอีกๆ เป็น
คืนๆ พอลืมตาตื่นขึ้นก็คิดอีก

นี่ก็เป็นอนุสัยแล้ว เมื่อสั่งสมอนุสัย
ให้เกิดขึ้นแล้วก็จะล้นเป็นอัสวะไหลออก
มา นี่เป็นสิ่งที่ท่านบอกว่าต้องสังเกต มันจะ
ออกมาเป็นขั้นๆ ตามลำดับ ที่หยาบ
เห็นได้ง่ายก็คือกิเลส ความโลภ ความ
โกรธ ความหลง แต่ที่ละเอียดลงไปอีก
ก็คืออนุสัยที่ได้สะสมเอาไว้จนกระทั่งเป็น
ความเคยชินซึ่งท่านบอกว่าน่ากลัวมาก
บางคนอาจสามารถจะลดละกิเลสตัวใหญ่ๆ
นี้ได้ แต่สำหรับอนุสัยนี้ลดละยากมาก

ดังนั้น ท่านจึงบอกว่า**วิธีแก้อุสัย**
ก็คือ ไม่เติมเข้าไป พยายามฝืนใจ
บังคับใจให้ได้ อย่าทำซ้ำ ให้รู้ทันว่าเป็น
อนุสัย มันไม่ดี มันไม่งาม ไม่
ยอมทำซ้ำ คือแข็งใจ ช่มใจ ช่มใจ
ด้วยสติ ช่มใจด้วยสมาธิ ไม่ยอมทำ
ถ้าหากว่าช่มใจด้วยสติ สมาธิ ก็ยัง
ไม่ค่อยจะได้ ท่านบอกว่าเอาไฟลงเข้าไป
ไฟที่จะลงเข้าไปเพื่อเผาไหม้อุสัยก็
คือวิปัสสนาภาวนา ให้เกิดปัญญา ให้
เห็นว่าอนุสัยที่กำลังกระทำอยู่นี้ จะด้วย
กิเลสตัวใดก็ตาม ล้วนแต่อยู่ในสภาวะ
ของการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป ตาม

หลักของไตรลักษณ์ แล้วก็พิจารณาดูตามหลักของกฎอิทัปปัจจยตา คือเหตุปัจจัยที่ทำให้เป็นอย่างนี้ ใช้ทั้งสติ สมาธิ ปัญญา ที่เกิดจากสมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนาทั้งสองอย่างพร้อมๆ กัน พอบังคับจิตให้สงบได้หน่อย ก็ดูลงไปถึงความจริงว่ามันไม่เที่ยง มันไม่มีตัวตน ให้โกรธ ให้รัก หรือว่าให้หลงเลยสักอย่าง มันเป็นแต่เพียงสิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ดับไป แม้ครั้งแรกจะยังมองไม่เห็นด้วยใจ จะพูดเอาก่อนด้วยคำพูดก็ยังมีดีเพื่อเป็นเครื่องเตือนใจ สะกิดใจ ให้หยุดได้ แล้วถ้าหากเอาไฟลงมันบ่อยๆ เสมอๆ มันก็จะค่อยๆ ลดลงๆ ที่จะเป็นอาสวะไหลออกมา มันก็ลดลงด้วย

การที่จะขัดเกลาจิตจนกระทั่งบรรลุถึงธรรมอันสูงสุด คือจิตสงบเย็นได้อย่างสนิทนั้น ต้องพยายามขัดเกลาอนุสัยไม่ให้ เป็นอาสวะไหลออกมา จนอาสวะกิเลสทั้งหลายไม่มีเหลือ เหลือเพียง สะอาด ซึ่งมันเป็นสิ่งที่ทำได้ยากมาก

อนุสัยเป็นสิ่งที่ทำบ่อยซ้ำซากจนเคยชิน ติดมานาน ฉะนั้น ในขณะที่

มีเวลาอยู่กับตัวเองที่นี้ ขณะใดที่ไม่สามารถจะตามลมหายใจได้ เบื่อ อยากรจะเปลี่ยน ลองชุดคู้ย คั่นดูซิว่าในจิตของเรา มีอนุสัยอะไรบ้างที่เราทำไปด้วย ความเคยชินจนมันเป็นอาสวะไหลออกมา แล้วก็ทำโดยอัตโนมัติ โดยไม่ได้ตั้งใจ ลองดูซิ ทั้งการพูด ทั้งการกระทำ ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ลองคั่นดูเองแล้วก็จะพบ พบแล้วก็แก้ไขเสีย

เกรียงไกรกัน

กิเลสเกิดเพราะขาดสติ เมื่อใดที่ขาดสติ เมื่อนั้นกิเลสจะเกิดขึ้นทันที **สติจึงช่วยป้องกันกิเลสได้** แล้วท่านก็บอกว่ากิเลสนี้เป็นคู่ปรับของโพธิ์ โพธิ์ก็คือปัญญา คึนสุดท้ายก่อนที่เจ้าชายสิทธัตถะจะตรัสรู้เป็นพระพุทเจ้า ได้เสด็จไปประทับนั่งที่ใต้ต้นไม้ต้นหนึ่งชื่อว่าอัสนัสถะ แล้วก็ทรงปฎิญาณกับพระองค์เองว่า ถ้าไม่ตรัสรู้ในคืนนี้จะไม่ยอมลุกขึ้นเลย แม้เนื้อหนัง เอ็น กระดูก เลือดเหือดแห้งหมดไป

ก็จะไม่ลุกขึ้นเลย แล้วพระองค์ก็ตรัสรู้ในคืนนั้น ต่อมาต้นไม้ต้นนั้นก็ได้รับการขนานนามใหม่ว่าต้นโพธิ์ เพราะว่าโพธิ์หมายถึงปัญญา ความฉลาด ท่านจึงบอกว่า**โพธิ์เป็นคู่ปรับของกิเลส**

การที่จะกำจัดกิเลสให้ได้เด็ดขาดต้องใช้สติ สมาธิ และปัญญา คือปัญญาข้างใน ปัญญาที่เป็นโพธิ์หรือพุทระนั้นแหละจึงจะสามารถตัดกิเลสได้ เพราะปัญญานี้เป็นความคม สมาธิเป็นน้ำหนักเหมือนอย่างต้องการจะตัดต้นไม้สักต้นหนึ่งก็ต้องหามัดหรือเครื่องมือในการตัดให้มันเหมาะ คือมีทั้งน้ำหนักและความคม ถ้าหากว่ามีแต่น้ำหนักคือมีแต่สมาธิ แต่คมไม่มี ที่อ ตัดเท่าไรมันก็ไม่ขาด หรือมีความคมแต่น้ำหนักไม่มีเพราะเล่มมันบางไป เล่มมันเล็กไป ก็ตัดไม่ขาดอีกเหมือนกัน จึงต้องมีทั้งสองอย่างให้สมดุลกัน โดยท่านบอกว่า สิ่งที่จะตัดกิเลสได้อย่างเด็ดขาดนั้นคือปัญญา

ที่ท่านบอกว่ากิเลสเป็นคู่ปรับของโพธิ์ก็เพื่อจะบอกให้รู้ว่าถ้าไม่อยากให้กิเลส

เกิดขึ้น ต้องศึกษาข้างในให้มากๆ ให้
รู้จักลักษณะอาการของกิเลสที่เกิด ความคุม
มันให้ได้ นอกจากนั้นแล้วก็พยายาม
ที่จะคว้ามือนุ้ยอะไรเกิดขึ้นบ้าง ที่จะ
ต้องแก้ไขไม่ให้มันเป็นอาสวะไหลออกมา
ซึ่งก็ต้องอาศัยปัญญาข้างใน

รสอโรงที่นลอกหลวง

ฉะนั้น กิเลสเกิดขึ้นเมื่อใดก็สังเกต
ได้ว่ามันจะต้องเคঁร่าหมองทุกที มันจะ
ต้องสกปรกทุกที มันจะต้องเป็นทุกข์

เหมือนอยู่ในนรกทุกที กิเลสจึงเป็นสิ่งที่
น่ากลัวมาก ที่ท่านบอกว่าน่ากลัวก็
เพราะกิเลสนี้มันมีรสอโรย อร่อยไหม
เวลาโกรธมันอโรยไหม นั่นแหละ ที่
โกรธแล้วหยุดไม่ได้ โกรธแล้วสนุก
โกรธแล้วหาเรื่องทะเลาะวิวาทต่อไป เอา
เรื่องกันจนถึงที่สุด เพราะมันสนุก มัน
สนุกในใจ สนุกทั้งๆ ที่ร้อน ทั้งที่มัน
เป็นไฟแห้ง มันร้อน มันเผา แต่มัน
สนุก ต้องเอาให้ได้ ฉันต้องเอาคืนให้ได้

นี่คือรสอโรยที่มันซ่อนเร้น ซ่อน
เร้นอยู่ภายในโดยเราไม่รู้ว่าจะซ่อนเร้น แล้ว
ก็เลยเป็นทาสของมัน ทำตามมัน หรือ
ความโลภก็ตามที่ มันสนุก ยิ่งได้ยิ่ง
สนุก พอไม่ได้เข้าก็อกคืดต่างๆ เหมือน
อย่างที่เราเห็นในหนังสือพิมพ์ นี่เพราะ
รสอโรย โลภะ ราคะ และโทสะเห็น
ง่าย แต่โมหะมันก็มีรสอโรยของมันอีก
เหมือนกัน ยิ่งคิดยิ่งเพลิน ยิ่งคิดยิ่ง
เพลิน ก็เลยไม่รู้ว่าได้เสียเวลา เสียพลัง
ไปกับการคิดเช่นนั้นเพียงใด มันน่ากลัว
เพราะมันมีรสอโรยที่ลลอกหลวง มันน่า
กลัวเพราะมันทำให้ตกนรกทั้งเป็น

วงแหวนของกิเลส

พอตกอยู่ใต้อำนาจของความโลภ โกรธ หลง มันทำให้ติดอยู่กับวงของ วัฏฏะ อย่างที่ชอบใช้ว่าเป็นวงเวียนชีวิต ทำให้ว่ายเวียนอยู่นั้น ไม่ได้ลงไปว่ายในน้ำ ในทะเลอะไร แต่จิตข้างในมันว่ายเวียน อยู่ในวัฏฏะของความทุกข์ กิเลสเกิดขึ้น พอทำตามกิเลสก็เป็นกรรม กระทำ กรรมมันก็มีวิบาก แล้ววิบากก็กระตุ้น ให้เกิดกิเลสต่อไปอีก

อย่างเช่นอาจจะเริ่มต้นด้วยโลภ โโลภอยากได้แล้วมันไม่ได้ อย่างใจก็เปลี่ยน เป็นความโกรธ โกรธแล้วก็ยังทำลายไม่ได้ อย่างใจ ยังทำลายตัวอุปสรรคนั้นไม่ได้ ก็เกิดเป็นโมหะคือความหลง ครุ่นคิด วนเวียนหาวิธีการต่างๆ ทำยังไงถึงจะ ทำลายตัวอุปสรรค แล้วก็ดึงเอาสิ่งที่เรา ต้องการมาให้ได้ เห็นไหม จะบอกว่า กิเลสตัวไหนเป็นต้นเหตุของกิเลสตัวไหน หรือกิเลสตัวไหนเป็นผลของกิเลสตัวไหน มันยาก มันหมุนเวียนกันอยู่อย่างนี้ ประเดี้ยวตัวนี้เป็นเหตุ ประเดี้ยวตัวนี้เป็นผล ประเดี้ยวตัวนี้เป็นผล แล้วก็กลายมาเป็นเหตุ มันสลับกันอยู่ตลอดเวลา

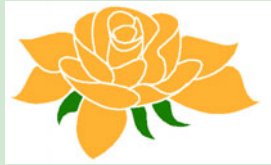
ฉะนั้น ท่านผู้ใดที่บอกว่าฉันไม่มี หรอกกิเลส เหลือโกรธนิดเดียว เหลือ โกรธอีกนิดเดียวเท่านั้น ถ้าไม่โกรธเลย ดีเหลือเกิน วิเศษ อาจจะบรรลุไปเลย ก็ได้ ดูให้ดีๆ เราจะศึกษาเรื่องของ ข้างในกันมากในหมวดที่ ๓ คือ จิตตานุ- บัสนา ก็ต้องรู้จักอาการของกิเลสเอาไว้ก่อน ถ้าเราไม่รู้จัก เราจะไม่สามารถศึกษาสภาพ ลักษณะของจิตได้

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)

ปลูกฝังหัวใจแผ่นดินดี

เขียนโดย

ลูเซีย บาเกตาโน่

แปลจากภาษาสเปน

โดย

รัศมี กฤษณมิมข

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : ๒๕๔๒

ผลกำไรจะนำไปช่วยเหลือเด็กยากจนในชนบท

ราคาเล่มละ ๘๐ บาท (รวมค่าส่ง) สั่งซื้อได้ที่

นางรัศมี กฤษณมิมข ๒๐๒๕/๑๓๖ ถ.เจริญกรุง ๗๗ วัดพระยาไกร
บางคอแหลม ปท.วัดพระยาไกร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐ โทร. ๒๑๖-๕๑๕๐
โทรสาร ๒๑๖-๕๑๕๑

เริ่มลงในฉบับที่ ๑๐๘

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ณ สถานที่เช่นเบนิเรซาอานี้ ชาวแพร์สะพัดตรวจเร็วราวกับลมพัด โดยเฉพาะเรื่องที่ อารีเบ้เอาเครื่องจักรของเขา ไปช่วยหว่านเมล็ดพันธุ์ให้กับครอบครัวอิปาร์รากริเร้นั้น เป็น ชาวใหญ่ที่เดียว

แต่โลกมันก็เป็นอย่างนี้แหละ เมื่อก่อนนี้ใครๆ ก็ว่าสมาเบียร์ไม่ดี ความพยายามที่เขา จะเปลี่ยนระบบการทำงานในท้องถิ่น ถูกลมองในแง่ร้ายราวกับเขาเป็นศัตรู เขาถูกกล่าวหาว่า ต้องการแสวงหาผลประโยชน์จากส่วนรวม แต่คราวนี้ผู้ที่ตกเป็นเป้าวิจารณ์อย่างเสียหายกลับ กลายเป็นตัวฉิ่ง อิปาร์รากริเร้...

นี่ก็อีกคน...คงตากหน้าไปขอความช่วยเหลือจากเขา แม้ว่าจะเคยมีเรื่องไร้ อุ่นกันมาก่อน ฉันได้ยีนอิซาเอียส์พูด แม้นฉันจะอยู่ในบ้านแต่ฉันก็ชะงัก ออกมาทางหน้าต่างชั้นล่างเพื่อรดน้ำต้นไม้

เปโย้ โทมัส อิซาเอียส์ และชายอีกสองคนกำลังนั่งคุยกันอยู่บน ม้านั่ง ต่างก็มีแก้วไวน์ในมือ

“เกิดอะไรขึ้นกับไร่ของฉันหรือคะ” ฉันถามทั้งที่ไม่มีใครเชิญเข้าร่วม วงสนทนา

“ไม่มีอะไรหรอก ก็เจ้าอารีเบ้มันไง เขาพยายามรวบรวมที่ดิน บนโน่น หลังบ้านเขา แลกเปลี่ยน ทั้งซื้อทั้งขายไม่รู้จะไร้อะไรต่ออะไร ...เขา เคยไปอยู่ต่างประเทศและเล่าว่า ที่โน่นชาวบ้านมีที่ดินติดกันผืนใหญ่ๆ จึงไม่มานั่งเสียเวลาเก็บเกี่ยววันนั้นแห่ง พรุ้งนี้แห่ง เอาเหอะ ไม่มีใครรู้ หรอกว่าเขาทำไปทำไม เผอิญตัวฉิ่งมีที่อยู่แปลงหนึ่งแถบนั้น ไร่ของฉัน ที่เราพูดถึงนะอยู่ใจกลางที่ดินของอารีเบ้พอดี อารีเบ้จึงอยากซื้อ หรือแลกเปลี่ยนกับแปลงอื่นของเขา ไม่เช่นนั้นก็ต้องใช้มือ ถางทางมากทีเดียว เพื่อจะให้เครื่องจักรเข้าได้

เนื่องจากเขาได้ซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยมา แต่ตัวฉันไม่ยอมแลกร และเนื่องจากที่ดินผืนนั้นไกลจากบ้านฉันมาก เขาก็เลยไม่เคยไปทำอะไรกับมัน เพียงแต่ไม่ยอมให้หลุดมือไปทั้งๆ ที่อาร์เบ้ก็ให้ข้อเสนอที่ดีมาก”

ฉันถอยห่างออกมาจากหน้าต่างอย่างเร็วสรว้อย แล้วมาเบียร์ก็อุตล่ำที่ไปช่วยเขาโดยลืมเรื่องทั้งหมดเสีย

พวกผู้ชายยังคงพูดคุยกันต่อไป ฉันรู้สึกว่พวกเขาไม่ได้ชื่นชมมาเบียร์ขึ้นมาทันทีทันใดมากไปกว่าความรู้สึกอิจฉาแบบเด็กๆ ที่ฉันชิน อิบาร์รากริเร่ ซึ่งหว่านเมล็ดข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวบาร์เลย์และไม่รู้อะไรต่อมิอะไรรีกมากมายที่หลังเพื่อนบ้าน แต่กลับเสร็จก่อนเพราะว่ามีเครื่องหว่านมาช่วย

ฉันขึ้นไปบนห้อง รู้สึกวุ่นวายใจมาหลายวันแล้ว ไม่เฉพาะเรื่องเตเรซ่าเท่านั้น แปลกนะที่ฉันไม่เคยคิดเลยว่าแจะสอบไม่ผ่าน ฉันภูมิใจในตัวเตเรซ่ามาก แต่เป็นเพราะว่าฉันไม่พบมาเบียร์เลย ฉันอยากจะขอบคุณเขา ฉันไม่อาจที่จะหยุดคิดถึงเรื่องที่เรพบกันที่โบสถ์ สถานที่ซึ่งฉันไม่คาดหวังว่าจะได้พบเขา หรือช่วงเวลาที่ฉันไม่มีวันลืมเลือน ขณะที่เขาทำให้เครื่องดนตรีเก่าแก่นั้นมีชีวิตชีวาสงเสียงไพเราะ ขึ้นมาได้อีกครั้งอย่างไม่คาดฝัน

ฉันรู้ว่าเขาจะวนอยู่กับการหว่านเมล็ดพันธุ์ในไร่ของฉัน แต่ฉันปรารถนาที่จะได้พบเขา พูดคุยกับเขาแม้เพียงครู่เดียว

การกลับมาของเตเรซ่า ทำให้ฉันต้องทิ้งความกังวลทุกอย่างไว้ก่อน เตเรซ่าช่างเบิกบานสดใสเสียจริงๆ แก็ได้คะแนนดีเสียด้วย อีกทั้งยังลงทะเลเรียนต่อแล้ว และต้องการจะกลับไปปัมป์ปอลัน่าโดยเร็ว

แม้วันกลับของแจะตรงกับวันแรกของงานฉลองรื่นเริงของหมู่บ้านซึ่งบรรดาเด็กสาวมักขึ้นชอบกันนักก็ตาม แก็ไม่ได้สนใจงาน เพราะไม่อยากจะเรียนแม่เพียงวันเดียว

แม่ น้องสาว เพื่อนๆ ของเตเรซ่า รวมทั้งฉันไปส่งเตเรซ่าขึ้นรถโดยสาร

พ่อของเตเรซ่าสวมกอดรำลาคาแก่ที่บ้าน พยายามปิดบังอารมณ์ความรู้สึกของเขา “ตั้งใจเรียนนะลูก” เขาพูดด้วยน้ำเสียงภาคภูมิใจ “แล้วรีบจดหมายมานะ ถ้าพ่อไป ปัมโปล์น่า พ่อจะแวะเยี่ยมลูกที่บิยาบานะ”

บาทหลวงโฆเซ่ มารี ปรากฏกายขึ้นจังหวะเดียวกับที่รถโดยสารกำลังวิ่งปุลงๆ จากไป ท่านก็ไม่อยากพลาดการรำลาคาครั้งนี้เช่นกัน

“นี่เป็นผลผลิตรุ่นแรกของเธอ มูรีเอล” คุณพ่อพูด

“บางทีในอีกไม่กี่ชั่วโมงจะเหลือแต่พวกเรายู๊ที่นี่ หมอ ครู พระ เพราะเราเป็นคนต่างถิ่น”

“ดิฉันอยากจะให้ทั้งหมอ พระ และครู กลายเป็นชาวเบอริเรชอานไม่ช้านี้คะ คุณพ่อ”

ฉันตอบ

ท่านยิ้ม ท่าทางพอใจมาก

“เธอมีป้าอีกไหม” ท่านถามขึ้นอย่างกะทันหัน

“ไม่มีแล้วค่ะ ทำไม่หรือ”

“พ่อรู้สึกที่เราต้องมองหาพวกป้าๆ ไว้ เพราะอีกไม่นานนี้เราคงจะต้องขอความช่วยเหลือจากบรรดาป้าๆ อีก ดูน้องๆ แกลี”

ฉันมองไปที่พี่น้องทั้งสาม เมร์เซเดส มาเรีย เรซิน่า อิปาร์รากีร์เร่ ซึ่งมองเตเรซ่าด้วยสายตามุมิใจระคนอิจฉา

เด็กทั้งสามมีใบหน้าผอม ไร้ผมเปียแบบเดียวกัน มีดวงตาสีเขียวอ่อนเหมือนกัน และคางที่บอกลงถึงความมุ่งมั่นเช่นเดียวกัน

จริงด้วย คุณพ่อโฆเซ่ มารี พูดถูก ฉันแน่ใจว่าปีหน้า เมร์เซเดสก็จะไปเรียนต่อ แล้วตามมาด้วยมาเรีย และคนสุดท้ายก็คือเรซิน่า

ทำไมต้องเป็นเด็กพวกนั้น เด็กซึ่งไม่เคยได้รับกำลังใจจากครอบครัวในเรื่องการเรียนเลย

ฉันเดินกลับบ้านอย่างช้าๆ และอึมเศร้า

ฉันเสียใจมากที่หาเบียร์ไม่ทราบว่าเขา เतरเช้าจึงมีโอกาสเรียนต่อ ฉันอยากจะบอกเขาเหลือเกิน อยากเล่าให้เขาฟังว่า เतरเช้าดีใจเพียงใดกับความฝันของแก...

ฉันน่าจะไป...

ไม่รู้อะไรคิดนี้เกิดขึ้นในสมองของฉันได้อย่างไร ฉันอยากพบหาเบียร์เพื่อบอกให้เขารู้ว่าฉันรู้สึกขอบคุณมากเพียงไร ถ้าไม่พบเขาที่หมู่บ้าน ฉันก็ไปหาเขาที่บ้านได้เพราะวันนี้เป็นวันหยุดเทศกาล เขาไม่น่าจะทำงาน ฉันคงเจอเขาแน่นอน

ฉันรีบก้าวยาวๆ สายแล้ว แต่พระอาทิตย์ยังส่องแสงไม่แรงนัก ไปไม่ห่างส่งเสียงกรอบแกรบทุกครั้งที่ฉันเหยียบลงไป และส่งกลิ่นหอมแห่งฤดูใบไม้ร่วง ป่าเกล็ดทำให้ฉันคิดว่าน่าจะพานักเรียนของฉันไปเก็บเกล็ดสักสองสามกระสอบในวันอาทิตย์ คงจะมีคนช่วยเราขายที่ตลาด แล้วเราก็ซื้อหนังสือเพิ่มอีก เราขายเห็ดไปเมื่อเดือนพฤษภาคม ผลสโล ซากูซา พิซซ่า รวมทั้งนกพิราบสองตัวที่มีเกล็ดให้เรา หลังจากการมาเยือนของนกพิราบ

บ้านยังคงอยู่ที่เดิม ทว่ามันดูสวยกว่าทุกครั้ง แทรกอยู่ท่ามกลางต้นไม้ที่มีใบเหลืองอร่าม ไม่รู้ว่าทำไมฉันเกิดกลัวขึ้นมาทันทีว่าเขาจะไม่อยู่ ประตูบ้านเปิดอยู่ ฉันส่งเสียงเรียกอย่างเดียวกับครั้งกระโน้น แต่ไม่มีเสียงตอบ

ฉันคอยอยู่สักครู่แล้วจึงตัดสินใจเข้าไป

ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเลย นอกจากผลควินซ์ที่เห็นครั้งกระโน้น มาบัดนี้มีแอปเปิ้ลสีแดงส่งกลิ่นหอมมาแทนที่ ประตูหลังบ้านเปิดอยู่จึงมองทะลุออกไปยังสวนผลไม้ ใบไม้สีเหลืองทองร่วงลงปกคลุมพื้นดิน ภาพเบื้องหน้างดงามเสียจนฉันแทบจะหยุดหายใจด้วยเกรงว่าความวิจิตร ณ ที่นั้นจะถูกรบกวน

มีถุงเท้ายี่สิบห้าคู่อยู่บนหีบตรงประตูทางเข้า ฉันถามตัวเองว่าไม่ใช่คู่เดิมที่ฉันเห็นเมื่อ
เกือบปีที่แล้วหรือ

ที่ชั้นบนเกือบจะตรงเหนือคิระระของฉันมีเสียงก้าวหนักๆ ฉันรู้สึกอายมาก ฉันรู้ว่าทำ
ไม่ถูกที่มาหาเขา แต่ก็สารภาพกับตัวเองว่า ความรู้สึกอยากพบเขาคือครั้งมีมากกว่าที่อยากจะ
มาขอบคุณเรื่องที่เขาช่วย

เสียงฝีเท้าที่นั่นดังอยู่ที่บันไดกว้างที่ทำด้วยไม้ มันใกล้เข้ามาและฉันก็รู้สึกอยากจะทำ
ไปก่อนที่เขาจะทันเห็น แต่สายไปเสียแล้ว เขาอยู่ที่นั่น ที่ชั้นบันได เขารีบวิ่งลงมาพาลงกัลด
กระดุมข้อมือ

แน่ล่ะ เขาไม่คิดว่าจะเจอฉันที่นั่น เขาหยุดชะงักที่ชั้นบันไดแรก มองฉันอยู่ชั่ววู๊ดใจ
“มูริเอล” เขาเอ่ยเพียงเท่านั้น และฉันก็รู้สึกว่าคุณชื่อของฉันช่างไพเราะอะไรเช่นนั้น

“ดิฉันมาขอบคุณคุณค่ะ”

ฉันเข้าใจผิดที่บอกว่าไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเลยในบ้านหลังนี้ เขา
โง่งงที่เปลี่ยนไป ฉันรู้ได้เมื่อเห็นเขามองไปที่ถุงเท้าบนหีบแล้วถอยหลังเข้า
ใกล้หีบโดยคิดว่าฉันไม่ทันสังเกต และแอบหยิบมันซุกเข้าไปในกระเป๋า
กางเกงด้านหลังของเขาอย่างรวดเร็ว

ท่าทีที่เขาอยากจะทำความไม่เรียบร้อยของบ้านทำให้ฉันพอใจ
“ขอบคุณเธอครับ” เขาถามในที่สุด

“ใช่! ขอบคุณคุณนั่นแหละ เด็กนักเรียนหญิงของฉันคนหนึ่ง
ได้เรียนต่อ และดิฉันก็มีความสุขมากเสียจนไม่รู้จะบอกคุณยังไงดี คุณ
ทำไปเพราะอะไรคะ”

“ไม่ทราบสิครับ น่าจะเป็นเพราะผมคิดว่าในเวลานั้นมีแต่ผม
คนเดียวเท่านั้นที่จะช่วยได้ ไม่ต้องขอบคุณผมหรอก ผมไม่ได้ลง
แรงอะไรเลย”

“ไม่สำคัญหรอกว่าคุณจะลงแรงเท่าไร ที่สำคัญก็คือ
ความตั้งใจและผลของมัน คุณทราบไหมคะว่า แกสบ

ผ่านและจะได้เรียนต่อ”

“ทราบครับ พ่อของแกบอกผมเมื่อวานนี้”

ดูเหมือนเราไม่มีเรื่องอะไรจะพูดกันอีก ฉันจึงบอกลา แต่ยังไม่ทันหันหลังกลับ เมื่อเขาพูดขึ้น

“คอยเดี๋ยว ผมจะไปกับคุณ”

เขาหยิบเสื้อขึ้นมาตัวหนึ่ง จากเสื้อกันหนาวสามตัวที่กองรวมกันอยู่บนม้านั่ง แล้วเดินเคียงข้างฉัน

เราเดินไปด้วยกันช้าๆ ฉันยังไม่อยากกลับบ้านเลย...เขาเบียร์กัมตัวลงใกล้ต้นไม้และเก็บลูกของมันสองลูกบนพื้นดิน เขาใช้มือแกะแล้วส่งให้ฉันอย่างเลื่อนลอย ระหว่างที่ฉันกำลังกินอยู่นั้น เขาวิ่งตามสบายหันหลังให้ท้องทุ่ง ฉันทำตามอย่างเขา

บ้านจึงอยู่ตรงหน้าเราพอดี แอบอยู่ระหว่างหมู่ไม้ซึ่งให้สีส้มแห่งฤดูใบไม้ร่วง ที่เขาดำเนินไต่เขาจากตอนบนสุดของระเบียบ มีพริกพวงโตและถั่วแระวนตากแห้งอยู่

“บ้านของคุณสวยจังค่ะ” ฉันพูด

เขามองบ้านอย่างสนใจ รวากับเพิ่งเห็นมันเป็นครั้งแรก และไม่ละสายตาไปจากบ้านขณะที่ตอบฉันว่า

“ใช้มันสวย สวยจริงๆ แต่ทว่าว่างเปล่า”

เขาเงยไปสักพัก และพูดต่อว่า

“ตั้งแต่วันนั้นในเดือนมกราคม วันที่คุณเปิดประตูบ้านผมตามหลังคุณไป ผมก็ทนทุกข์อยู่กับความเดียวดาย คุณรู้ไหมว่า แต่ละวันผมเฝ้าฝันว่าจะมีผู้หญิงสักคนมาอยู่เคียงข้างผม แล้วผู้หญิงคนนั้นก็มีความงามแบบเดียวกับคุณ รูปร่างอย่างคุณ เสียงเหมือนคุณ และเส้นผมดูจเดียวกับคุณ...”

ฉันตะลึงพรึงเพริด จนกระทั่งเศษลูกันทดกไป

ตามร่องนิ้วของฉัน จึงซุกมือเข้าไปในกระเป๋าเสื้อแจกเก็ตสีฟ้า เพื่อไม่ให้เขาเห็นมันสั้น
ฉันจำได้ว่าในขณะนั้นไม่อยากจะพุดอะไรต่อ ฉันอายและไม่รู้จะมองไปทางไหนดี
“ผมชอบคุณจริงๆ นะ มูริเอล”
อย่า ! ขออย่าให้มันสั้นสุดเลย ให้เขาพุดต่อไปเถิด
ฉันฟังเขาด้วยหัวใจที่ลึกลง และอยากตะโกนให้รู้ว่ามันเปิดเพียงใด
เพราะว่าฉันเองก็ฝันเช่นกัน ฝันที่จะให้เขาบอกกับฉันอย่างนี้ แต่คิดว่ามันคงเป็นไปได้
เพียงแต่ความฝันเท่านั้น

“ผมจะทำให้คุณมีความสุข ผมมั่นใจ เราจะมีความสุขมากหากได้อยู่ด้วยกัน และถ้า
คุณก็รักผมเช่นเดียวกัน”

ฉันยังคงนั่งเงียบ มองไปไม่ที่พื้นดิน ฉันรู้สึกวุ่นวายใจไม่น้อย

“คุณจะไม่พุดอะไรกับผมเลยหรือ” เขาถาม

ได้โปรดเถิดพระเจ้า ! ทำให้ช่วงเวลาที่ดีงามที่สุดของชีวิตฉันมัก
จะถูกทำลายลงเสมอ ทำให้ไม่ช้าขณะที่ฉันอยากให้เป็นนิรันดร์จึงต้องสั้นสุด
ลงอย่างนี้

“ดิฉันรักคุณค่ะ” ฉันตอบอย่างเร่งรีบเกือบเป็นเสียงตะโกน
พลางถอยห่างออกมาจากรัว

“เป็นอะไรไปนะ คุณจะไปไหนหรือครับ”

“ดิฉันกลัวค่ะ มีแม่วัวยักษ์ตัวหนึ่งอยู่ข้างหลังเราค่ะ”

เขาหัวเราะ

“ไม่ใช่หนึ่งตัว เจ็ดตัวต่างหาก ทำไมคุณถึงตกใจกลัวล่ะ คุณ
ไม่คิดว่าต้องทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมที่คุณอยู่หรือ คุณกลัว
สัตว์เลื้อยงาไหมกัน พวกมันช่วยเรา บางครั้งเป็นเครื่องยังชีพของเรา
ด้วยซ้ำ มาเถอะ มากับผม”

เขาเปิดรั้ว แล้วเราก็ก้าวเข้าไปในทุ่งหญ้า

ใช่ ที่นั่นมีแม่วัวเจ็ดตัว ฉันคิดไปเองว่ามัน

ใหญ่โตน่ากลัว แต่ฉันก็ตามเขาไปอย่างว่าง่าย เขาเอาแขนโอบไหล่ฉันเพื่อเป็นกำลังใจ เขาหยุด
ตรงหน้าเจ้าตัวที่น่ากลัวที่สุดพอดี ฉันรู้สึกกลัวจนขนลุกเกรียว

“มองดูสิ คุณว่ามันน่ากลัวหรือ”

ฉันไม่ตอบ

“ผมว่ามันไม่มีที่ท่าจะทำร้ายคุณเลยนะ คุณยังจำสิ่งที้อาจจะเกิดกับคุณเพียงเพราะ
คุณกลัวในวันก่อนโน้นได้ไหม”

ที่จริงแล้ว ฉันอยากจะลืมมันมากกว่า

“แม่ัวร์พวกนี้เป็นของเรา มูริเอล วันหนึ่งคุณจะรู้จักพวกมัน และดูออกว่าพวกมัน
ต่างจากตัวอื่นๆ แม้ว่าขณะนี้คุณจะเห็นว่ามันเหมือนกันหมดทุกตัว ดูตัวที่อยู่กับเรานี้สิ มันชื่อ
เปาลิน่า ช่างเป็นสัตว์ที่สง่างามมีเสน่ห์หรือ ดูท่าทางมันจะชอบคุณนะ ผมว่ามันต้องการให้คุณ
ลูบไล่มันด้วยล่ะ”

ฉันค่อยๆ ซักมือขวาออกมาจากกระเป๋าเสื้อแจ็กเก็ตอย่างช้าๆ แล้วเอื้อม
มือไปลูบไล่น้ำหนักเปาลิน่าโดยไม่ยอมลืมตา ผิวของมันทั้งอุ่นและอ่อนนุ่ม

มือขวาของมาเบียร์ยังอยู่บนไหล่ และฉันก็รู้สึกดีขึ้นมาก

“คุณไม่กลัวแล้วใช่ไหม”

“ไม่ค่ะ ไม่กลัวแล้ว”

“ถ้าฉันก็ช้าใหม่อีกครั้ง ช้าๆ นะ”

“ดิฉันไม่กลัวแล้วค่ะ”

ฉันพูดช้าๆ ราวกับกำลังสะกดพยางค์

เขาหัวเราะ

“ไม่ใช่ มูริเอล ไม่ใช่อย่างนั้น บอกผมสิว่าคุณรักผม หรือมัน
เป็นเพียงแค่ความฝันลมๆ แล้งๆ ของผม บอกผมอีกทีสิครับ แล้ว
มองผมด้วยอย่างที่คุณทำในความฝันของผม”

ฉันหันหน้าไปหาเขา เขาจ้องมองฉันด้วยดวงตาที่เปล่ง
ประกายเจิดจ้าอย่างที่ไม่มีใครเคยมองฉันมาก่อน

“ดิฉันรักคุณค่ะ” ฉันเอ่ยประโยคนี้อีกหน “คุณไม่ได้สังเกตหรือเวลาที่ฉันมองคุณนะ”

เขาตอบฉันไม่ได้ เพราะใครคนหนึ่งเดินอ่านหนังสือผ่านมาใกล้ที่เราอยู่ คนๆ นั้นแงยหน้าขึ้นเพื่อทักทายอย่างไม่ใส่ใจนัก แต่แทนที่จะทัก เขากลับอุทานออกมาด้วยความฉงนแถมตกใจว่า

“คุณพระช่วย !”

ด้วยท่าทีแสสร้งทำเป็นไม่สนใจ เขากล่าวเสริมด้วยเสียงอันดังว่า “สวัสดิ์ครับ”

“ลาก่อนค่ะ”

“ลาก่อนครับ” เราตอบ

บาทหลวงโฆเซ่ มารี ยังคงเดินเล่นต่อไป และเราก้ยังคงได้ยินเสียงท่านบ่นเพิ่มพำเสียงเบาๆ ว่า “คุณพระช่วย คุณพระช่วย !”

จนเกือบจะชนเข้ากับก้อนหินที่อยู่บนทางเดิน เพราะพยายามที่จะชำเลืองมองดูเรา เพื่อตอกย้ำให้แน่ใจว่า สองคนที่ท่านเห็นนะเป็นฆาเบียร์และฉันจริงๆ

“ผมว่าท่านคงตกใจมากที่เห็นคุณอยู่กับผม ผมเล่นนักหรือ”

“ท่านเพียงแต่แปลกใจนะค่ะ ดิฉันว่าคุณคงเป็นคนโสดเพียงคนเดียวในหมู่บ้านนี้ที่ท่านไม่คิดว่าดิฉันจะแต่งงานด้วย”

“แล้วคุณเองล่ะ คุณจะแต่งงานกับผมไหมครับ”

“แต่งงานสิคะ”

“คุณจะอยู่ในชนบทตลอดไปได้หรือครับ”

“ถ้าเป็นเบอริเซอาแล้วล่ะก็ ไม่มีปัญหาค่ะ”

“มูริเอล มูริเอล ผมไม่คิดว่าผมจะคู่ควร พระเจ้ามักจะให้มากกว่ารับเสมอใช่ไหม มีผู้ถวายขนมปังข้าวบาร์เลย์เพียงห้าก้อนกับปลาสองตัวแต่พระเยซู แต่พระองค์กลับทำให้คนทั้งห้าพันได้มีกินกันทั่วหน้า และนักบุญจอห์นยังบอกว่าคุณคนจะ

อิมหน้าสำราญ ยิ่งกว่านั้น จะมีขนมปังเพิ่มอีกสิบสองตะกร้า...ผมคิดว่า พระองค์ทรงทำเช่นเดียวกันนี้กับเรา เพราะว่าเราก็คงเคยถวายขนมปังของเราแก่พระองค์ แม้จะเล็กน้อยอย่างที่คิดว่าแต่มันเป็นที่ทั้งหมดที่เรา มี แล้วเราก็คงถวายพระองค์ไป คุณให้ไปด้วยความเมตตาการุณย์เพราะคุณเป็นคนเช่นนี้ ส่วนผม อาจจะเป็นเพียงเพราะผมเห็นคุณร้องไห้..."

ความอัศจรรย์ที่แสนวิเศษได้บังเกิดขึ้นแล้ว เพราะสมาเบียร์เข้าใจข้อความตอนนั้นของพระวรสารได้เป็นอย่างดี

มืออ่อนบออ่อนของเขากุมมือฉันไว้ ขณะที่เราเดินเล่นไปด้วยกัน ฉันฟังเขาพูดถึงแผนการต่างๆ อย่างเพลิดเพลินและสุขใจ

เขาได้ทำงานกับฮัวซิน อิบาร์รากีร์เร่ เลยมีโอกาสคุยกันมาก และเขาก็พอใจที่ได้ร่วมงานและคุยถูกคอกับฮัวซิน สมาเบียร์ถามฉันว่ารู้ไหม ฮัวซินผู้ที่เคยปฏิเสธที่จะขายหรือแลกเปลี่ยนไร่ร่อนกับเขาได้เสนอที่ดินให้ตามข้อเสนอของเขาแล้ว

พวกเขาคิดจะร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน มันแปลกมากที่ฮัวซินเกิดจะมีความคิดเช่นเดียวกับเขา ในเรื่องการรวมที่ดินให้เป็นผืนใหญ่แปลงเดียว การวางแผนปลูกพืชที่เหมาะสม ตลอดจนการขายผลผลิตโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง โดยที่สมาเบียร์ก็ไม่อาจเข้าใจได้ อีกทั้งฮัวซินยังได้ไปพูดคุยกับเพื่อนบ้านคนอื่นๆ และคิดว่าคงจะมีคนเข้าร่วมโครงการด้วย เขาทั้งแปลกใจและดีใจระคนกัน

ผมสาบานได้เลยว่า เขาพูดออกมาราวกับอ่านความคิดของผมออกจริงๆ"

ฉันก้มศีรษะ แล้วมองรองเท้าอย่างครุ่นคิด

ไม่ต้องไปเอ่ยถึงเรื่องเฮเซลันท์ ฮัวซิน อิบาร์รากีร์เร่ ได้ฟังคำพูดของฉันซึ่งถ่ายทอดออกมาจากความคิดของสมาเบียร์ คราวที่ฉันตำหนิพวกเกษตรกรที่ไม่ยอมรวมตัว และช่วยสร้างความเจริญให้ท้องถิ่นของเรา

ไม่น่าเชื่อ ก็ในเมื่อฉันยังไม่รู้ถึงความแตกต่างระหว่างพืชที่เป็นอาหารสัตว์กับหญ้า อัลฟัลฟาเลย

ฉันไม่ได้กลับบ้านจนเวลาอาหารเย็น เพราะมาเบียร์กับฉันไปกินอาหารเที่ยงด้วยกันที่ร้านอาหาร ฉันเข้าบ้านขณะที่ทุกคนนั่งโต๊ะเรียบร้อยแล้ว ฉันคิดว่าคุณพ่อไมเซ่ มารี คงจะเล่าเรื่องที่ท่านพบเราให้พวกที่บ้านฟังแล้ว และพวกเขาก็คงจะได้ล้อฉันกันล่ะ แต่เปล่า มันมิได้เป็นอย่างที่ฉันคิด

เห็นได้ว่าการแข่งบอลมีระหว่างโซมินและเฟร์มิน เป็นนัดพิเศษจริงๆ ฉันฟังพวกเขาขณะที่ใจล่องลอยไปไกล กินผักไปพลางโดยไม่เข้าใจว่าการเล่นที่ใช้เวลาสองชั่วโมง จะมีหัวข้ออะไรให้สนทนาได้มากมายถึงเพียงนี้ มีการขัดจังหวะกันบ้างก็เฉพาะช่วงที่โตมัสขอขนมปัง และตอนคุณพ่อถามฉันอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ยว่า ฉันอายุเท่าไรแล้ว

“ก็...แม้ว่าพวกคุณๆ ผู้ซึ่งคลั่งไคล้หลงใหลในกีฬาจะเห็นว่าดิฉัน ‘อรรชร อ่อนแอ่น’ แต่ดิฉันก็อายุครบยี่สิบสองปีแล้วค่ะ”

ฉันต้องอธิบายคำว่า ‘อรรชรอ่อนแอ่น’ เมื่อฉันบอกว่าเป็นคำวิพากษ์วิจารณ์แรกที่พูดกันในบ้านเกี่ยวกับตัวฉัน ซึ่งเผอิญฉันได้ยินจากห้องนอน เบ็ญรูสึก็อวยและเกือบๆ จะมาขอโทษฉัน แต่ก็ไม่ได้ขอโทษหรอกเพราะเขาขี้อายเกินไป

แต่คุณพ่อสิหัวเราะไม่หยุดเลย

“พวกชาวบ้าน” ท่านพูดขึ้นลอยๆ

“เขาขาดความประณีตละเอียดอ่อน สำหรับพวกเขาขึ้นชื่อว่าผู้หญิงล่ะก็ ต้องแข็งแรงบึกบึนและแค้นแดงเข้าไว้ก่อน”

แล้วเขาก็พูดกันถึงเรื่องราว ซานติอาโก้กำลังสร้างบ้านใหม่ พอฉันกำลังจะเดินไป คุณพ่อไมเซ่ มารี พูดกับทุกคนว่า

“พวกเธอรู้ไหมว่า มูริเอลของเราเนะ ไม่กลัวแม่หัวล้านนะ”

“ดิฉันยังไม่แน่ใจนักหรอกค่ะ เกรงว่าจะขึ้นอยู่กับคนที่อยู่เคียงข้างดิฉันมากกว่า”
ฉันพูดโดยไม่รู้สึกขวยอายแต่อย่างใด...

ฉันยังคงยืนอยู่ที่ประตูครัวอีกชั่วขณะหนึ่ง พยายามฟัง เพื่อจะมีใครพูดถึงฉันอีก
แต่ก็ไม่มี ก็พำนาสนใจกว่ามาก

ฉันขึ้นไปบนห้อง แล้วออกไปที่ระเบียง

พลางคิดว่าไกลออกไปหลังหมูดั้นไม้ นั่น เขาเบียร์คงจะกำลังทานอาหารอยู่ตามลำพัง
แต่สักวันหนึ่งไม่นานนักหรอก ฉันจะไปอยู่เคียงข้างเขา และเราจะไม่มัววันพรากจากกันเลย

วันถัดมา พวกเราจะตื่นกันแต่เช้า ไร่ปัญญาที่ลงปุ๋ยไว้แล้วและเตรียมพร้อมอย่างดี
รอคอยเราอยู่ เพราะเราสองคนจะไปหวานข้าวบาร์เลย์ด้วยมือของเราเป็นครั้งแรก **ใช่! ข้าวบาร์เลย์**
เพราะจากข้าวบาร์เลย์จึงกลายมาเป็นขนมปังห้าก้อน ซึ่งพระเยซูทรงทำให้มันเพิ่มพูนขึ้น
เราเองก็อยากจะทำให้แผ่นดินนั้นเป็นความทรงจำชั่วกาลนานว่า เราทุกคนต่างมีบางสิ่งที่จะให้
แม้ว่าบางสิ่งบางอย่างนั้นจะเป็นเพียงแค่ขนมปังข้าวบาร์เลย์ที่ไม่มีความสลักสำคัญแต่อย่างใด

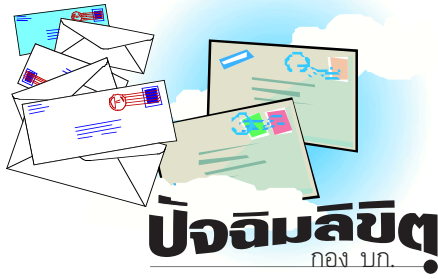
คำคืนนี้สงบและสวยงามยิ่ง หมูดาวพร่างพรายส่องแสงระยิบระยับ
อยู่เต็มท้องฟ้า ได้ยินเสียงขลุ่ยบาสก์และกลองดังแว่วมาจากจัตุรัสเบาๆ
สายลมอ่อนๆ พัดผมของฉันจนยุ่ง และปอยหนึ่งตกลงมาข้างแก้ม

ฉันสูดลมหายใจอย่างเบื่ยมสุข ผมของฉันมีกลิ่นยี่หระ่า กลิ่นของ
ท้องทุ่งที่ฉันชอบนักหนา ฉันรู้สึกอึดอัดใจที่เพิ่งค้นพบว่า คนในหมู่บ้านได้
ยอมรับฉันเป็นส่วนหนึ่งของพวกเขาแล้วตลอดไป

(อวसान)

การทำอาหารสูตรต่างๆ กินง่าย ๆ ทำ
อย่างไร ช่วงแนะนำดั่งคง ผมอยากอยู่กับนม
กลุ่มชาวโศกมันถึง แต่ทางมันไม่ยอมในไม่
ผมจึงต้องทนต่อไป จนกว่าจะมีโอกาสที่ไม่นาน
นมกลุ่มในบางดั่ง

แอน มุณฑุลา/หนองคาย

ง่ายที่สุดก็ผักลวกผักต้มจิ้มซีอิ้ว ถ้าอยาก
กินน้ำพริก ก็เผาหรือคั่วพริก หอม กระเทียม
เห็ด แล้วก็ตำ ใส่ซีอิ้ว ทำเหมือนน้ำพริกทั่ว
ไปแต่ใส่เกลือหรือซีอิ้วแทนน้ำปลา ใส่เห็ด
แทนปลา อาหารอื่นๆ ก็เหมือนกันค่ะ ทำ
เหมือนอาหารเนื้อสัตว์ทุกอย่าง เพียงแต่ใช้
เกลือหรือซีอิ้วแทนน้ำปลา เห็ดหรือเต้าหู้
แทนเนื้อสัตว์ ดิฉันบอกวิธีนี้ให้ทุกคนที่ทำ
อาหารให้ดิฉันกินอ้อมท้องมาหลายสิบปีแล้วค่ะ

ร้านทางอาหารมังสวิรัต ที่ราตาพอสภมน้ำ
สภมนื่อ ไม่แพง ซื่อได้ทีไหนตะ (อาหารแห้ง)
ที่ซื้อมาได้รุ่งเอง เช่น นมขอกทำจากผักอะไร
แฉมนัดตะ (อาหารมังสวิรัตแห้ง ซื้อมาทำกินเอง
แพงกว่านมอื่นนม นื่อโก้อีกตะ)

จิรวรรณ ตรีวงษ์ชัย/อุทงธานี

ถ้าแถวบ้านไม่ขาดแคลนเห็ดกับเต้าหู้
ก็ไม่จำเป็นต้องซื้ออาหารแห้งที่คุณว่าราคา
แพงเลย ลองดัดแปลงทำอาหารกินเองอย่าง
ที่บอกคุณแดน ถ้าไม่มีเห็ด ไม่มีเต้าหู้ ก็ไม่
ต้องใส่ แต่ต้องต้มถั่วเขียว ถั่วดำ ถั่วแดงกิน
ด้วย จะได้ไม่ขาดโปรตีน

มีอาหารอะไรมัง ที่สามารถทำมันอาหาร
มังสวิรัตได้ แล้วอาหารประเภทใดไม่ใช่อาหาร
มังสวิรัต ดิฉันบอกจะถามอีกว่า ถ้าดิฉันจะ
มาขงุ่ทากันมาดลลัก ๗ วัน จะเน้นสมถดว
ไหนตะ ดิฉันบอกมาดลทพระเชื่อว่าะทากัน
จิตใจสงบจริงนื่อแล้วตะ อกจากจะลองงมฺกมฺติ
ธรรมดุนัดมในสิ่งทีดวรมฺกมฺติ

ดัมจิรวรรณ โสภากา/กาฬสินธุ์

อาหารมังสวิรัตคืออาหารที่ไม่มีเนื้อสัตว์ และผลิตผลจากสัตว์เป็นส่วนประกอบค่ะ คุณลองฝึกงดเว้นอาหารเนื้อสัตว์เป็นการปฏิบัติธรรมได้เหมือนกันค่ะ ปฏิบัติธรรมเพื่อลดละกิเลส ต้องฝึกหัดขัดกิเลสทุกวันๆ อะไรที่ติดยึดนักก็หัดปล่อยหัดพรากบ้าง เช่น เคยทานปลาสตึกทุกวัน ไม่ทานบ้างได้ไหม เคยพูดถึงความไม่ดีของคนอื่นอยู่เรื่อยๆ เว้นบ้างได้ไหม

ดิฉันและพี่สาวของจากจะไม่เรียนทำอาหารมังสวิรัต ที่ไหนจะเหมาะที่สุด และควรเริ่มช่วงเวลากี่วัน จึงจะเหมาะสม และมีต้นอื่นๆ มาเรียงแถวจนรู้หรือไม่ น่าจะเปิดเม้นเตอร์สเรียนทำอาหารโดยเฉพาะ และรับสมัครคนที่สนใจ โดยอาจติดตำราเรียงแถวก็ได้ ราชการอาหารควรเริ่มอาหารที่น้ำจะถึงจุดนี้คนที่ไม่ได้แต่งงานหากินแล้วรมได้

รุจิรา มุณีเวช/อุทกษานี

เรียนเองก็ได้ค่ะ ไปซื้อตำราที่ร้านหนังสือเดี๋ยวนี้มีมากมาย แล้วลองทำเอง ถ้ามีฝีมือทำอาหารเนื้อสัตว์อยู่แล้ว ไม่ต้องซื้อหนังสือ

ก็ได้ ลองทำตามเคยที่เคยทำอาหารเนื้อสัตว์นั้นแหละแต่ไม่ใช่เนื้อสัตว์

ขอใจกับข้อเสนอนะของสมาชิกในหน้า ๑๐๐ ข้อ ๒ ค่ะ ที่ให้เสนอสู่ประธานมังสวิรัตี่พออ่านตำราของ ม.ก.แล้ว คงคิดว่าต้องนัด ทดลองทำแกงจืดเต้าเจี้ยวที่เพิ่งพบในหนังสือที่มันเมื่อไม่นานนี้ แต่สู่ตราของเขามันเนื้อไก่ จึงคิดจะอดแปลงมาเป็นหมูแทน แทนตราคนไว้ก็ทดลองทำเมื่อไรได้ผลมันอย่างไรจะพียงเวลานี้ทั้งในภาพแล้ว

วิลาวัลย์ ตักทจักริสุรธัน/ราษฎร์

ทำหรือยังคะ กินหมดหรือเปล่า

งจากนี้ร้านอาหารมังสวิรัตี่ มาเปิดแถวสาธุระติบุรีวังตะ อานารมังสวิรัตี่ดีกว่า อานารเนื้อสัตว์จริงหรือ

ชลิตา พงศกิจจนการ/กรุงเทพมหานคร

ดีกว่าแน่ค่ะ ในแง่ที่ไม่ต้องเบียดเบียนชีวิตสัตว์อื่น ทำกินก็ง่าย ไม่เชื่อลองทำดูซิคะ

ไม่ต้องฆ่าสัตว์ ไม่ต้องใช้เวลาหุงต้มนานกว่า
จะสุก กระจายย่อยอาหารที่ทำงานเบา
ระบบขับถ่ายที่ดีขึ้น

ถ้าต้องการรับประทานอาหารเช้า ๑ มื้อ
จะต้องเตรียมข้าว ผัก กุ้ง มันต้มน ใน
ปริมาณมากเท่าไร (ก็ช้อนก็ถ้วย) ต้ม เพราะ
เตง รับประทานวันละ ๑ มื้อ แล้ว เดินไม่
กลัวโรงเรือนรวม ๔ กิโลเมตร รู้สึกหน้ามืด
แสดงว่าตนที่รับประทานอาหารเช้า ๑ มื้อ จะออก
แรงมากไม่ได้หรือต้ม แล้วก็จะต้มน้ำมะ
ในตอนเย็น น้ำมะห้จะโรยต้ม ขอมตุณต้ม
รุ่ง พมลาภ/นตมตุ้ม

กินเท่าที่อิ่มนั้นแหละค่ะ ถ้าคุณไม่
แข็งแรงนัก หรือเป็นห่วงสุขภาพมากอยู่ก็กิน
สองมือก่อนแล้วกินนะคะ ถ้ามันใจแล้วจะ
กินมือเดียวได้เอง ดิฉันเห็นหลายคนที่ยืนมือ
เดียวทำงานหนักตลอดวันได้ ไม่ว่าจะหนัก
สมองหรือหนักกาย

น้ำปานะก็คือน้ำที่มีธาตุอาหาร เช่น น้ำ
เต้าหู้ น้ำผักปั่น น้ำผลไม้ น้ำงา น้ำลูกเดือย
เป็นต้น

ผมออกจากทอปปูของโรงเรียนผู้นำที่
กาญจนบุรีต้ม ผมออกจากไม่เรียงหมักต้ม
ออกจากกรมระเม็งมการ วิจารณ์เข้าเรียงต้ม
ผมจะได้นำความรู้อ่างๆมาเผยแพร่ออไม่
ขอมตุณต้ม

คุณ วงศ์ตระกูลผู้ดี (นโมเอก)/ลำปาง

ติดต่อได้ที่ สถาบันฝึกอบรมผู้นำ เลขที่
๖๗๕/๔๔ ถ.อิสรภาพ แขวงวัดอรุณ เขต
บางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ โทรศัพท์
๐๑-๘๕๓-๕๐๐๐ หรือ ๐๑-๓๘๓๒๕๒๘

คุณะจัดทำหนังสือดอกงิ้ว สารอโศก
จะอภังไนกระผมไนม่นอ เพราะผมไม่ได้ต้ม
จนมาของคณะท่านทำที่ควร

ไม่จากไนพ้อท่านทำงานหนักเลย จะ
มันไม่ได้ใหม่ เพราะท่านอายุมากแล้ว

เขากุทท์ จรากุทท์/กาฬสินธุ์

ถ้าไม่ให้ก็ขี้มู้อจะทำโทษอย่างไร
หรือคุณจะลองกินข้าวเปล่าดู เป็นการลงโทษ
ตัวเอง หรือจะทำอะไรก็ได้ที่เป็นประโยชน์
แก่สังคม ถือว่าได้ช่วยพ่อท่านเกื้อกูลชาว
โลกด้วย

นำข้อมูลที่ได้จากอ่าน นวนิยายสื่อไม่ใน
ผู้อื่นที่ไม่เคยรู้จักได้อ่าน เขาเหล่านั้นสนใจจึง
ต้องการรับสื่อเหล่านั้นมา จึงขอโน้มน้าวมาอีก
ดอกจนได้หนังสือใหม่ ของอมพระคุณ

ดวงจันทร์ แสงน้อย/ราชมณี

สมัครได้ค่ะ แจ้งชื่อที่อยู่ผู้ที่ต้องการสมัคร
ไปที่สมาคมผู้ปฏิบัติธรรมตามที่อยู่หน้าแรก
ของดอกหญ้าณะคะ จะส่งใบสมัครไปให้

มีรายการหนังสือธรรมหรือสารอื่นๆ
มีนุฎเล่มหรือไม้

สงวน คำทาลี/ร้องเอ็ด

ยังไม่มีค่ะ

๑. มีหนังสือเกี่ยวกับกิจกรรมบ้างไหม
(ที่มีปฏิบัติได้จริง สำหรับผู้ไม่ได้ทำมา ๒๐
กว่าปี)

๒. ทำอย่างไรจึงจะทำให้คนแก่ทั้งหลายอดเวลา
มากที่กึ่งงกเกินเหตุ (บางที่ก็โกร่งง่าง)

๓. ทำอย่างไรจะทำได้อย่างชาวโตก (มีเงิน
๑๐๐%)

อารีษา อำนาจ/กรุงเทพฯมหานคร

๑. มีหลายเล่มค่ะ คุณอยู่กรุงเทพฯ หา
เวลาไปที่สันติอโศก ถ.นวมินทร์ เลือกซื้อได้
เลยค่ะ (ทุกร้านปิดวันจันทร์นะคะ)

๒. ต้องหัดค่ะ ฝึกขัดใจตัวเองวันละ
เล็กน้อยเพื่อออกกำลังจิต เหมือนออก
กำลังกาย ภายก็จะแข็งแรง

๓. ฝึกเหมือนกันค่ะ พวกเรายังไม่ได้
๑๐๐% เลย กำลังฝึกอยู่ทุกคน

จะนำวิธีการอย่างไรเพื่อจะเผยแพร่นิ
ประชาชนนั้นมาอ่านนิตยสารดอกหญ้าให้มากๆ
เพื่อชีวิตกลางชีวิต กลางตรอมตรวักที่มีคน
รู้วิธีระดับระดับต้องชีวิตในทันที

มฤตกาหนต์ นัจฉิม/สุรินทร์

ช่วยกันแจก ใครที่เป็นครูก็ช่วยกันซื้อไป
ให้นักเรียนอ่าน

ดอกหญ้า สารอโศก ดอกหญ้า มีการ
จัดส่งไม่ทันอสังสมของโรงเรียนต่างๆ นรี
ไม่ล่าตะ เพราะเห็นว่ามันหนังสือที่ดีมากๆ ถ้า
ต้องการไม่ร่วมงานฉลองนนา ต้องทำอย่างไร
บ้างคะ

กรวิภา วีระพันธ์เทพา/กรุงเทพมหานคร

แต่ก่อนนี้ส่งทุกโรงเรียนค่ะ แต่ภายหลังงดส่งห้องสมุดที่ไม่เคยตอบรับเลย เพราะเราไม่รู้ว่ามันอ่านหรือเปล่า

๑. ในการจัดทำดอกกุหลาบแต่ละครั้ง ต้องใช้เวลานานขนาดนี้ แต่ไม่ได้อะไร ตอมแทนเลย เตนนี้ก็มื่อมันงั้น

๒. มีคนที่มันพอแม่เพิ่งมาเล่ามันดู ลูกในท้อง เตนก็มีลูกเพิ่งมาเล่ามันดูพอแม่ในท้อง มันหรือเปล่า

๓. อะไรมันสิ่งที่ทำนี้ดอกกุหลาบมัน นี่เองถึงเรื่องตลกในแง่มุมต่างๆ แต่ก็ได้ ได้ ความติดกลางใจดี

บุกทิน พันสาย/อุบลราชธานี

๑. ไม่ได้เปื้อนเพราะไม่ได้อะไรตอบแทน แต่บางทีเหนื่อยก็อยากจะหยุดทำบ้าง ยังไม่เคยเปื้อนนะ

๒. มีค่ะ

๓. อยากเป็นเพื่อนครู ให้กำลังใจครู

ดอกกุหลาบตีพิมพ์ ฉบับแรกตั้งแต่ ช่วงโน้นนะ อนาคตจะได้รับหนังสือดอกกุหลาบที่ ๑ ตอนนี้อยู่ที่เมืองน่านนะ ถ้ามีกรุณาช่วยส่งให้ที่บ้านด้วยค่ะ

ศิริภาณี สระศรี/กรุงเทพมหานคร

ประมาณ พ.ศ.๒๕๒๗ ถ้าอยากอ่าน ต้องไปที่ห้องสมุดสันติอโศกค่ะ มีเก็บไว้ ไม่มีแจกแล้วค่ะ

นางเดือนไม้ได้รับหนังสือเลย คือไม่ถือนื่อง

นฤมล อัครมริชิตาศาสตร์/ขอนแก่น

มันหนึ่งจะส่งดอกกุหลาบให้ก็เล่มละต้นหนึ่ง สมาชิกเยอะมาก ดีฉันได้รับ ๑๘ เล่ม ๑๙ กัเล่มนี้ นึกแล้ว ดีฉันก็จำไม่ได้ ขอบคุนต่ที่ฉันอ่านหนังสือดี ๆ อย่างดอกกุหลาบ

วันเพ็ญ มุกตังที/อุบลราชธานี

๑. ทำไมนางเดือนหนังสือดอกกุหลาบจึงไม่ได้รับ หรือว่าไม่ได้ออกมันบางเดือน หรือว่าไม่ใช่สมาชิกสามัญ (จ่ายเงิน) จึงไม่ได้รับ

๒. ทำไมถึงต้องเอาเรื่องของตัวเอง
ประเทศมาแปลและลงในหนังสือ เรื่องของ
คนไทยฟัง ไม่น่าเรื่องแนะนำหรือค่า หรือว่า
ไม่ติดขัดอยู่ที่การยกเว้นลิขสิทธิ์

อุทัย ชัยสุวรรณ/สภกนตร

ดอกหญ้าออกเป็นรายสองเดือนละ ถ้าได้
พิมพ์ออกตามปกติก็จะออกได้ปีละ ๖ ฉบับ
บางช่วง ๔ เดือน อาจจะออกได้เล่มเดียว ผู้
อ่านก็จะได้รับห่างออกไปอีก ต้องขออภัยด้วย

ส่วนสาเหตุที่เอาเรื่องแปลมาลงก็เพราะ
อาจารย์รัศมี กฤษณมิมข ผู้แปลยินดีให้ตีพิมพ์
แล้วเราเองก็เห็นว่าเป็นเรื่องที่มีสาระน่าคิด
น่าประทับใจ เรื่องดีๆ ของคนไทยก็มี แต่
ยังไม่ได้ติดต่อขออนุญาตตีพิมพ์ค่ะ

๑. อากินัทพิมพ์บทกวีของคุณอิสราจะได้
หรือไม่

๒. อากินัทจักคุณอิสรา ขอในสัมภาษณ์
แล้วก็นำบทสัมภาษณ์มาตีพิมพ์ในดอกหญ้า

ประเวศ ฉัตรนันทภรณ์/กรุงเทพฯมหานคร

อิสราพันธ์ไธโร ฟังบทกวีได้น่าอ่าน อากิน

รู้จักตัวตนของท่านจริงๆ

จันทร์ศิริ คำแสน/อุบลราชธานี

คุณอิสรายังไม่อยากจะเปิดเผยตัวค่ะ
เพราะไม่ถนัดคุย ถนัดแต่เขียน แต่ก็เขียน
บทกวีเพิ่มให้ไม่ได้ เพราะมีภาระการงานด้าน
อื่นอีกมาก

ได้ขอมลส่วนไหนมาทำหนังสือ (จากพร)

ในแง่สมาชิก โดยไม่เรียงกัณฑ์ในรายชื่อ

พระครูอนุกุลขลุ่ยสัทกิจ/ร้อยเอ็ด

ชมราวาสญาติธรรมช่วยกันบริจาคค่ะ

ทำงานเหนื่อยไหมคะ

ธัน มีลาภ/พิจิตร

ท่านเหนื่อยไหม

ไพโร จริยา/เชียงใหม่

อากินัทฟังถามว่าทำหนังสือดอกหญ้า
เหนื่อยไหมคะ

สุรศักดิ์ สุตะมัย/เชียงใหม่

อากินัทถามว่าเหนื่อยไหม ท้อไหม เน้น
ใจทุกๆ ท่านเพราะดิฉันรอแต่อ่าน ไม่ได้ช่วย

อะไรจะ ไม่ใช่วงแห่งานอมรม ช.ก.ส. ร้องเอ็ด
อโตก

จันทร์กทท โสภาทล/ร้องเอ็ด

ได้ข่าวว่าคนอ่านได้รับประโยชน์ก็หาย
เหนื่อยค่ะ

ตั้งชื่อสมณะทุกรุ่นเป็นชื่อที่แปล องก
ภามว่าตั้งตนเองหรือมีในหนังสือ

เมตุพร มาจะริย์/อำนาจเจริญ

บางชื่อท่านก็ตั้งเอง บางชื่อก็เอามาจาก
หนังสือ

ดิฉันออกจากกรมหนึ่งมีการปฏิบัติ
ที่ถูกต้อง เมื่อเข้าไม่ในแดนอโตกแต่ละแห่ง
นอกจากการกอดรองเท้า คือการพนกัม
สมณะณะที่เราเดินไม่ ใช้การแสดงความ
เคารพอย่างไร (รวมทั้งสักขมาตุ้คง) เพราะ
ที่ดิฉันเห็นแต่ละคน ไม่ทราบว่ามีตนแก่นหรือ
ใหม่ (ดิฉันไม่อาจตัดสินได้) เขาแสดงความ
เคารพที่ไม่เหมือนกัน

นทวรรณ มุณฑล/อุทัยธานี

โดยทั่วไปเราก็จะนั่งไหว้พอท่านเดินผ่าน
ไปเราจึงลุกขึ้น แต่ถ้าเราเพิ่งมาวัดนานๆ ได้
พบท่านครั้ง เราก็จะกราบเบญจางคประดิษฐ์
ยกเว้นแต่ว่าดูอาการท่านรีบไป เราก็แค่นั่งไหว้
ส่วนที่ยืนไหว้ หลีกทางให้ท่านเท่านั้น เป็น
เพราะต่างคนต่างรีบ หรือไม่ก็อ่อนน้อมน้อย
ไปหน่อย

ทำไมการตักมาตราบสมณะ ชมรมเพื่อน
ช่วงเพื่อน อินทรมรี ญาติโยมจึงไม่นั่งคุกก่า
เหมือนที่อื่นที่มรม เช่นที่มูมอโตก ชมชน
ตรีมูรทา

มุขรรม นล่ำเจริญสุข/สระบุรี

ญาติโยมอาจจะสูงอายุ นั่งไม่ไหว หรือ
ไม่กี่ไม่มีคนพำนำทำ

๑. ทำไมต้องทานมือเดีงง จึงมีน่นก
ผลไม้ดักง จะเพ็งงพอต่อความต้องการของ
ร่างกายหรือ

๒. เมื่อทำมาในตุนงแล้ว จะเก็งงวอ้ง
กัมกตโมโลจยต่างๆ ได้นหรือไม เช่น โกรตัทท

มือถือ ตอมพิทเตอร์ ดูนั่งฟังเพลง

๓. จะสามารถมีดนตรี คู่ตรง มีบัตรได้ หรือไม่

สุจิตตมตกดี นักรวด/อมรธาธานี

๑. ถ้าไม่มีกิเลสหรือกิเลสน้อยก็พอ กิเลสมากก็ไม่พอ เพราะกิเลสกินอาหารมาก ลองสังเกตดูนะคะ วันไหนโกรธมาก หัวเราะมาก ร้องไห้มาก เราจะหิวเร็ว แต่ถ้าเสียใจ ต่อมใจ กินข้าวไม่ลง นี่ก็กิเลสอีกแบบหนึ่ง กินอาหารมากเหมือนกัน พวกต่อมใจถึง ผอมแห้งแรงน้อยและตายไว

๒. ได้ค่ะ เท่าที่จำเป็นสำหรับทำ ประโยชน์เพื่อผู้อื่น

๓. ถ้าเป็นคนวัด ไม่ได้ เป็นคนใน ชุมชน ได้ค่ะ

ส่วนในคนมักมีกิเลสธรรมชาตโศกขอม ไม้พ้อท่านเมลิ้งนชื่อใหม่ในทั้งทั้งข้อก็ดี ๆ (ไพเราะ) กว่าชื่อใหม่เสียอีก แต่ส่วนตัวเอง ไม่นิ่งงมและไม่ออกจากเมลิ้งน เนตุณคืออริยกจาก จำจาก และต้องเสียดเวลาพ้อท่านดักข (ส่วน ในคนนั้นขอตอนกที่ท่านฉนอานาร) ตำกามคือ เมมภูมิธรรมขงไมกถึงนหรือโง ถึงไม่จาก

เมลิ้งนชื่อใหม่ และเมลิ้งนแล้วผมจะกัมแก้งั้น ไนม เพราะตอนกก็มีตอมมนัใจอู่แล้ว

อดม อาสาเสนา/เซ้งกราบ

ไม่ยากเปลี่ยนก็ไม่ต้องเปลี่ยน มีหลาย คนที่ไม่ได้เปลี่ยน คนที่เปลี่ยนก็มีเหตุผลต่าง กันไป บางคนคิดตรงข้ามกับคุณ เพราะชื่อ เดิมเป็นภาษาบาลีสันสกฤต ฟังไพเราะก็จริง แต่ไม่ค่อยจะรู้ความหมาย เขียนก็ยาก อ่านก็ ยาก เปลี่ยนเป็นชื่อไทยจำง่ายกว่า แล้วก็รู้ ความหมายทันที เช่น ไบลาน ควันเทียน ขวัญดิน ๓ ชื่อนี้เพราะไหมคะ

ชื่อคุณความหมายดีอยู่แล้ว เขียนก็ง่าย ใช้ชื่อเดิมก็ไม่แปลก

สมาตมผู้ภูมิธรรมนี้ มีตรอมตรรก รั่มชมรมหรือมลา หรือว่ามีแต่ผู้กโศกท่านั้น เอื้องดำ แสนแก้ว/เซ้งใหม่

โศกก็มี แต่งงานแล้วก็มิใช่ หย่าก็มี คู่ครองเสียชีวิตก็มี มีทุกรูปแบบคะ

สมาคมนักปฏิบัติธรรมกับธรรมกถุ์สมาคมนักปฏิบัติธรรมต่างกันอย่างไร จะสังฆิ์นั้งลือติดต่อธรรมกถุ์สมาคมนักปฏิบัติหรือไม่ และมุคหิ์ธรรมกถุ์สมาคมนักปฏิบัติไม่เก็วข้องกัการรับสมัครสมาชิการสาร นั้งลือต่างๆ ใช่นักปฏิบัติ นักรงานรรมรจาด ในติดต่อไม่กันักรใจ

วรัฎษา อีธรรมการ/อหมร

มุคหิ์ธรรมสันติจิตพิมพ์สารอัสกและแสงสุญกะ สมาคมผู้ปฏิบัติธรรมจัดพิมพ์ดอกบัวน้อยและดอกหญ้า ธรรมทศน์สมาคมนักปฏิบัติหนังสือธรรมะเป็นเล่มๆ (ไม่ใช่นิตยสาร) แล้วก็จำหน่ายหนังสือและสื่อธรรมะลักษณะอื่นๆ ด้วย แต่ผู้จัดส่งหนังสือให้สมาชิกเป็นหน่วยเดียวกันคือธรรมปฏิกรรม ถ้าจะบริจาคก็ติดต่อไปที่สมาคมนักปฏิบัติธรรมหรือมุคหิ์ธรรมสันติก็ได้กะ

ดนทำนั้งลือกัถณะเม่นอนาคามี นริ์อเมลาคะ ดณะทำงานในวัดมีความทุกัร มีความท้อที่จะทำงานนั้งนริ์อเมลาคะ ทำลืออย่างไรที่ลือวัดนี้มีความทุกัรคะ

กุภาพร รัธนจางวาง/อีราราง

เข้าใจว่าคนพิมพ์คำถามคงพิมพ์ผิดนะคะ คุณสุภาพรคงถามว่าทำลืออย่างไรที่ลือวัดให้มีความสุข คำตอบก็คืออย่าหาเรื่องทุกขีใส่ตัว เพราะวัดประกอบด้วยสัปปายะ ๔ อยู่แล้ว คือสถานที่ อาหาร ธรรม บุคคล ถ้าเรารู้จักจัดสรรตัวเองให้พอเหมาะกับลือแวดลอม กัจะอยู่เย็นเป็นสุข แม้จะยังไม่ได้เป็นอนาคามี กัละกัเลสหายไปได้ตามสมควร

ทำลือไม่ลือในลือข้อสอนปฏิบัติธรรมนี้ มากกว่าเดิม เพื่อเม่นแนวทางการดำรงชีวิตอย่างเม่นมกัลลือได้ทุกัรกันนี้

อหมา อมรภีลโยเก็วธ/กรงทพพนาทร

ดอกหญ้าเน้นภาคปฏิบัติกะ ทุกคอลัมน์เป็นลืออย่างการดำรงชีวิตตามคำสอนของพระพุทธรเจ้า แม้บางทีจะเป็นเรื่องในศาสนาอื่น กัเป็นส่วนที่สอดคล้องกับพุทธรศาสนา ภาคทฤษฎีเรากัสนใจ แต่ยังหาคนเขียนให้หน้าอ่านไม่ได้กะ

เมื่อไรจะจัดอบรมการพิมพ์หนังสือ ตาม
แบบสอบถามที่ตอบแถมมากับหนังสือดอกน้ํา
เมื่อนานมาแล้ว หรือว่าลืมไปแล้วละ อดยากใน
ดำเนินการต่อไป

จรรยา พันธุ์/กุ๊กก๊าก

ดิฉันรับปากไว้หลายเรื่องแต่ยังไม่ได้ทำ
เพราะจัดสรรเวลาไม่ได้กะ คงต้องรออีกนาน
ทีเดียว ต้องขอร้องจริงๆ ภาระเบาบาง
เมื่อไรจะรีบทบทวนสัญญาว่าจะทำอะไรบ้าง

ผมเคยไปเพื่อนคนหนึ่งเพิ่งสนิทต่อมา
(สมาคมนักปฏิวัติธรรมดอดอกน้ํา) เพื่อเอาหนังสือ
หนังสือสารอโศกและดอกน้ํามาให้ ผมเคย
พยายามออก พุดในทั้ง ทำใจได้ และอีกหลายๆ
อย่างเพื่อนักน้ําแน่นและทำกิจการใช้ชีวิตอีกสักขณะ
หรืออีกด้านหนึ่งของชีวิต (การใช้ชีวิตเหมือนคน
ทั่วไป กินเนื้อสัตว์ เลิกทานข้าวไม่) แล้วผมก็
นึกถึงตนกลุ่มหนึ่งที่ตอบอ่านเจอจากดอกน้ํา
(พวกอโศก) ว่าน่าจะเม้นมันได้ในใจเขาได้ดี
(เม้นเพื่อนน้ํา) ทำไมชอบอ่านหนังสือมากๆ
เลย แต่ผมก็พูด โหม่นหัวในทำพยายามอ่านให้ได้

จนเขาแสดงความต้องการที่จะอ่านหนังสือ
ดอกน้ํา เพื่อเม้นแนวทางการปฏิวัติในทำ

คำถาม ทำไมไม่กรุณาส่งหนังสือในทำ

หน้าต้นตอ เพ็ชรพรรณ/ตาก

ถ้าเขาสมัครสมาชิกมาแล้ว ก็คงเกิดจาก
ความผิดพลาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งในการ
จัดส่ง คุณนิตินัดคงต้องสละหนังสือของ
ตัวเองให้เขาอ่านก่อนแล้วสมัครมาใหม่อีกครั้ง

นักปฏิวัติอโศกกับนักปฏิวัติธรรมดอดอกน้ํา
เม้นกลุ่มเดียวกันหรือไม่ เน้นใส่มาเล่มละของ
ทำไมไม่ใส่ถุงหรือซองเดียวกัน

อดุลย์ นนทการ/เลข

เป็นกลุ่มเดียวกันละ แต่ไม่ได้ส่งหนังสือ
มาในซองเดียวกันเพราะหนังสือออกไม่พร้อม
กัน และบางคนก็เป็นสมาชิกหนังสือเพียง
เล่มเดียว เพื่อความสะดวกในการจัดส่ง เรา
พิมพ์รายชื่อสมาชิกหนังสือแต่ละเล่มออกมา
ไม่ต้องแบ่งประเภทที่รับสองเล่ม

วัดชวอโตก ประเพณีไม่เหมือนวัดทั่วไป
สลไม้ใน พริกไม้ใน ดอกไม้ชุมทั้งจนก็ไม่มี
เกรงสมาคมก็ไม่อยู่กันเขา มันเพราะอะไร

คำ ดลิม/แพร์

สาเหตุที่ไม่อยู่กันมหาเถรสมาคมก็เพราะ
ว่าปฏิบัติไม่เหมือนกันนั่นแหละค่ะ สมณะ
ท่านไม่ให้พรและไม่ใช้ดอกไม้รูปเทียนตาม
คำสอนของพระพุทธเจ้า ส่วนศีลนะในนี้ะคะ
ไม่ต้องขอก็ให้ แต่ให้เป็นภาษาไทยและ
อธิบายวิธีปฏิบัติอย่างละเอียด ทั้งผู้ให้ศีล
และรับศีลปฏิบัติจริงๆ ไม้ไซให้เป็นที่ท่านั้น

ทำไมวัดชวอโตกที่พลเมืองและศิษย์ธรรม จึง
ไม่มีในนลกุศลธรรมารังงัน แล้วเด็กจะมีตนดี
ของสังคมได้อย่างไร ในเมื่อเขาไม่ได้เรียนรู้อะไร

กนิรศ ตรีวรธาธิเรก/ชลุมรี

มืออยู่ในวิชาพระพุทธศาสนาแล้วละ แล้ว
ก็แทรกอยู่ในวิชาอื่นๆ เช่น การงานอาชีพ
วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และสังคมศึกษาด้วย
ปัญหาสำคัญก็คือเรียนแล้ว รู้แล้ว ไม่ได้เอา
ไปปฏิบัติ ทั้งผู้สอนก็ไม่ได้ปฏิบัติตามที่รู้
ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ไม่รู้

“ครูคือความหนักแน่น” เรามาช่วงกัน
เมล็ดงันด้านหนึ่งของตนนั้นก็อวดกันงันม ที่มอง
กันที่ภายนอก มาเมล็ดงันกันที่ดูคุณค่าทางด้าน
จิตใจกันดีกว่า มาบูชา “ครู” ที่มีความสำนึก
รักลูกศิษย์ นวงดี ปรารถนาดีต่อศิษย์ด้วย
ความจริงใจ จะทำในให้เกิดสังคมที่มีแต่ “สติ
มีคุณ” จะได้หรือไม่ว่าง

ศตีกานต์ เพ็งพาส/มุกดานาร

ช่วยกันนะได้ แต่จะเปลี่ยนได้แค่ไหน
ไม่ต้องหวังนะค่ะ

งานวันแม่ วันตรอมตรจ ได้แวงแพร่งกัน
มากลางมี แล่ทำได้อกัมโรงเรียนชั้นประถม
กัมมชัชม แล่ไม่แวงแพร่งในระดัมอาชีวะหรือมณา
วิทจาลัง โดยผู้มรินาร อาจารย์ชี้แจงว่า เด็ก
นักตีกมาไม่ชอบ นาก่าน่าอาง มันเรื่องของ
เด็ก ๆ ครูอาจารย์จึงไม่อากทัดใจเด็ก หรืออาก
กลัวเด็ก ทำอ่งไรจึงจะนีกิจกรรมความกถัคุณ
มันกิจกรรมของอถออ่งแท้จริง

ร.ต.อ.ภาณุ พินนังม/กรุงทพมณานตร

ถามเรื่องระดับชาติ ตอบไม่ได้ค่ะ คิดได้
แต่ทำไม่ได้เพราะไม่มีเรี่ยวแรงเพียงพอ

ทำที่ผมติดตามลือสสารมวลชน มันหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ว่ามปฏิรูปการศึกษาอีกหลายมีแล้ว ก็ดูเนมือเนเดิมๆอยู่ ไม่นั่นแหละมันไม่มันไป มางังไป ๓๓นั่นผมตงไม่เนนั่นแล้ว หรือจะมันเนมือเนม่อมนลวงมันทำเนว่า กลังจิงไม้ออกดอกช้ ฉนี้ใด ตงจะฎกของทำน

ประมวล มุทพจน์/ตรีละเกษ

นี่ก็เรื่องระดับชาติอีกเรื่องหนึ่ง

๑. ทำไมไม่รู้ว่ามีคนต้องปฏิวัติการศึกษาที่ลุ่มๆตมๆทั่วโลกอีก มันมีความรู้สึกว่าเป็นพัฒนาจิงแย่ง

๒. ทำไมการศึกษาระบบเก่า มันไม่ดีตรงไหนหรือ ทั้งๆที่การศึกษาระบบเก่าสอนตนในเนมันตนมากกว่าปัจจุบัน เพราะปัจจุบันเนนั่นมีเนนั่นก็เรียนไล่ไล่ไล่ทางกัน ไม่เว้นแต่ละวัน

๓. จะมีมาตรการใดบ้างที่จะปลุกจิตสำนึกให้เด็กทุกคนรัก เคารพ และเข้าใจในสภาพภาพความเป็นตน มากกว่าที่มันอยู่ปัจจุบันนี้

จินตนา //สงพิน/นตตรีธรรมราช

๑. การปฏิรูปการศึกษาไม่ได้เกิดจาก

รัฐบาลละ มีคนจำนวนมากคิดว่าผลผลิตของระบบการศึกษานอกจากไม่ช่วยแก้ปัญหาสังคมแล้ว ยังสร้างปัญหาให้สังคมด้วย ก็เลยผลักดันให้ปฏิรูปการศึกษา มีแต่คนในวงการการศึกษาทั้งนั้นที่ช่วยกันวางแผนปฏิรูปการศึกษา ถ้ายอมให้คนนอกวงการมาช่วยปฏิรูปการศึกษาด้วย อาจจะดีกว่านี้

๒. มันดีและเหมาะกับยุคสมัยของมันกาลเวลาผ่านไป วิธีการเรียนรู้ก็ต้องพัฒนาขึ้นด้วย แต่ถ้าครูไม่พัฒนาตนเอง จะเปลี่ยนระบบอย่างไรก็ไม่เป็นผล

๓. คนสำคัญคือครู

เก่งคนกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน ครูมักสอนเด็กโดยรวม โดยการตั้งโจทย์จากหนังสือ แต่ผลที่ได้ไม่มันกันจิง ทำไมครูไม่เนจมันโอกาสให้เด็กได้เลือก ได้คิด ได้แสดงออกในทางที่ตนเองชอบ ในแนวทางการที่เด็กถนัด จะไม่ดีกว่านี้หรือ

ทองทิพย์ ฤกษ์ตรี/สุรินทร์

ทำอย่างไรจะให้น้ตฤทุกตนเข้าใจลูกศิษย์ เพราะองจากจะให้น้ตริษย์ของเราเนมันตนดี จิตมัน

ก็อ่อนโยนในลักษณะและเหตุการณ์ได้
ประติมากรรม แก้วชกิม/อุดรธานี
ต้องพัฒนาครู

“มุกจิจิตตวิญญานครู” มุกของปางไร เพราะ
เราที่พยายามทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อด็ก
อยู่แล้ว และสอนเด็กให้มันตนดี
ว่าที่ร้องเอกราชดักดี สางเชื้อ/ร้องเอ็ด
ทำแล้วเห็นผลอย่างไรบ้าง ช่วยเล่าให้
เพื่อนครูฟังผ่านดอกหญ้าด้วยค่ะ

ทำอย่างไรจึงจะช่วยให้มีระเทศของเราพัน
จากสิ่งเลวร้าย ดูข่าวแล้วสลดใจ เน้นความ
ประพฤติกองวุ่นสับสนนี้แล้ว สงสารผู้มันพ่อ
แม่ องกานให้ชังกันแก้ไข
ดวงเดือน อินทรสร/ร้องเอ็ด

๕ คำถามที่ผ่านมา ถามเรื่องระดับชาติที่
เราไม่มีเรี่ยวแรงพอทำอะไรได้ ถ้าอยากช่วย
กันแก้ไขปัญหามันเมืองจริงๆ เราวมกลุ่ม
สมาชิกดอกหญ้าที่เป็นครู และเป็นพ่อแม่ที่
อยากพัฒนาตัวเอง ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องถึงเด็ก

โดยอัตโนมัติดีใหม่คะ ใครเห็นด้วยช่วยเขียน
มาแสดงความคิดเห็นด้วยนะคะ ดิฉันคิด
เรื่องที่เราจะช่วยกันทำได้อีกมาก แต่จะ
มีเวลาทำได้แค่ไหน ยังเป็นปัญหา

เราเรียงครูในตำราที่ไม่สอดคล้องกับ
เหตุการณ์ปัจจุบัน จะรมิได้อย่างไร
สุรศักดิ์ ไทวัลอักษรณ/ลุ่มบาง

ถามสั้น แต่ต้องตอบยาวมาก เราน่าจะ
ได้มีโอกาสพบปะเพื่อพัฒนาตนเอง ฝึกวิธีนำ
ความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันในการเป็นพ่อแม่
เป็นครู เป็นลูก เป็นนักเรียน

๑. เพราะอะไร ดนที่มันถึงตรูอาจารย์
มีรายได้อีกของตัวเอง (มีรทกับดักวงนะ) แต่
ยังอุตสาห์เมียงมเมียงเด็กตัวน้อยๆ เช่น อานาร
กลางวัน นม

๒. การที่ซ่อมแซมเนื้อตัวตัวเองทุกอง่าง
พยายามรวมกอนคนอื่นในัน้องที่สุด มุกเสข
การซ่อมเนื้อเพื่อมนุษย กรณนี้ในดักนึ่งกู่
จำนวนมากๆ หรือในชังชังชังของราตาแพง

แต่ไม่มีความจำเป็น กลางเริ่ม نمودลไม่ต้องมีเพื่อน (ไม่แตรันรอกนะ) แต่อย่างทั้งตำตอม ข้อวิจารณ์ในทั้งด้วย

นภาพร ตานธันรัตน/อรุณธานี

๑. ยังไม่พอใจในสิ่งที่มีอยู่

๒. พระพุทธเจ้าทรงสอนว่า ถ้าไม่มีเพื่อนที่พาไปสู่เจริญ อยู่คนเดียวดีกว่า เพื่อนดึๆ ไม่มีมากคนหรือกัะ

ฉบับนี้ขอจบท้ายที่ความห่วงใยจากเพื่อนร่วมทุกข์ อันเนื่องมาจากการที่ชาวโศกเข้าร่วมคัดค้านนายกรัฐมนตรื พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร หลายฉบับ ดังนี้

= ทำไมชาวโศกโดยกรนำของพ่อท่านจึงรวมตัวกันไม่ชุมนุมต่อต้าน ๗ทท พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เพราะชาวบ้านทักไม่ซิ่งต่อต้านชาวโศกเริ่มทูนเดิมอยู่แล้ว จึงเพิ่มการต่อต้านมากจึงทำให้น้าพเจ้าซึ่งเริ่มชาวโศกตนหนึ่ง ได้รับผลกระทบมากจึงหันกว่าเดิมกลางท่ที่ได้นัก

= ทำไมท่านพ่อโพธิธรรมาและฐาธรรมจึงพุ่งกับพวกม้อม

= ทำไมชาวโศก ไม่ว่าพระ ลิกพมาตุ มรทาลิกไม่ร้อมม้อม โสคนั้นตนนั้นก็ทา การเมืองลิมขันนั้นเรื่องของผลมะระโชนทั้งนั้น ไม่ว่าฝ่ายโนนแนพันหรือชนะ น่าจะวางตัวเริ่มกลางจะสจวกกว่า ตะแนนนิมตกไม่เอะเอะเลย ในการเมืองไทย "ไม่มีมิตรแท้และศัตรูถาวร" ดองดู พอผลมะระโชนลงตัวกันได้ ทุกฝ่ายจะไม่ด้วยกันเริ่มมีเริ่มแตรันรอกคู่

= ทำไมสันธอโศกต้องไม่พุ่งกับการเมือง ทำไมไม่อยู่เงินมๆ มนากจำลองทำพ่อท่านเส็งชื่อเส็งมากๆ เส็งความมธุลิกมากๆ ตนเรละกิลลได้แล้ว ไม่ตอวจนดิเงินรั้งในสิ่งรอมตัวมิใช่หรือไม่วอนตนไทยแตากแยกกันแล้วได้อะไร เมื่อจริงๆ

= ทำไมกองทัพรธรรมถึงไม่ร้อมมกกลุ่ม พันธมิตร มมติคว่น่าจะมล่อวางเส็ง ไม่ต้องไม่พุ่ง น่าจะดีกว่า (นมไม่มีเจตนาว่าท่านนะ ขอโทษตรม เป็นความติดส่วส่วนตัว)

= ทำไมสันธอโศกไม่พุ่งเกี่ยวกับการเมือง ที่ไม่ชุมนุมประท้วง พระพุทธเจ้าจึงสอนว่า "ในเดินทางสายกลาง" ในเมื่อเริ่มชุมนุมท่ันชื่ออันในการปฏิวัติธรรม ทำไมเส็งภาพลักษณ์ของชุมชน

= ทำไมท่านมาจำลองและชาวโตโกไม่
เดินทางคนทั่วไปรัฐมาลทักกันก็ในลาออกจากนางก
รัฐมนตรี ชาวกันทัวไม่เท่าไม่เน้นด้วย

= สงสัยมาก เนตุโยฟท่านจึงต้องไม่รวม
ประท้วงกับกลุ่มที่สร้างควมวุ่นวายทางการเมือง
ด้วย ตำรวจจับตัวขึ้น คุณจำลองออกจากประท้วงก็
ในท่าไม่เอง การเมืองมีแต่ความลอลกลวง อยาไม่
ยุ่งเกี่ยวกับอะไรดี ไม่ควรเน้นในสิ่งแนวทางการดีเลย
ผมอยากให้เป็นชาวโตโกใจดีมีแนวทางการธรรมะดีกว่าที่สุด

= ผู้ปฏิวัติธรรมชอมความสงบมิใช่ใน
การชุมนุมเรียกร้องสิทธิขอมุติธรรมต่อการเมือง
เป็นหน้าที่ของผู้ปฏิวัติธรรมหรือไม

= เนตุโยฟผู้เชื่อว่าเป็นผู้ปฏิวัติธรรมมีความ
สันโดษ มีอุเบกขาธรรมแล้ว ต้องเรียกร้องตาม
กิลสของชาวโลกทั้งที่สิ่งที่กำลังไม่ฉันไม่ฉันไม่ตาม
หลักธรรมของพระทุกของดีต่อมีขัดนิยามปฏิบัตินาเลย

= ต้องการให้ตนในประเทศชาติก็ใคร
สามัคคีกัน ช่วงเวลานี้ซึ่งกันและกันไม่ยอมการชุมนุม
การประท้วง ทุกคนรักและเคารพในสิทธิของแต่ละตน
ในกิจกรรมซึ่งกันและกัน ทั้งใจ ช่วงเวลานี้ ยุติการ
ชุมนุม การเรียกร้อง ทำตัวของคนในดี แล้ว

ทุกอย่างก็จะดี

= สมาชิกสันธือโตโกจำเป็นต้องเน้นด้วยคน
กลุ่ม และปฏิวัติตามกลุ่มในเรื่องการเมืองหรือไม่
ก็ตัดสินเน้นไม่เหมือนกันจะยังมีสมาชิกสันธือโตโก
หรือไม

= หลังจากชาวคณะสันธือโตโกที่ร่วมคน
ตัดด้านการดำรงตำแหน่งนางกรัฐมนตรีร้อง
พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ด้วยเห็นว่า
หมดความชอบธรรมแล้ว ผลของการที่ร่วมคน
การและสถานการณ์ภายในหมู่คณะเป็นอย่างไรบ้าง
ตรม ...จากทรนตรม

= ไม่อยากเน้นกองทัพธรรมที่ไปยุ่งกับ
การเมือง ถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นของทุกคน ดูแล้ว
รู้สึกเสียภาพพจน์ ไม่อยากจะได้เงินผู้ใดนกล่าว
กองทัพธรรมไม่ยุ่งอะไรกับการเมือง

= คิดว่าตนที่อยู่ในศีลในธรรมควรผล
ในเรื่องอื่นบ้าง พระสงฆ์ไม่ควรยุ่งกับการเมือง มอง
ดูภาพพจน์ไม่ต่อยศรัทธา ควรให้ความสนใจ
ทำนั่น ว่าอะไรถูกอะไรผิด

= อยากรู้จักชาวโตโกสอนธรรมะแก่สาธุชน
ไม่อยากไปเล่นมามลวง

⇒ กระผมมีเงินพอทานเนื้ออีกทีไม่
ทุ่มหม่ไล่กั๊กมัน แต่ผมมั่นใจว่าพอทานได้ติด
อย่างกั๊กมันแล้ว ผมขอมีหลังวังม้ออีกหลังหนึ่ง

* ขอบคุณมากที่เป็นห่วง บางท่าน
โทรศัพทไปคุย บางท่านไปถามไถ่ถึงสันตือโศก
ด้วยความปรารถนาดี ส่วนคนที่เขียนจดหมาย
หรือโทรศัพทไปด่าว่าอย่างรุนแรงก็มีไม่น้อย
เหมือนกัน ไม่ต้องพูดถึงคนที่เห็นด้วย
เพราะส่วนใหญ่ก็จะเข้าร่วมขบวนอยู่แล้ว

ผู้ปฏิบัติธรรมที่ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
ส่วนหนึ่งเลิกคบกันไปเลย หมดความนับถือ
ศรัทธา ส่วนหนึ่งก็เข้าใจได้ว่าเป็นความเห็น
ที่แตกต่าง มองว่าเป็นโจทย์ที่จะศึกษาอารมณ์
จิตตัวเองว่า ยังยึดมั่นในความเห็นของตนเอง
แค่ไหน ส่วนคนที่ไม่ค่อยเห็นด้วยแต่ไม่ถือ
ว่าเป็นเรื่องใหญ่โตก็ไม่ดีใจอะไร คนที่ไม่
เห็นด้วยมากหรือน้อยก็ตาม บางคนก็เข้าร่วม
ขบวนด้วยเพราะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหมู่
แล้ว เกิดอะไรขึ้นก็รับผิดชอบร่วมกัน บางคน
ก็ไม่เข้าร่วมขบวนเพราะถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัว

สำหรับเหตุผลที่ชาวโศกเข้าร่วมคัดค้าน
หรือต่อต้านนายกรัฐมนตรื พ.ต.ท.ทักษิณ
ชินวัตร อย่างจริงจังนั้น เป็นเพราะเห็นว่ามี
พฤติกรรมไม่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำประเทศ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณธรรมจริยธรรม

ต้องขออภัยด้วยที่ทำให้ชาวโศก
หลายคนได้รับผลกระทบจากการกระทำครั้งนี้
มีคนไม่ชอบมากขึ้น ถ้าขายได้น้อยลง หรือ
อะไรก็ตามแต่ และขออภัยคนที่ศรัทธาชาว
โศกมานาน แต่ต้องผิดหวังเพราะการ
กระทำครั้งนี้

เราคิดว่าเป็นความจำเป็นอย่างมากที่
ต้องทำ มิฉะนั้นสังคมจะยุ่งยากมากกว่านี้
ปัญหาสังคมที่มีมากอยู่แล้วจะทับทวี มีราย
ละเอียดลึกซึ้งที่เข้าใจไม่ถนัด หากตาม
เล่ห์เหลี่ยมการเมืองไม่ทัน ดิจันก็ไม่มีความรู้
มากพอจะอธิบายได้สั้นๆ บอกได้แต่ว่า ผู้
ปฏิบัติธรรมนั้นแหละยังต้องมีส่วนร่วมใน
การแก้ปัญหาของบ้านเมือง เพราะเราจะไม่
เข้าข้างคนผิด และเราจะไม่เป็นกลางแบบที่
ไม่เอาภาระสังคม เราจะเป็นกลางแบบมี
ปัญญาแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นกุศล อะไรเป็น
อกุศล และเลือกเข้าข้างกุศลเท่านั้น

แม้จะรู้อยู่ว่าใครๆ ก็รักษาผลประโยชน์
ของตนเองทั้งนั้นแหละ แต่เราเลือกข้างคนที่
กินคำเล็กหน้อยก่อน คนที่กินคำโตเกินไป
มันน่าเกลียด เห็นแก่ตัวเกินไป เพราะ
ทรัพยากรของโลกมีจำกัด ถ้าเขากินเยอะ
อยู่คนเดียว คนอื่นก็ต้องกินน้อยลงหรืออด.

ผู้ตั้งถิ่นมนต์ความสวัสดิ
ไม่มีดวามละอว
อดกล้าวังกา
ทำลวงผู้อื่น
ชอมเออนหน้า
ตะนอง
เม้นผู้มชิวตาเตร้านมอง

ส. ร้อยดว

ภอดดวามจากพระธรรมมท

